

**НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА НА
ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

**СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
ЕКОНОМИЈА И ПОСЛОВНО УПРАВЉАЊЕ**

2014. ГОДИНА

**КОНАЧНА ИЗМИЈЕЊЕНА И ДОПУЊЕНА ВЕРЗИЈА
ОДЛУКЕ СЕНАТА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ Број 02/04-2.144-13/17 ОД
27.04.2017. ГОДИНЕ и Број 02/04-3.2254-15/19 ОД 25.09.2019. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

Увод.....	3
1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА.....	5
1.1. Утемељеност студијског програма	6
1.2. Структура студијског програма	6
1.3. Сврха студијског програма	7
2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА.....	8
3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	8
4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	9
4.1. Врсте студија	9
4.2. Исход процеса учења.....	9
4.3. Излазне компетенције студената (learning outcomes, енгл.)	9
5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ.....	12
6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	12
7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА	13
7.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму	14
7.2. Матрица исхода учења студијског програма Економија и пословно управљање.....	22
7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)	23
8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА.....	24
8.1. Начин извођења студија – традиционално	24
8.2. Непосредна настава	24
8.3. Самостални рад студента	27
8.4. Оцјењивање студента	31
9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ECTS	32
10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ	34
11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА.....	39
12. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ.....	39
13. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА.....	39
14. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА.....	39
15. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА	39
16. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА.....	41
17. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА	41
18. ДОДАТАК – 7.2. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ	41

Увод

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција у саставу Универзитета у Бањој Луци чија је основна дјелатност научно-наставни и научноистраживачки рад. Економски факултет у Бањој Луци основан је Рјешењем Скупштине општине Бања Лука бр. 01-012/75. од 6. 2. 1975. године. Економски факултет се развио из Одјељења Економског факултета у Сарајеву, које је почело с радом 1. новембра 1974. године. Данас, након усвајања Закона о високом образовању Републике Српске, Факултет посједује све неопходне дозволе за рад и у потпуности испуњавања услове прописане Законом (Рјешење о утврђивању услова за почетак рада високоакадемске установе, број рјешења 07.1-4462/07, од 2.7.2007. године; Рјешење о упису у судски регистар, број рјешења 1-587-00, од 13.9.2007. године и Дозволу за рад, број дозволе 07.23/602-3900/09, од 22. 6. 2009. године).

Мисија Економског факултета је едукација и оспособљавање високообразовног академског и стручног кадра, развој тржишно оријентисаних компетенција студената¹, као и научноистраживачки рад и сарадња на државном, регионалном и међународном нивоу са научноистраживачким институцијама, владиним и невладиним институцијама и привредом.

Визија Економског факултета:

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је модеран, развијен, прогресиван и отворен факултет који представља главну окосницу економског развоја Републике Српске.

Главни циљ Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је да постане лидер из области високог образовања и научноистраживачког рада у оквирима Републике Српске и Босне Херцеговине, и шире, у регионалном контексту.

Специфични циљеви Економског факултета Универзитета у Бањој Луци су:

1. континуирано унапређење квалитета наставног процеса на I, II и III циклусу студија, усклађеног захтјевима реалног сектора и принципима болоњског процеса.
2. побољшање компетенција наставног и сарадничког особља и излазних компетенција студената сталним иновацијама у наставном процесу и научноистраживачком раду и учествовањем у међународним пројектима.
3. јачање међународне сарадње и позиције Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у иностранству.

Актуелни наставни план и програм након бројних анализа, укључујући Самоевалуациони извјештај 2011, EFQM Self evaluation Report 2012, успјешно спроведеног процеса акредитације Универзитета у Бањој Луци у прољеће 2013. године, спроведене анкете међу студентима о разлозима уписа на Економски факултет Универзитета у Бањој Луци 21.03. 2013. године на узорку од 213 студената I године студија, анализе тржишта рада и потреба реалног сектора, на основу редовних контаката с Привредном комором Републике Српске, струковним удружењима, Заводом за статистику Републике Српске, заслужио је ревизију и побољшање.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци лидер је у Републици Српској по квалитету својих студијских програма, наставног особља и излазних профила студената. Дипломирани студенти Економског факултета Универзитета у Бањој Луци данас су генерални директори банака, осигуравајућих друштава, микрокредитних институција, менаџери у приватним и јавним малим, средњим и великим предузећима, главни ревизори, водеће рачуновође,

¹ У даљем тексту користићемо термине студент, кандидат, наставник, менаџер и остале стручне термине као родно неутралне термине који се односе и на женски и на мушки род (прим. аут.).

економски аналитичари, стручњаци за међународну економију, маркетинг, менаџмент и предузетништво. У последње двије деценије нашом дипломом могли су се поносити председник Републике Српске, премијери, министри, вицегувернери.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци посједује све техничко-просторне и људске претпоставке за школовање студената на сва три циклуса студија. На основу наведених чињеница, потреба тржишта рада, надоградњом и побољшањем студијског програма *Економија*, од академске 2014/2015. године омогућили смо школовање студентима на једном студијском програму I циклуса студија под називом *Економија и пословно управљање*.

Студенти са дипломом Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, са изграђеним компетенцијама и међународно признатом дипломом (велики број наших студената наставио је школовање на студијима II и III циклуса студија у Аустрији, Њемачкој, Великој Британији, Мађарској, Италији, Канади, Сједињеним Америчким Државама, Србији, Црној Гори, Хрватској, Словенији и другим земљама, према евиденцији Студентске службе Економског факултета Универзитета у Бањој Луци) могу се запослити у јавном сектору, пословном нефинансијском и финансијском сектору, samozапосљавањем и запосљавањем у трећем сектору. Диплома Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је бренд. То потврђују и дипломирани економисти, мастери економије, магистри економских наука и доктори економских наука који обављају високе државничке дужности у Републици Српској и Босни и Херцеговини, али и управљају финансијским институцијама, институцијама Владе Републике Српске, те јавним и приватним предузећима.

1. НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – СТУДИЈА ПРВОГ ЦИКЛУСА

Студиј Економског факултета на I циклусу студија организује се на студијском програму: *Економија и пословно управљање*.

Студијски програм садржи четири одсјека:

1. *Финансије, банкарство и осигурање*,
2. *Међународна економија*,
3. *Пословна економија*,
4. *Квантитативне анализе*.

Одсјек *Финансије, банкарство и осигурање* садржи два усмјерења:

- a. *Рачуноводство и ревизија*;
- b. *Финансијско управљање, банкарство и осигурање*;

Одсјек *Међународна економија* нема посебних усмјерења.

Одсјек *Пословна економија* садржи усмјерење *Менаџмент и предузетништво*.

Одсјек *Квантитативне анализе* нема посебних усмјерења.

Циљеви студијског програма су оспособљавање будућих дипломираних економиста за:

- самостално или у тиму успјешно обављање послова из области економије, а посебно из ужег усмјерења са одсјека, и то из финансија, банкарства, осигурања, рачуноводства и ревизије, међународне економије, менаџмента, предузетништва и квантитативне економије;
- могућност анализирања дејства ендогених и егзогених фактора који утичу или могу да утичу на рад пословних и других сложених организационих система и доношење пословних и других одлука примјеном економске теорије и метода научног одлучивања;
- наставак студија у другом циклусу студија, односно мастер студију.

Пошто се ради о основним академским студијама, циљ студијског програма је образовање стручњака чије ће компетенције бити општег карактера, са широким и свестраним увидом у академска знања и практичне послове у оквиру економије. Функционално гледано, циљ студијског програма је да студентима Економског факултета Универзитета у Бањој Луци понуди базична знања, концепције, стратегије и вјештине савременог истраживања, креирања, планирања, остваривања, праћења и контроле економских и пословних феномена и проблема. Овај генерални циљ и оријентација програма постепено и хијерархијски би се остваривали, у зависности од изборног усмјерења, циклуса и нивоа образовања студената.

С друге стране, циљ програма је да студентима пружи неопходне компетенције за обављање економских и аналитичких послова у предузећима, профитним и непрофитним организацијама, као и у органима јавног сектора и институцијама, како у домаћим, тако и у међународним размјерама. Програм обезбјеђује потребна теоријска и примијењена знања која дипломираном студенту омогућавају да самостално анализирају и рјешавају проблеме из области економије и пословног управљања. Програм нуди широко образовање и обучавање студената у аналитичким вјештинама за ефикасно и одговорно доношење одлука, како на макронивоу, тако и на микронивоу. Овако конципиран студијски програм студентима пружа могућност избора различитих видова запослења, тражених занимања и изазовних каријера.

Пошто се ради о општим и базичним способностима, завршавањем првог циклуса студенти се могу определијелити за наставак свог образовања додатно разрађеним и фокусираним студијским програмима другог циклуса (мастер), или да се определијеле за процес самооспособљавања и грађења каријере стицањем конкретног пословног искуства.

Посебно истичемо значај да се код студената развије друштвено одговорно понашање и да при рјешавању економских проблема уважавају друштвена, политичка и еколошка питања.

1.1. Утемељеност студијског програма

Студијски програм I циклуса студија *Економија и пословно управљање* утемељен је на:

- Закону о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12. и 108/13);
- Статуту Универзитета у Бањој Луци, Статуту Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и на другим нормативно-правним документима ових установа;
- Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилима студирања на III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци;
- Правилнику о ванредном студију Универзитета у Бањој Луци;
- Магна карти: Magna Charta Universitatum;
- Болоњској декларацији: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Прашком комуникеу: Towards the European Higher Education Area – Communique of the meeting of European ministers in charge of higher Education i Prague on 19th of May 2001;
- Сорбонској декларацији: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Изјави из Саламанке: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Оквиру за високоакадемске квалификације у Босни и Херцеговини: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Оквиру квалификација у европском простору високог образовања (QF EHEA);
- Европском оквиру квалификација за цјеложивотно учење (EQF);
- Конвенцији о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција);
- Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у европском простору високог образовања (ESG).

1.2. Структура студијског програма

Студијски програм основних академских студија *Економија и пословно управљање* траје четири студијске године и има 240 ECTS бодова. Ријеч је о јединственом и сложеном студијском програму, који је креиран у складу с најновијим достигнућима економске науке, савременом праксом реномираних факултета у Европи и свијету, као и потребама наше привреде и друштва. Студијски програм је дефинисан тако да буде цјеловит, свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета (на студијама II и III циклуса) према моделу 4 + 1 + 3.

Програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему у систему високог образовања. Циљеви студијског програма, исходи учења, знања и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са основним задацима и циљевима Факултета.

Прве три године студија на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци су заједничке и дају основно знање, вјештине и способности намијењене дипломираним економистима. Четврта година студија је специјалистичког карактера и намијењена је изучавању појединих стручних дисциплина из области пословне економије и менаџмента и пружају ускостручна знања, вјештине и способности намијењене смјерском профилу.

На нивоу студијског програма и у оквиру појединих усмјерења обезбијеђен је одговарајући проценат изборности, што основним академским студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно 32 предмета и завршног рада, шест предмета, укључујући и завршни рад, изборни су предмети, што чини 18,18% од укупног броја предмета. У структури студијског програма заступљене су, у одговарајућим пропорцијама, све четири групе предмета: академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни.

Изборне предмете студенти бирају анкетом најкасније двије радне седмице прије почетка сваке нове академске године, с тиме да:

- минималан број студената за изборни предмет на другој години студија износи 50. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум 50 кандидата по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената;
- минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је 20. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум 20 студената по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената;
- минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија износи десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити на свим предметима паралелно на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената по предмету.

Настава на овом студијском програму реализује се према плану извођења наставе и уз примјену разноврсних метода како би се код студената развиле различите способности и вјештине и како би се свима омогућило да, без обзира на различите стилове учења, под приближно истим условима усвајају нова знања. План је усаглашен са Одлуком о начину праћења и валоризовања знања студента који усваја Наставно-научно вијеће Факултета непосредно прије почетка академске године и Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

1.3. Сврха студијског програма

Визија овог студијског програма подразумијева одржавање и унапређивање националне и лидерске позиције Економског факултета у Бањој Луци у оквиру академских универзитетских студијских програма, профилисања која нуде знања и компетенција из домена опште и пословне економије, као и економске аналитике.

Студијски програм *Економија и пословно управљање* прати динамичне промјене у економском окружењу излазећи у сусрет потребама за новим компетенцијама, знањима и вјештинама, који се од економиста захтијевају како од предузећа и привреде, тако и од државних институција.

Студијски програм оспособљава студенте за широк спектар занимања из опште и пословне економије, нудећи им најсавременија теоријска сазнања и практичне вјештине. Ради се о свестраном студијском програму економије, који посебно наглашава вишедимензионални приступ академском студирању. акценат је на комбиновању и усклађивању макроприступа и микроприступа, комбиновању и усклађивању компаративног, међународног, националног, секторског, гранског и пословног приступа изучавању савремених економских предмета, тема и проблема.

Студијски програм је вишедимензионално и модуларно конципиран и структуриран, тако да иде од општих ка појединачним и специфичним знањима која се нуде студентима из: економске анализе и политике; економске теорије, економске политике и развоја, фискалне

економије, монетарне економије, међународне економије; предузетништва, маркетинга, менаџмента, трговине, рачуноводства, ревизије, пословних финансија, актуарства, операционих истраживања, статистике, информатике, економетрије и квантитативних финансија.

Поред креирања и стварања компетентних и тражених образовних профила на тржишту рада који би се брзо запошљавали, сврха овог сложеног и вишедимензионалног студијског програма је и оспособљавање студената за наставак студија на мастер, специјалистичким (студиј II циклуса) и докторским студијама (студиј III циклуса) из области пословне економије и управљања.

Сврсисходност студијског програма провјерава се и тестира у оквиру његове научне заснованости на свим досадашњим токовима развоја економске науке у домаћим и свјетским оквирима. Због тога је наставни план компатибилан с програмима истих или сличних усмјерења на иностраним универзитетима, док наставни програми појединих предмета уважавају сва научна достигнућа страних и домаћих аутора.

Програм истовремено прати и све новине у области образовања, као што су стандарди високог образовања, стандарди квалификација као и правце развоја високог образовања у Републици Српској и Босни и Херцеговини у циљу пружања квалитетног, флексибилног и ефикасног образовног процеса.

2. МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Модел студијских програма је 4 + 1 + 3. Додипломски студиј траје четири године, односно осам семестара или 240 ECTS поена, мастер студиј траје једну годину, односно два семестра или 60 ECTS поена, а докторски студиј траје три године, или 180 ECTS поена, што укупно чини 480 ECTS поена.

3. НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Студијски програм I циклуса студија *Економија и пословно управљање* са четворогодишњих додипломских академских студија припадају научној области 5.0.0. Друштвене науке, научном пољу 5.2.0. Економија и пословање.

Студијском програму припадају научне области категоризоване у уже научне области према Номенклатури поља и ужих научних области Правилника о измјени правилника о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 27/2010) и Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци, број: 02/04-3.2082-64/12, од 13. 9. 2012. године:

Актуарство, Економетрија, Економско планирање и развој, Економска анализа, Фискална економија, Маркетинг, Међународна економија, Монетарна економија, Операциона истраживања, Пословне финансије, Предузетничка економија, Рачуноводство и ревизија, Теоријска економија, Статистичка анализа, Менаџмент и Пословна информатика.

1.0.0 Природне науке, 1.1.0 Математика, 1.1.1 Математичка анализа и примјена

5.0.0 Друштвене науке, 5.5.0 Право, 5.5.8 Пословно право и право друштава

5.0.0 Друштвене науке, 5.4.0 Социологија, 5.4.1 Теоријска социологија

5.4.4 Социологија културе.

4. ВРСТА СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

4.1. Врсте студија

Студијски програм I циклуса студија *Економија и пословно управљање* (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара, укупно 240 ECTS поена.

4.2. Исход процеса учења

Након успјешног завршетка I циклуса студија студенти ће стећи квалификације с којима ће:

- показати основна и специфична знања из области економије примјенљива у рјешавању проблема пословног одлучивања и управљања простим и сложеним организационим системима у привредним и непривредним дјелатностима;
- успјешно примјењивати алатке микроекономске и макроекономске анализе на основу којих ће бити оспособљени да критичким судом доносе краткорочне и дугорочне пословне одлуке, како у условима просперитета, тако и условима рецесије, кризе и оскудности информација на тржишту;
- бити оспособљени да примјењују основне методе стицања знања и примијењених истраживања из области економије, примјењујући доступне приступе за рјешавање проблема сходно принципу рационалности расположивих инпута, тј. ресурса и расположивог времена;
- примјеном модерних средстава комуникације и познавањем страних језика бити оспособљени за пренос и размјену идеја, информација, дефинисање и јасно разграничење релевантних проблема у односу на нерелевантне које треба рјешавати, као и обезбјеђење могућих рјешења проблема и ширем аудиторију који не посједује специфична знања из области економије;
- бити у могућности да започну самостално или у тиму властити бизнис, примјењујући стечена знања, као и способност за тимски рад;
- изградити вјештине и трајну мотивисаност за наставак школовања на другом циклусу студија и активну примјену концепта цјеложивотног учења.

4.3. Излазне компетенције студената (*learning outcomes*, енгл.)

Од опитних знања и вјештина студенти би стекли и усвојили основне информације и путоказе о економској науци, како кроз теоријску, математичко-статистичку, тако и практичну призму. С тим у вези студенти би били оспособљени да разумију улогу и значај оптимизације односа између улагања и ефеката, како на макронивоу, тако и на микронивоу. Били би у могућности да вербално, графички, математички и економетријски представљају економске идеја и анализе, укључујући и њихов међусобни однос. Поред тога били би оспособљени да расправљају, анализирају и процјењују политику владе и да процијене економске перформансе наше привреде, других привреда и глобалне економије. Изучавањем економије студенти би требало да разумију и примјењују кључне појмове: опортунитетни трошкови, максимизација профита, мотивисање и подстицање људских потенцијала, анализу равнотеже, неравнотеже и стабилности, стратешко размишљање, очекивања, предвиђања и изненађења, значај граничних анализа, системски и процесни приступ и динамику.

Ради се о основним принципима ефикасног функционисања и прогресивног развоја, који су од пресудног и одређујућег значаја за животну перспективу појединца, породице, предузетника, малог, средњег или великог предузећа, профитне и непрофитне организације, државне, међународне или глобалне организације и институције. Студенти који упознају, разумију, практично препознају и примјењују основне принципе економски логичног

функционисања и прогресивног раста и развоја у било којој од наведених сфера могуће примјене не треба да брину за своју перспективу.

Током студија од студената се очекује да стекну одређене преносиве вјештине, које се у свом развоју стичу проучавањем економских принципа и економских метода. Ове вјештине могу се сумирати као: апстракција; анализа, дедукција и индукција; квантификација, пројектовање и доношење одлука.

Након завршетка овог сложеног и вишедимензионалног студијског програма, независно од тога који одсјек и усмјерење изаберу и заврше, студенти ће овладати савременим вјештинама подршке и оперативног сналажења, као што су: компјутерске вјештине, креативни индивидуални и тимски рад, мултимедијалне презентационе вјештине, те вјештине усмене и писмене комуникације, пословног преговарања, те истраживачког и аналитичког сналажења.

Излазне компетенције (learning outcomes, енгл.) студената додатно су профилисане студијским модулом који изаберу и заврше, тј. изабраним одсјеком и усмјерењем.

Студенти који заврше одсјек **Финансије, банкарство и осигурање**, тј. усмјерење **Рачуноводство и ревизија**, стичу способност за креативно рјешавање проблема и одлучивање из области рачуноводства, ревизије и финансијског управљања, као и других аспеката пословања предузећа и других профитних и непрофитних организација. Програм би пружио и базична знања из општих предмета, појединих ужих дисциплина и помоћних садржаја.

Студенти који заврше одсјек **Финансије, банкарство и осигурање** и усмјерење **Рачуноводство и ревизија** биће оспособљени да самостално или у тиму обављају сљедеће послове: професионално бављење и руковођење пословима рачуноводства и управљачког рачуноводства у привредним и непривредним организацијама, пореској управи, послови интерне и екстерне ревизије, послови форензичког рачуноводства, државне ревизије, послови доношења финансијских и инвестиционих одлука, послови инвестиционог савјетника, портфолио менаџера, послови финансијске анализе, процјене вриједности предузећа и послови финансијског менаџера.

Студенти који заврше одсјек **Финансије, банкарство и осигурање**, односно усмјерење **Финансијско управљање, банкарство и осигурање**, стичу основна знања из тих специфичних економских дјелатности и били би оспособљени за: рад у банкама и другим финансијским организацијама, као и у државној администрацији; рад у осигуравајућим компанијама, пензијским и здравственим фондовима, као и у надзорним органима; рад на финансијским и робним берзама на националном и међународном нивоу, брокерско-дилерским друштвима, у инвестиционим фондовима, рад у државној управи и локалној самоуправи, пореској управи и предузећима, као и на пословима финансирања развојних пројеката.

Студенти који заврше овај одсјек и усмјерење **Финансијско управљање, банкарство и осигурање** оспособљени су да самостално или у тиму обављају: економске послове у компанијама које се баве банкарством, осигурањем, послове портфолио менаџмента; послове економисте у међународним финансијским институцијама, послове финансијских стручњака, послове риск менаџера, актуарске послове, послове процјенитеља ризика и штета у осигурању; посредника и заступника у осигурању, дилера и брокера на берзи, послове финансијских инспектора (за банке и осигуравајуће компаније првенствено), послове стручних сарадника у комисији за хартије од вриједности, министарству за финансије, рад и социјална питања.

Студенти који заврше одсјек, тј. усмјерење **Међународна економија**, требало би након завршетка овога одсјека да овладају основним знањима из области међународног пословања, конкретно, за обављање спољнотрговинских послова у предузећима. Поред тога, добијају основна знања из међународне трговине и спољнотрговинске политике, тако да могу

прихватати послове у државним органима који су надлежни за ову област. Фокусирајући се на сегмент међународних финансија, студенти ће бити оспособљени за: научноистраживачки рад из области међународних економских односа и међународних финансија, активно учешће у анализи, рјешавању проблема и имплементацији одлука из домена економске анализе и политике, анализу тржишта рада, анализу и примјену финансијских и инвестиционих одлука у јавном сектору и предузећима, процјену ризика и управљање промјенама у савременим међународно оријентисаним организацијама.

Студенти који заврше овај одсјек биће оспособљени да самостално или у тиму обављају послове економисте у спољнотрговинским фирмама, послове сарадника у надлежном министарству за економске односе са иностранством, послове економисте за спољнотрговинска плаћања у банкама, економисте царинског пословања, економисте у шпедитерским фирмама, послове у кредитном сектору, инвестиционом сектору, сектору за процјену ризика, сектору за макроекономску и микроекономску анализу, послове економског консалтинга, послове аналитике и предвиђања макроекономских кретања, послове економисте у органима државне управе, економисте у централној банци, економисте у министарствима, економисте аналитичара у националној служби за запошљавање, економисте у синдикатима, економисте у удружењима послодаваца, послове економског коментатора, уређивања у издаваштву из области економије, те послове научноистраживачког рада у области економије.

Уколико се студенти определијеле да заврше одсјек **Пословна економија**, усмјерење **Менаџмент и предузетништво**, биће оспособљени за вођење регуларних активности и нових подухвата у областима: маркетинга, финансија и рачуноводства, производње, људских ресурса, логистике, планирања и контроле пословања, управљања квалитетом, трговине и туризма. Студенти би били оспособљени и за даље образовање и стручно усавршавање и за примјену знања при практичном рјешавању пословних проблема на микронивоу и економско-политичких проблема на макронивоу. Они се могу ангажовати на менаџерским, руководећим пословима у оквиру предузећа, финансијских институција, банака, јавне управе и државних органа. Посебно истичемо њихову способност за покретање властитог посла и управљање растом предузећа заснованом на знању и иновацијама.

Студенти који заврше овај одсјек биће оспособљени да самостално или у тиму обављају: послове планирања, организовања, вођења и контроле пословних процеса, организовања структуре и процеса, послове управљања односима с купцима, управљања људским ресурсима, послове финансијског извјештавања и мјерења перформанси, послове управљања квалитетом, управљања пројектима, послове финансијског менаџмента, управљања међународним пословним операцијама, организационог развоја, пословног реструктурирања, пословног консалтинга, рад у профитним и непрофитним организацијама, државним, међународним и невладиним организацијама, те самостално вођење властитог бизниса.

Уколико се студенти определијеле да заврше одсјек **Квантитативне анализе**, биће оспособљени за занимања: статистичар демограф, статистичар економиста, статистичар осигуравајућег завода, статистичар примјењене статистике, статистичар у области истраживања јавног мњења, статистичар у области здравства/образовања, актуар, аналитичар истраживач тржишта, економетричар, економиста планер аналитичар, администратор базе података; аналитичар базе података, пројектант базе података, пројектант информационог система, систем програмер, програмер, програмер базе података, финансијски стручњак за финансијске инструменте и тржишта.

Студенти који заврше овај одсјек биће оспособљени да самостално или у тиму обављају следеће послове: рад у предузећима (прије свега у сектору за план и анализу), рад у статистичким заводима, рад у агенцијама за истраживање тржишта, рад у осигуравајућим компанијама, пензијским фондовима и фондовима здравственог осигурања, у министарствима и Централној банци на доношењу стратешких одлука, у економским

институтима и институтима за социолошке студије (квантитативна анализа), рад у рачунским центрима и одјељењима за примјену информационо-комуникационе технологије у различитим областима пословања, у специјализованим предузећима за производњу софтвера, пројектовање информационих система и увођење нових информационих технологија у пословање, на робним берзама на националном и међународном нивоу, у државној управи, тијелима која регулишу финансијске институције и финансијска тржишта.

5. АКАДЕМСКИ НАЗИВ

Након завршетка првог циклуса студија, студент стиче академско звање дипломирани економиста, са додатком дипломе и назнаком одсјека и усмјерења – 240 ECTS поена. (Bachelor of Science in Economics with diploma supplement with indicated course – 240 ECTS points, енгл.)

Скраћеница

Дипл. ек. (BSc in Economics, енгл.), уз додатак области из које је студент дипломирао.

6. УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Право уписа на први циклус студија имају сви кандидати који су завршили четворогодишње средњошколско усмјерење (Статут Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, чланови 33, 34. и 35) према условима из конкурса које расписује Министарство просвјете и културе, на крају завршетка наставе у љетном семестру, према академском календару који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци прије почетка сваке академске године.

Опште одредбе услова за упис су:

- а. Основни услов за упис на студијски програм прве године првог циклуса студија *Економија и пословно управљање* је завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини или еквивалентно образовање у иностранству.
- б. Влада Републике Српске доноси одлуку о броју редовних и ванредних студената који се уписују у прву годину I и II циклуса студија, на основу члана 5. и 6. Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", број: 73/10, 104/11, 84/12 и 108/13).
- в. Будући студенти најкасније два мјесеца прије одржавања пријемног испита имају прилику да се спремају за пријемни испит, изучавајући Водич са приручником за полагање пријемног испита, слободно доступног на www.ef.unibl.org и учествовањем на припремној настави, коју Економски факултет Универзитета у Бањој Луци може организовати уколико постоји интерес потенцијалних кандидата.
- г. Кандидати који конкуришу на упис полажу пријемни испит из опште културе из области: основи економије, рачуноводство, математика, статистика, социологија, историја, географија, српски језик и књижевност. Писмени квалификациони испит радиће се у форми теста који ће се састојати од 20 питања и трајаће 45 минута. Свако питање садржи четири понуђена одговора од којих је само један тачан, на који се одговара заокруживањем слова испред одговора. Дозвољено је заокружити само један одговор. За тачно заокружен одговор добија се 2,5 поена, а за нетачно заокружен одузима се 0,5 поена. Уколико се не заокружи ни један од понуђених одговора, тада се не одузимају поени. Максималан број бодова који се може остварити на тесту је педесет (50). Успјех из средње школе омогућује максималних педесет (50) бодова. Број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако да се просјечна оцјена из свих предмета

четворогодишње средње школе множи са бројем 10 (десет). Кандидат може на пријемном испиту по оба мјерила осварити максимално 100 (стотину) бодова. У случају истог укупног броја бодова двају или више кандидата, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту.

- ђ. На Универзитету у Бањој Луци право уписа немају кандидати који на пријемном испиту нису остварили најмање 15 бодова и који су остварили просјечну оцјену мању од 2,6 током четворогодишњег школовања.
- е. Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листе) обавља Комисија за упис студената Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у сарадњи са Централном комисијом за упис на студијске програме Универзитета у Бањој Луци.
- ж. Након полагања пријемног испита Комисија за упис студената објављује прелиминарне резултате пријемног испита на веб-страници www.ef.unibl.org и на огласној плочи Факултета, те објављује термине за евентуалне жалбе и увид у радове у трајању максимално 48 часова након објављивања прелиминарних резултата пријемног испита.
- з. Истеком жалбеног рока Комисија за пријемни испит објављује коначну листу кандидата најкасније у року 5 (пет) дана од спровођења пријемног испита, на основу које ће се обавити упис студената.

7. ЛИСТА ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Листа – преглед обавезних и изборних студијских предмета дата је у оквиру Табеларног прегледа предмета на студијском програму *Економија и пословно управљање* за сваки поједини одсјек и усмјерење. Прве три године студија заједничке су за све студенте, док у четвртој студенти настављају студиј на одсјеку и усмјерењу који су изабрали приликом уписа на прву годину студија (на начин описан у међунаслову 6. Услови за упис на студијски програм).

Сви предмети у студијском програму разврстани су према своме статусу. Зависно од тога да ли је студент обавезан да их упише, предмети се дијеле на обавезне (О) и изборне (И). Студенти на почетку академске године, односно семестра, уписују обавезне предмете те бирају и уписују потребан број изборних предмета од понуђених (на начин описан у међунаслову 1.2. Структура студијског програма, странице 7. и 8).

У структури студијског програма *Економија и пословно управљање* изборни предмети обухватају укупно 33 ECTS бодова (један изборни предмет у другој години студија, два у трећој и три у четвртој години студија, укључујући и завршни рад) што у односу на укупан број (240) ECTS бодова чини 13,17% ECTS бодова или 18,18% предмета, укључујући и завршни рад.

На овај начин обезбијеђена је флексибилност студијског програма која показује у којој мјери је заступљена могућност студената да учествују у креирању сопственог образовања. Овакав концепт студија – "усмјерен према студентима" – прихвата студенте као партнере и подразумејева њихово активно учествовање у процесу образовања током читавог процеса студија.

Студенти уписују, извршавају предиспитне обавезе и полагају испите из сваког обавезног предмета. Уколико у току академске године студент не положи испит из обавезног предмета, тај предмет поново уписује наредне академске године, према одредбама Правила студирања на I и II циклусу Универзитета у Бањој Луци (више информација о правилницима и упутствима на званичној веб-страници Економског факултета Универзитета у Бањој Луци <http://www.efbl.org/>). **Студент који оствари услов за упис у IV годину студија или стекне право**

слушања унапријед предмета из IV године студија приликом обнављања III године студија, приликом уписа бира жељено усмјерење.

У погледу предиспитних обавеза и испита из изборних предмета, студенти извршавају предиспитне обавезе и полагају испите из предмета које су изабрали и уписали на почетку академске године, односно на почетку зимског семестра, према одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената које усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године.

Наредна подјела предмета на обавезне и изборне обезбјеђује систематизацију предмета по семестрима и годинама студија у погледу обавеза студената, стицања потребног знања, вјештина и радних способности, ширег образовања и других захтјева професије дипломираног економисте. Ова подјела омогућава и повезивање садржаја предмета по семестрима и годинама студија, односно омогућава успостављање редослиједа изучавања предмета и утврђивање предуслова за упис појединих предмета или групе предмета.

7.1. Табеларни преглед предмета на студијском програму

Прва година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика за економисте	4	4			8
Статистика			4	3	8
Пословно право			3	2	6
Финансијско рачуноводство			4	3	8
Менаџмент			4	2	8
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Друга година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Управљачко рачуноводство	4	3			8
Изборни предмет 1:	3	2			6
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	7
Финансијски менаџмент			4	2	8
Финансијска математика			4	2	7
УКУПНО:	15	10	16	9	60

Изборни предмети за другу годину:

1. Организација
2. Социологија за економисте
3. Економске доктрине
4. Пословна култура и етика

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на другој години студија је педесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум педесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Микроекономија условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
2. Предмет Међународни економски односи условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
3. Предмет Управљачко рачуноводство условљен је положеним предметом Финансијско рачуноводство из прве године студија.
4. Предмет Финансијска математика условљен је положеним предметом Математика за економисте из прве године студија.

Трећа година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Маркетинг	4	3			8
Предузетничка економија	4	2			7
Ревизија	4	3			8
Изборни предмет 2: Страни језик за економисте I	3	2			5
Стручна пракса					2
Економско-математички модели и методе			4	4	8
Менаџмент људских ресурса			4	2	8
Теорија и политика привредног развоја			4	2	7
Изборни предмет 3: Страни језик за економисте II			3	2	5
Стручна пракса					2
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за трећу годину:

1. Енглески језик за економисте I и II
2. Њемачки језик за економисте I и II
3. Руски језик за економисте I и II

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Страни језик за економисте II условљен је положеним предметом Страни језик за економисте I.
2. Предмет Ревизија условљен је положеним предметом Управљачко рачуноводство из друге године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је двадесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум двадесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Завршни рад: Завршни рад ће се писати из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и **браниће се пред трочланом комисијом**. За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS поени и јединствена оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), сходно члану 58. Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци. Коначна оцјена из завршног испита улази у просјек оцјена положених испита.

Четврта година студија

ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Усмјерење: Рачуноводство и ревизија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	II	V	II	V	
Финансијска тржишта	4	3			8
Стратешки финансијски менаџмент	4	2			8
Теорија и политика биланса	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Ревизија финансијских извјештаја			4	3	6
Анализа хартија од вриједности			4	2	6
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Теорија и политика биланса условљен је положеним предметима Управљачко рачуноводство са друге и Ревизије са треће године студија.
2. Предмет Ревизија финансијских извјештаја условљен је положеним предметом Ревизија са треће године студија.
3. Предмет Анализа хартија од вриједности условљен је положеним предметом Финансијска тржишта из четврте године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је десет. Уколико студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Изборни предмети**Усмјерење: Рачуноводство и ревизија**

Форензичко рачуноводство
Електронско пословање
Интерни обрачун
Финансијска економија
Етика за професионалне рачуновође

Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	II	V	II	V	
Финансијска тржишта	4	3			8
Теорија и политика биланса	4	3			8
Банкарство	4	2			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Анализа хартија од вриједности			4	2	6
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштва			4	3	6
Економика осигурања и актуарство			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети**Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање**

Електронско пословање
Ревизија финансијских извјештаја (8. семестар)
Међународно банкарство
Међународне финансије
Форензичко рачуноводство
Етика за професионалне рачуновође

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Теорија и политика биланса условљен је положеним предметима Управљачко рачуноводство са друге и Ревизије са треће године студија.
2. Предмет Ревизија финансијских извјештаја условљен је положеним предметом Ревизија са треће године студија.
3. Предмет Анализа хартија од вриједности условљен је положеним предметом Финансијска тржишта из четврте године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на четвртој студија износи десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Ако анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

ОДСЈЕК: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економика Европске уније	4	3			8
Међународне финансије	4	2			8
Спољнотрговинско пословање	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Међународна трговина			4	3	6
Свјетска тржишта			4	3	6
Савремени економски системи			4	2	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети

Одсјек: Међународна економија

Међународни бизнис

Међународно пословно право (8. семестар)

Економетрија (7. семестар)

Економска статистика

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА

Усмјерење: Менаџмент и предузетништво

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Стратегијски менаџмент	4	3			8
Менаџмент пројеката	4	3			8
Лидерство	4	2			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Менаџмент квалитета			4	2	6
Економика и управљање МСП			4	3	6
Истраживање и управљање маркетингом			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети

Усмјерење: Менаџмент и предузетништво

Предузетништво и е-бизнис
Предузетништво у јавном сектору
Економика јавног сектора
Корпоративна друштвена одговорност
Кризни менаџмент
Међународни бизнис

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

ОДСЈЕК: КВАНТИТАТИВНЕ АНАЛИЗЕ

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Операциона истраживања	4	3			8
Електронско пословање	4	2			8
Економетрија	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Економска статистика			4	3	6
Теорија и модели одлучивања			4	2	6
Примјена софтвера у економији			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети

Истраживање и управљање маркетингом
Анализа временских серија
Мултиваријациона анализа
Квантитативне финансије
Пројектовање информационих система
Теорија узорака и планирање експеримената
Непараметарски статистички методи

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Списак обавезних и изборних предмета дат је у табели 7.1.

Студијски програм: Економија и пословно управљање
Ниво студија: Први циклус студија (додипломски студиј)

Табела 7.1. СПИСАК ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

Ред. број	Назив предмета	Ужа научна област
1	Основи економије	Теоријска економија
2	Економика предузећа	Теоријска економија
3	Пословна информатика	Пословна информатика
4	Математика за економисте	Математичка анализа и примјене (ПМФ)
5	Статистика	Статистичка анализа
6	Пословно право	Пословно (трговинско) право и право друштва (ПФ)
7	Финансијско рачуноводство	Рачуноводство и ревизија
8	Менаџмент	Менаџмент
9	Микроекономија	Теоријска економија
10	Монетарне и јавне финансије	Монетарна економија и Фискална економија
11	Управљачко рачуноводство	Рачуноводство и ревизија
12	Макроекономија	Теоријска економија
13	Међународни економски односи	Међународна економија
14	Финансијски менаџмент	Пословне финансије
15	Финансијска математика	Актуарство
16	Маркетинг	Маркетинг
17	Теорија и политика привредног развоја	Економско планирање и развој
18	Ревизија	Рачуноводство и ревизија
19	Економско-математички модели и методе	Операциона истраживања
20	Менаџмент људских ресурса	Менаџмент
21	Предузетничка економија	Предузетничка економија
22	Финансијска тржишта	Пословне финансије
23	Стратешки финансијски менаџмент	Пословне финансије
24	Теорија и политика биланса	Рачуноводство и ревизија
25	Ревизија финансијских извјештаја	Рачуноводство и ревизија
26	Анализа харгија од вриједности	Пословне финансије
27	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштва	Рачуноводство и ревизија
28	Банкарство	Пословне финансије
29	Економика осигурања и актуарство	Актуарство
30	Економика Европске уније	Међународна економија
31	Међународне финансије	Међународна економија
32	Спољнотрговинско пословање	Међународна економија
33	Свјетска тржишта	Међународна економија
34	Међународна трговина	Међународна економија
35	Савремени економски системи	Економска анализа
36	Стратегијски менаџмент	Менаџмент
37	Менаџмент пројеката	Менаџмент
38	Лидерство	Менаџмент
39	Менаџмент квалитета	Менаџмент
40	Економика и управљање МСП	Предузетничка економија
41	Истраживање и управљање маркетингом	Маркетинг
42	Операциона истраживања	Операциона истраживања
43	Електронско пословање	Пословна информатика
44	Економетрија	Операциона истраживања
45	Економска статистика	Статистичка анализа
46	Теорија и модели одлучивања	Операциона истраживања
47	Примјена софтвера у економији	Пословна информатика

СПИСАК ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

Ред. број	Назив предмета	Ужа научна област
1	Организација	Менаџмент
2	Социологија за економисте	Теоријска социологија
3	Економске доктрине	Економска анализа
4	Пословна култура и етика	Социологија културе
5	Енглески језик за економисте I	Специфични језици - енглески језик
7	Њемачки језик за економисте I	Специфични језици - њемачки језик
8	Руски језик за економисте I	Специфични језици - руски језик
9	Енглески језик за економисте II	Специфични језици - енглески језик
10	Њемачки језик за економисте II	Специфични језици - њемачки језик
11	Руски језик за економисте II	Специфични језици - руски језик
12	Форензичко рачуноводство	Рачуноводство и ревизија
13	Електронско пословање	Пословна информатика
14	Интерни обрачун	Рачуноводство и ревизија
15	Финансијска економија	Пословне финансије
16	Етика за професионалне рачуновође	Рачуноводство и ревизија
17	Међународно банкарство	Пословне финансије
18	Међународне финансије	Међународна економија
19	Ревизија финансијских извјештаја	Рачуноводство и ревизија
20	Међународни бизнис	Менаџмент
21	Економетрија	Операциона истраживања
22	Економска статистика	Статистичка анализа
23	Међународно пословно право	Међународно пословно право
24	Предузетништво и е-бизнис	Предузетничка економија и Пословна информатика
25	Предузетништво у јавном сектору	Предузетничка економија
26	Економика јавног сектора	Економско планирање и развој
27	Корпоративна друштвена одговорност	Менаџмент
28	Кризни менаџмент	Менаџмент
29	Истраживање и управљање маркетингом	Маркетинг
30	Анализа временских серија	Статистичка анализа
31	Мултиваријациона анализа	Статистичка анализа
32	Квантитативне финансије	Операциона истраживања и Пословне финансије
33	Пројектовање информационих система	Пословна информатика
34	Теорија узорака и планирање експеримената	Статистичка анализа
35	Непараметарски статистички методи	Статистичка анализа

7.2. Матрица исхода учења студијског програма Економија и пословно управљање

Исходи учења програма Исходи учења предмета		СТРУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ			ОПШТЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ		
		Групна компетенција			Инструменталне	Интерперсоналне	Системске
		знање	вјештина	ставови			
ОПШТИ	Статистика						
	Пословна информатика						
	Математика за економисте						
ОСНОВНИ	Основи економије						
	Економика предузећа						
	Микроекономија						
	Макроекономија						
	Менаџмент						
СТРУЧНИ	Финансијско рачуноводство						
	Монетарне и јавне финансије						
	Економско-математички модели и методе						
	Финансијски менаџмент						
	Ревизија						
	Пословно право						
	Економетрија						
	Операциона истраживања						
	Маркетинг						
	Предузетничка економија						
	Управљачко рауноводство						
	Међународни економски односи						
	УСКОСТРУЧНИ	Менаџмент људских ресурса					
Теорија и политика привредног развоја							
Финансијска тржишта							
Стратешки финансијски менаџмент							
Теорија и политика биланса							
Ревизија финансијских извјештаја							
Анализа хартија од вриједности							
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава							
Банкарство							
Анализа хартија од вриједности							
Економика осигурања и актуарство							
Економика Европске уније							
Међународне финансије							
Спољнотрговинско пословање							
Свјетска тржишта							
Међународна трговина							
Савремени економски системи							
Стратегијски менаџмент							
Менаџмент пројеката							
Лидерство							
Менаџмент квалитета							
Економика и управљање МСП							

	Истраживање и управљање маркетингом						
	Електронско пословање						
	Економска статистика						
	Теорија и модели одлучивања						
	Примјена софтвера у економији						
ИЗБОРНИ	Организација						
	Социологија за економисте						
	Економске доктрине						
	Пословна култура и етика						
	Теорија и модели одлучивања						
	Страни језик за економисте I						
	Страни језик за економисте II						
	Форензичко рачуноводство						
	Електронско пословање						
	Интерни обрачун						
	Финансијска економија						
	Етика за професионалне рачуновође						
	Ревизија финансијских извјештаја						
	Међународно пословно право						
	Међународно банкарство						
	Међународне финансије						
	Форензичко рачуноводство						
	Етика за професионалне рачуновође						
	Међународни бизнис						
	Економетрија						
	Економска статистика						
	Стратегијски менаџмент						
	Менаџмент пројеката						
	Предузетништво у јавном сектору						
	Предузетништво и е-бизнис						
	Кризни менаџмент						
	Економика јавног сектора						
	Корпоративна друштвена одговорност						
	Лидерство						
	Међународни бизнис						
	Истраживање и управљање маркетингом						
	Анализа временских серија						
	Мултиваријациона анализа						
	Квантитативне финансије						
Пројектовање информационих система							
Теорија узорака и планирање експеримената							
Непараметарски статистички методи							

7.3. Описи, односно спецификације предмета (књига предмета)

Сваки одговорни наставник обавезан је да у складу са усвојеним обрасцем сачини детаљан план и садржај предмета (књига предмета), а на основу одлуке Катедре, непосредно прије

почетка nastave по семестрима, у складу са Одлуком о усвајању академског календара Сената Универзитета у Бањој Луци.

Минимум садржаја књиге предмета је:

- информације о одговорном наставнику и сараднику, распоред обавезних консултација и термин одржавања наставе и вјежби;
- силабус предмета са описом наставних јединки и датумима одржавања наставе, вјежби и колоквија;
- списак испитних питања;
- списак обавезне и допунске литературе.

8. НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА

Први циклус студија (четворогодишњи додипломски академски студиј) траје осам семестара са укупно 240 ECTS бодова. Студиј се организује као редовни и ванредни, а састоји од часова предавања, вјежби и редовних консултација, укључујући и писмене провјере знања (колоквије) у току 15 седмица у зимском и љетном семестру. Термини одржавања наведених наставних активности утврђени су академским календаром за текућу академску годину, који усваја Сенат Универзитета у Бањој Луци.

8.1. Начин извођења студија – традиционално

Студије према усвојеном студијском програму изводе се на традиционалан (класичан) начин. Овакав начин извођења студија представља организовање студија у сједишту високоакадемске институције и одвија се непосредним контактом наставника и студената у форми предавања, као и непосредним контактом сарадника и студената у форми практичних вјежби. Настава се у току академске године организује у два семестра. Један семестар студија вреднује се са 30 ECTS бодова.

Предмети су једносеместрални. Наставни план садржи највише четири предмета по семестру.

Облици извођења наставе на Факултету су стандардизовани. Укупно ангажовање студената обухвата:

- непосредна настава,
- самостални рад студената.

8.2. Непосредна настава

Непосредна настава остварује се сталним контактом студената с наставницима и сарадницима, а према наставном календару и семестралном распореду предиспитних и испитних обавеза као саставног дијела утврђеног годишњег програма рада, који Факултет доноси за сваку школску годину. Обим непосредне наставе са студентима је између 20 и 25 часова седмично. На првом циклусу студија минимално 50% непосредне наставе треба да буду часови предавања, а остатак времена односи се на вјежбе и друге облике непосредне наставе.

Непосредна настава остварује се путем:

- предавања,
- вјежби,
- консултација.

Стручна пракса, студијски истраживачки рад и завршни рад на првом циклусу студија нису уврштени у обим непосредне наставе, али се уносе у наставни план и додјељују им се ECTS бодови.

Предавања су облик непосредне наставе гдје наставник излаже наставне садржаје студијских предмета групи студената. У оквиру предавања излажу се кључни садржаји предвиђени студијским предметом које треба употпунити проучавањем литературе. Предавања се по правилу изводе методом "ex cathedra" на један од сљедећих начина:

- презентацијом наставних садржаја само путем усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ рачунара, видео-пројектора, паметних табли као и пратећег усменог излагања наставника;
- презентацијом наставних садржаја са електронских записа уз помоћ сервер рачунара и мреже рачунара као и пратећег усменог излагања наставника.

При излагању садржаја наставник се користи и другим наставним средствима, као што су: слике, цртежи, модели, узорци, часописи, каталози, стандарди, табла и слично.

Без обзира на начин презентовања, студентима су прије почетка наставе доступни помоћни наставни материјали у писаној или електронској форми који су организовани по наставним јединицама, односно кратки изводи предавања наставних јединица приређени у пригодној форми, који су у рачунарској презентацији познати као хендаути (handout). Ово из разлога да би се обезбиједило квалитетно праћење наставе методом "ex cathedra" што знатно смањује обим студентских биљежака током предавања, чиме се обезбјеђује јача концентрација студената на излагање наставника.

Квалитет помоћних наставних материјала обезбијеђен је на тај начин што наставне јединице изложене у облику кратких писаних материјала намијењених настави обавезно су подвргнуте рецензији наставника.

Помоћни материјали ове врсте по програмским наставним јединицама доступни су студентима било као узорци за копирање код сарадника у настави или у форми хендаута (handout) постављених на сајту (site) Економског факултета Универзитета у Бањој Луци који се могу преузети са веб (Web)-страница одговарајућих студијских предмета.

Наставник подстиче активно учешће студената у предавањима постављањем питања, анализом и дискусијом презентованих садржаја и слично. Као посебан облик наставе, наставник има право и могућност да организује гостујућа предавања стручних лица из реалног сектора, менаџера из успјешних предузећа, банака, као и колега са других катедри Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, признатих експерата из појединих ужих научних области.

Предавања се обављају у амфитеатру или учионицама.

Садржај предавања сваког студијског предмета налази се у плану рада на предмету који наставници припремају у складу са дефинисаним садржајем предмета.

Вјежбе су облик активне наставе који обухвата увјежбавање тема презентованих на предавањима. Изводе се у учионицама за мањи број студената. Рад студената на вјежбама природно је повезан и са облицима самосталног рада, као што су израда теоријских и практичних семинарских радова, задатака за самостални рад и других предиспитних обавеза.

Циљ вјежби је да:

- појасне теме са предавања;
- илуструју разноврсност могућих рјешења и подстичу развој креативног мишљења студената;
- илуструју и допуне практичним искуством садржај предавања;
- да уваже особеност сваког студијског предмета.

На вјежбама се спроводе анализе, објашњења и дискусије о постављеном задатку, у којима се захтијева активно учествовање свих студената. Показују се практични примјери у оквиру тема презентованих на предавањима. На вјежбама се ради заједно са свим студентима у малим групама. Садржај вјежби сваког студијског предмета уврштен је у план рада на предмету који наставници припремају у складу са његовим дефинисаним садржајем.

Вјежбе се одржавају у амфитеатру, учионицама и салама с компјутерима гдје су углавном показног и активно-практичног карактера.

Аудиторне вјежбе су намијењене да се претходно изложена материја на предавањима даље теоријски продубљује и ближе појашњава на конкретним примјерима. Углавном се изводе методом "*ex cathedra*" и одржавају се у учионицама с мањим бројем студената. Посебно се инсистира на активном учествовању студената у току вјежби.

Рачунске вјежбе су намијењене заједничком рјешавању примјера као и рјешавању рачунско-нумеричких задатака, а примјењују се код студијских предмета који укључују израду рачунских задатака.

Компјутерске вјежбе су намијењене рјешавању примјера из области пословне информатике, рачуноводства, операционих истраживања, економетрије или примјера за чије је рјешавање потребно коришћење рачунара. Компјутерске вјежбе се по правилу изводе као практичне вјежбе на рачунарима при чему број студената треба да одговара броју расположивих рачунарских ресурса (радних станица), на којима се претходно изложена материја на предавањима практично увјежбава и ближе појашњава на конкретним примјерима.

Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми електронског записа постављених на сајту Факултета који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Примјеном овакве организације обезбјеђује се активно учествовање студената у практичној настави и практично савладавање садржаја студијског предмета.

Практичне вјежбе су предвиђене за стицање практичних знања студената путем реализације практичних тематских задатака у реалном пословно-производном окружењу. Овај вид наставе реализује се методом "*case study*" (студија случаја, прим. аут.) и обухвата израду практичних семинарских радова студената на конкретним задацима у тзв. пилот-предузећу, као полигону за вјежбе. Пилот-предузеће је конкретни пословно-производни систем (може бити фабрика, мало или средње предузеће, установа или неки други облик организације) у коме се могу генерисати наопходни практични подаци за реализацију практичног семинарског рада. На вјежбама се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу. Вјежбе се изводе у мањим групама у специјализованим кабинетима чиме се омогућава упознавање студената с различитим практичним примјерима из оквира садржаја студијског предмета.

Језичке вјежбе представљају облик наставе на којима се студенти практично даље упознају са структурним елементима пословног страног језика. По правилу, изводе се с мањим бројем студената, који на конкретним примјерима увјежбавају све релевантне елементе пословног страног језика, као што су изговор, граматика и правопис. Помоћни материјали за реализацију вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе, постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих студијских предмета. Основни циљ који се постиже примјеном овог облика рада је обезбјеђење активног учествовања студената током одржавања наставе.

Консултације су облик активне наставе гдје наставник и сарадник сваке радне седмице обављају консултације са студентима. Овај облик активне наставе је у функцији детаљног

објашњења тема презентованих и обрађених на предавањима и вјежбама као и другим облицима наставе. На консултацијама се врши анализа резултата које студенти остваре на предиспитним обавезама и на испиту. Консултације су индивидуалне или групне (с малим групама студената, по правилу тимом који ради на заједничком задатку). Примарни циљ консултација је пружање помоћи студенту у самосталном и групном раду и савлађивању садржаја сваког студијског предмета и припреми испита. Посебно се разматрају теме које студенте интересују у погледу продубљивања знања из разматраних студијских предмета и које представљају надградњу тема обрађених на предавањима и вјежбама, као и даље професионалне оријентације студената. Ријечју, консултације треба да резултирају побољшањем квалитета наставе и остваривањем циља и исхода процеса учења на сваком студијском предмету, односно на цијелом студијском програму.

Наставник и сарадник су дужни да у кабинету обезбиједи најмање два термина консултација седмично у трајању од по два часа. Термини консултација треба да буду истакнути на вратима кабинета и веб-страници Факултета, као и електронска адреса наставника и сарадника, чиме је практично обезбијеђена могућност перманентног контакта, онлајн (online) између наставног особља и студената.

Посјете предузећима, институцијама и установама представљају активан дио наставе у оквиру кога се студенти упознају с реалним привредним окружењем. Овај облик наставе је предвиђен у оквиру појединих студијских предмета и реализује се са свим студентима. Током организоване посјете с наставником или сарадником у настави студентима се пружа могућност да се у оквиру огледних предузећа или установа упознају с практичним аспектима наставних садржаја датог студијског предмета. Присуство свих студената је обавезно и посебно се евидентира.

8.3. Самостални рад студента

Самостални рад се састоји из учења и анализе наставних садржаја које обавља студент с циљем усвајања садржаја са предавања и вјежби. Студент самостално учи и припрема се за све облике активне наставе. Наставник и сарадник прате и путем консултација потпомажу самостални рад студента. Самостални рад студента може бити индивидуални или групни.

Број и садржај колоквијума, теоријских и практичних семинарских радова, задатака за самостални рад стандардизован је за све студијске предмете и дефинисан у опису садржаја сваког студијског предмета у студијском програму.

План за реализацију активности у оквиру самосталног рада студената утврђују се годишњим програмом рада у настави, који Факултет доноси за сваку школску годину.

Самостални рад студента остварује се у неколико облика:

- припрема за предавања и вјежбе,
- теоријски семинарски рад,
- практични семинарски рад или есеј,
- задатак за самостални рад,
- припрема за колоквијум,
- припрема за испит,
- стручна пракса и израда извјештаја о добровољном раду,
- израда завршног рада.

Припрема за предавања и вјежбе је облик самосталног рада студента на припреми и самосталном изучавању материјала које наставник и сарадник излажу на предавањима и вјежбама. Припрема обухвата прибављање допунских литературних извора информација из библиотеке, преко интернета и на други начин. Мјера ангажовања студента у припреми за предавања је ниво активног учествовања у процесу наставе.

Теоријски семинарски рад обухвата тему која покрива цјелокупан теоријски садржај предмета, а студенти их реализују индивидуално или групно. Семинарски рад је текстуални документ који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Студент, или група студената, самостално ради семинарски рад и предаје га у одштапаном облику. У току израде семинарског рада студент се консултује с наставником и сарадником у настави. Теоријски семинарски радови студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, консултацијама и израдом рада, израдом презентације и припремом за његову одбрану. Овај рад обавезно прати презентација садржаја семинарског рада при којој је обавезна присутност свих чланова студентске групе. Примјеном овакве организације осигурава се активно учествовање студената у наставном процесу и утврђивање програмског садржаја предмета. Презентација семинарског рада за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада.

Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби доступни су студентима прије одржавања наставе било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета.

Практични семинарски рад или есеј ради се тимски у малим групама. То је текстуални документ, који садржи и графичке елементе са темом из садржаја предмета и представља предиспитну обавезу студента. Практични семинарски радови или есеји студената из појединих наставних цјелина у оквиру предмета реализују се издавањем теме, припремом за израду, прикупљањем података у пилот-предузећу или установи, консултацијама и израдом самог рада, затим презентације и припремом за његову одбрану.

У уводу путем консултативних вјежби најприје се дефинишу задаци и формирају тимови за њихову реализацију у конкретном пилот-предузећу или установи. Издавање задатака прати детаљно упутство за практичну реализацију задатка и техничку обраду, као и узорни примјери реализованих радова студената претходних генерација.

Реализација задатака коју врше студенти одвија се током њихових посјета или прикупљањем податка о пилот-предузећу или установи, током којих студенти прикупљају неопходне податке за реализацију практичног задатка. Даљи рад на реализацији практичних семинарских радова или есеја одвија се консултативно заједничким радом у малим групама студената с наставником односно сарадником у настави. Коначно завршене радове тимови усмено презентују и јавно бране пред наставником односно сарадником у настави у присуству свих студената. Током презентације семинарског рада или есеја на вјежбама је обавезно присуство свих чланова студентске групе.

Презентација за већину предмета реализује се путем примјене рачунарских презентација које студенти израђују као интегрални дио семинарског рада или есеја.

Основни циљ који се постиже овим радом је провјера теоријских знања у пракси. Помоћни материјали за реализацију овог облика вјежби су доступни студентима прије одржавања наставе, било као узорци за копирање доступни код сарадника у настави или у форми аудио-записа предвиђених за реализацију наставе постављених на сајту Факултета, који се могу преузети са веб-страница одговарајућих предмета. Узорни примјерци реализованих радова претходних генерација доступни су студентима у библиотеци Факултета.

Задатак за самостални рад представља самостални рад студента на рјешавању рачунских задатака, рачунарских задатака и вјежби из страног језика. Реализација задатка за самостални рад састоји се од издавања задатка, припреме за израду, израде, консултација, и припреме за његову одбрану. Урађени задатак студент доставља сараднику у настави у штапаном

облику. Провјеру тачности урађеног задатка реализује сарадник у настави на часовима вјежби уз активно учешће студента.

Припрема за колоквијум је облик самосталног рада којим се провјерава успјешност студента у савладавању наставних садржаја дотичног предмета. За све студијске предмете уведена је обавезна колоквијална провјера знања студента у оквиру двају колоквијума. Колоквијум је предиспитна обавеза студента и представља писмену провјеру знања из дијела студијских предмета, а најчешће у виду теста. На колоквијуму студент показује континуирано савлађивање садржаја студијских предмета, односно тема презентованих на предавањима и утврђених на вјежбама. Колоквијум се у правилу ради у посебним терминима. Резултати колоквијума се анализирају на консултацијама или на вјежбама. Колоквијум се реализује у складу с наставним календаром за дотичне студијске предмете.

Припрема за испит је самостални рад којим студент уз помоћ препоручене литературе и предочених испитних питања савладава градиво презентовано на предавањима и вјежбама. Током припреме за испит студенту је на располагању наставник и сарадник у настави ради консултовања. Прије припремања испита студент је упознат са свим елементима вредновања предиспитних активности као и критеријума за полагање испита. О свим питањима у вези са испитом студент се информише у Правилима о студирању на првом и другом циклусу, Статуу Економског факултета и Статуу Универзитета у Бањој Луци.

Стручна пракса. Студенти су обавезни у току треће и четврте године студија обавити стручну (феријалну) праксу. Стручна пракса се организује један дан у радној седмици или минимум 52 радна дана у периоду када се не одржава настава, у зимском и љетном семестру, у петом, шестом, седмом и осмом семестру, према утврђеном распореду.

Студенти ће похађати Стручну праксу у предузећу или другој институцији на основу билатералног уговора Економског факултета преко Канцеларије за практичну наставу и предузећа или институције организатора стручне праксе. Стручна пракса трајаће 13 радних дана по семестру (13 седмица од укупно 15 седмица; двије седмице су посвећене писменим колоквијима, тј. укупно 26 радних радних дана у току академске године, односно минимум 52 радна дана у току двије академске године, и то треће и четврте године). На стручној пракси студент ће имати водитеља стручне праксе из институције на којој ће се обављати стручна пракса, о чему ће водитељ стручне праксе водити дневник. Стручна пракса ће носити 2 ECTS бода по семестру, и мора се обавити као предуслов за писање завршног рада Укупно, студенти ће у четири семестра имати 8 ECTS бодова за стручну праксу. У циљу праћења студентске праксе, сваки студент има ментора из реда наставника који ће прегледати дневник праксе и донијети одлуку о томе да ли је пракса успјешно обављена или не.

Уговор о пракси, потписује се између Економског факултета Универзитета у Бањој Луци, студента и послодавца, гдје се специфицирају исходи учења који се требају постићи. Требају постојати јасне процедуре за оцјењивање исхода учења и додјеливања ECTS бодова, који ће бити укључени у завршни рад студената. Улоге потписника у процесу специфицирања, постизања и оцјењивања исхода учења морају бити јасне. То је прилика за учење у радним условима и јачање професионалних компетенција (професионални развој). Стварни задаци обављани на радном мјесту требају бити комплементарни садржају који се изучава на студијском програму. Сврха стручне праксе је:

- учење о посебним моделима и техникама рада,
- усавршавање радних вјештина потребних на радном мјесту,
- развој нових вјештина које олакшавају запошљавање као што је тимски рад, коришћење технологија и рјешавање проблема,
- прилика за стицање вјештина постепеним путем, од једноставнијих до сложених,
- оцјењивање у реалним условима,
- формирање мишљења о релевантности садржаја програма за радно мјесто.

– Обезбјеђивање документационе основе за израду завршног рада.

Након обављене праксе, студент припрема извјештај о обављеној пракси, а сазнања из праксе по првилу, а што није обавезујуће, описује у емпријско-перспективном дијелу завршног рада. ECTS бодови се додјељују последије одговарајуће провјере и оцјењивања и постигнутих исхода од стране наставника ментора.

Завршни рад. Сврха израде завршног рада је да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија на Факултету, служећи се при томе литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, стручном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се ради у складу с Правилима студирања на I и II циклусу студија, а писаће се из предмета по избору студента у форми стручног (завршног) рада и **браниће се пред трочланом комисијом**. За успјешно одбрањен завршни рад додјељиваће се ECTS поени и бројчана оцјена од 5 (пет) до 10 (десет), како је то регулисано чланом 58. Правила студирања на I и II циклусу студија. Оцјена из завршног рада рачунаће се у просјечну оцјену.

На основу одредаба чланова 43–50. Правила студирања на I и II циклусу студија и члана 59. Статута Универзитета у Бањој Луци, поступци пријаве и одбране завршног рада на I циклусу студија описани су сљедећим корацима:

1. Завршни рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема и њиме студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио према предвиђеној методологији, да зна користити стручну литературу и терминологију и, наравно, да је исправно наводи. Тема завршног рада бира се из предмета које садржи студијски програм. Могуће теме завршних радова предлажу предметни наставници. Изузетно, студенту се може одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију с наставником код којег жели да уради завршни рад. Уз сваку тему завршног рада наводи се основна литература.
2. Студент пријављује завршни (дипломски) рад Студентској служби на прописаном обрасцу за пријаву завршног (дипломског) рада. Студент може са једним неположеним испитом пријавити тему завршног (дипломског) рада.
3. У академској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 15 завршних радова.
4. Ако наставник није испунио додијелјену квоту менторстава, нема право да одбије студента који жели да добије тему завршног рада.
5. Завршни рад студент израђује самостално. Ментор је обавезан да прати рад студента, помаже му савјетима и упућивањем у литературу.
6. Студент формира завршни рад у концепту са свим припадајућим дијеловима. Концепт се предаје наставнику – ментору на увид и преглед. Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама ментора, у противном рад се враћа на даљу дораду.
7. Наставник је дужан да прегледа рад и врати га с коментаром најкасније за двије седмице од дана предаје рада.
8. Студент може само једанпут промијенити тему завршног рада.
9. Студентска служба ће у року десет (10) дана од пријема испуњеног обрасца студента извршити провјеру података у његовом персоналном досијеу.
10. На основу писмене сагласности ментора о урађеном завршном (дипломском) раду и уколико студент има све положене испите према наставном плану и програму, Студентска служба обавјештава ментора да је кандидат спреман за одбрану завршног (дипломског) рада.
11. Студент предаје два укорићена дипломска рада и рад у PDF формату на CD-у у Студентској служби и пријављује завршни рад у Студентској служби.

12. Одбрана завршног рада састоји се од усменог излагања резултата рада и образложења издвојених закључака, као и одговора на питања ментора.
13. Пред ментором студент усмено брани урађени завршни рад на једном од апсолвентских испитних рокова. Одбрана завршног рада је јавна.
14. Ако студент не задовољи на завршном раду, има могућност да поново изађе на одбрану завршног рада на наредном апсолвентском испитном року.
15. Завршни рад и одбрана оцјењују се јединственом оцјеном од 5 (пет) до 10 (десет) и она ће се уврстити у коначни просјек оцјена.

8.4. Оцјењивање студента

Испитивање и оцјењивање су усаглашени са исходима учења и осмишљени су с циљем да се утврди да ли су исходи учења постигнути или нису. Успјешност студента у савлађивању сваког предмета на студијском програму изражава се поенима у складу са одредбама Одлуке о начину праћења и валоризовања знања студената коју усваја Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци непосредно прије почетка сваке академске године и континуирано се прати током наставе у семестру.

Наставник оцјењује студента на основу исказаног знања, изнесених чињеница и његовог разумијевања материје, стечених вјештина и показане способности да то примијени у реалним ситуацијама. Своје захтјеве базира на приступачности свих средстава неопходних при савладавању утврђеног наставног плана и програма (Кодекс наставничке етике, члан 7).

Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената мора бити усклађена са смјерницама и општим одредбама Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци.

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише сто поена. У формирању коначне оцјене о успјешности студента у савлађивању предмета предиспитне обавезе учествују с највише 50 поена, а испит такође с највише 50 поена.

Вредновање предиспитних обавеза:

- присуствовање свим облицима наставе, 2 поена (2%),
- сваки писмени колоквиј доноси од 0 до 20 поена (0-20%), односно укупно 0-40 поена (0-40%),
- писмена или усмена обрада рефератске, семинарске или друге повјерене теме доноси од 0 до 8 поена (0-8%).

Завршни испит се полаже усмено, осим предмета који због природе наставне јединке захтијевају комбиновану, писмену и усмену провјеру знања на завршном испиту.

Завршни испит полаже се јавно, уз присуство најмање једног студента или сарадника. Није дозвољено полагање завршног испита иза затворених врата с једним кандидатом.

Уколико завршни испит пријави блиски сродник одговорног наставника (дијете или брачни друг), завршни испит ће полагати пред наставником који има избор у ужу научну област. Уколико нема другог наставника у истом избору у звање, декан формира трочлану комисију и заказује термин комисијског полагања испита.

Листу предмета који се полажу и писмено и усмено одређује Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци усвајајући документ под називом „Одлука о начину праћења и валоризовања знања студената“. На завршном испиту студент може да оствари од 0 до 50 поена (0-50%).

Наставник и сарадник спроводе редовно евидентирање и вредновање присуства и ангажовања студента настави као и вредновање урађених и одбрањених семинарских радова (односно задатака за самостални рад) и колоквијума.

Укупан остварени број поена преводи се у **коначну оцјену** која показује успјешност савладаности предмета, која може бити од **5 (није положио)** до **10 (одличан – изврстан)**. Начин превођења укупног броја поена, кога чини збир поена остварен на предиспитним обавезама и на испиту у коначну оцјену, приказан је у наредној скали (табели) оцјењивања:

Табела 8.3. Распоред поена и коначних оцјена

БРОЈ ПОЕНА	ОПИСНА ОЦЈЕНА	ОЦЈЕНА
0–50	није положио	пет (5)
51–60	довољан	шест (6)
61–70	добар	седам (7)
71–80	врло добар	осам (8)
81–90	одличан	девет (9)
91–100	Одличан – изузетан	десет (10)

Резултате испита одговорни наставници објављују након завршетка испита на веб-страници Факултета. У року 24 часа од завршетка испита наставник или сарадник дужни су да Студентској служби предају записник о одржаном испиту са потписаним свим испитним пријавама, укључујући и пријаве у којима је уписана оцјена пет (5). Као доказ о извршеној примопредаји, Студентска служба издаје попуњен образац о примопредаји записника и испитних пријава, на који се потписују предметни наставник и референт Студентске службе.

Након завршетка академске године, односно завршених јесењих испитних рокова, предметни наставник објављује ранг-листу свих студената који су остварили предвиђени минимум од 51 поена из укупних обавеза и положили завршни испит. Додјела ЕCTS бодова и оцјена вршиће се на основу те листе, према проценту успјешности, примјеном сљедећег критеријума:

Табела 8.4. Ранг-листа студената који су положили завршни испит

РЕДОСЛИЈЕД	ОЦЈЕНА
ПРВИХ 1%–10%	А
СЉЕДЕЋИХ 11%–35 %	В
СЉЕДЕЋИХ 36%–65%	С
СЉЕДЕЋИХ 66%–90%	Д
СЉЕДЕЋИХ 91%–100%	Е

Студенти који су остварили по основу укупних обавеза од 35 до 50 поена добијају оцјену ФХ (потребан додатни рад за успјешно окончање испита), а за мање од 35 поена оцјену Ф (потребно знатно више рада за окончање испита).

9. БОДОВНА ВРИЈЕДНОСТ ПРЕДМЕТА У СКЛАДУ СА ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ПРЕНОСА БОДОВА – ЕCTS

Додјела кредита заснива се на тежини предмета у смислу оптерећења који студент мора уложити да постигне планиране исходе учења у формалном облику. Укупан број бодова додијелених квалификацији распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења.

Бодови су додијељени за укупно вријеме потребно да се постигну планирани исходи учења, а оно се састоји од:

- броја сати контакт наставе,
- времена потребног за припрему за наставу и израду наставних задатака (припрема и сређивање грађе с наставе, вјежби или с праксе; писање есеја, израда пројеката и семинарских радова; прикупљање и проучавање додатне грађе; практичан рад изван часова у наставном плану, итд.),
- припрема испита и излазак на испит.

У Републици Српској принцип годишњег оптерећења студента од 60 ECTS бодова у оквиру 40-часовне радне седмице законска је одредба [члан 38] и подударна је са европским прописима у овој области. Полазећи од академских календара Универзитета у Бањој Луци (годишње оптерећење сведено на академску годину студија), може се узети да у току академске године студенти имају 45 радних седмица (по 15 у два семестра и 15 за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно **1800 радних сати рада студента током једне академске године**. С обиром на то да једна школска година носи **60 бодова**, произлази да **један бод одговара приближно 30 радних сати**.

На тај начин може се поставити пропорција:

$$X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$$

Пријем за 1 бод:

$$Y = 1800 \text{ сати у школској години} \times 1 \text{ бод} / 60 \text{ бодова у години} = 30 \text{ радних сати.}$$

Тако предмет који носи 5 ECTS бодова подразумијева 150 сати рада заједно са наставом. Претпоставимо да је фонд сати наставе на том предмету 2П + 2В = 4 сата. То би на 15 седмица, колико траје настава у семестру, студенту одузело 60 сати. За самостални рад и спремање испита остало би му на располагању 90 сати или нешто преко двије седмице. Ту се убраја и вријеме које је студент провео у раду на том предмету у периоду трајања наставе. Ако просјечан студент може да савлада такав предмет за 90 сати рада (укључујући и учење у току наставе), онда је број бодова добро додијељен.

Табела 9.1. Примјер за рачунање ECTS бодова

2 сата наставе предавања	x 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
2 сата наставе вјежби	x 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
	<i>Укупно наставе у семестру</i>		<i>= 60 сати рада</i>
2 сата учења за предавања	x 15 наставних седмица	= 30 сати рада	
4 (или 2 x 2) сата припреме за вјежбе и учења	x 15 наставних седмица	= 60 сати рада	
	<i>Укупно вријеме савладавања градива</i>		<i>= 90 сати рада</i>
	<i>Укупно оптерећење</i>		<i>= 150 сати рада</i>

Примјер:

$$X : 60 \text{ бодова} = Y : 1800 \text{ сати}$$

$$X : 60 \text{ бодова} = 150 \text{ сати} : 1800 \text{ сати}$$

$$X = 60 \cdot 150 / 1800 = 5 \text{ бодова}$$

Током извођења наставе прилагођава се додијељени број ECTS бодова са стварним радним оптерећењем на предмету. То се проводи у саставу интерних процедура за обезбјеђење

квалитета. Који год метод да се користи, мишљење студената и наставног особља узима се у обзир. Подаци о напредовању и пролазности, те резултати испита такође представљају важне показатеље. У случају великог неслагања између процијењеног и стварног радног оптерећења прилази се ревизији ECTS бодова, исхода учења или техника наставе и учења.

Предмети разврстани по бодовној вриједности приложени су у табели 9.1. у прилогу.

10. ПРЕДВИЂЕНИ БРОЈ САТИ ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРЕДМЕТЕ

Студијски програм: Економија и пословно управљање

Ниво студија: Први циклус студија (додипломски академски студиј)

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS
1	1	Основи економије	О	а	4	2	0	8
	2	Економика предузећа	О	а	4	2	0	8
	3	Пословна информатика	О	а	3	2	0	6
	4	Математика за економисте	О	а	4	4	0	8
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS
2	1	Статистика	О	а	4	3	0	8
	2	Пословно право	О	а	3	2	0	6
	3	Финансијско рачуноводство	О	а	4	3	0	8
	4	Менаџмент	О	а	4	2	0	8
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
3	1	Микроекономија	О	а	4	3	0	8	
	2	Монетарне и јавне финансије	О	а	4	2	0	8	
	3	Управљачко рачуноводство	О	а	4	3	0	8	
	4	Изборни предмет 1:							
			Организација	И	а	3	2	0	6
			Социологија за економисте	И	а	3	2	0	6
			Економске доктрине	И	а	3	2	0	6
	Пословна култура и етика	И	а	3	2	0	6		
					15	10	0	30	

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS
4	1	Макроекономија	О	а	4	3	0	8
	2	Међународни економски односи	О	а	4	2	0	7
	3	Финансијски менаџмент	О	а	4	2	0	8
	4	Финансијска математика	О	а	4	2	0	7
					16	9	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
5	1	Маркетинг	О	а	4	3	0	8	
	2	Предузетничка економија	О	а	4	2	0	7	
	3	Ревизија	О	а	4	3	0	8	
	4	Изборни предмет 2: Страни језик за економисте I							
			Енглески језик за економисте I	И	а	3	2	0	5
			Њемачки језик за економисте I	И	а	3	2	0	5
		Руски језик за економисте I	И	а	3	2	0	5	

	5	Стручна пракса							2	
					15	10	0		30	
Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН		ECTS	
6	1	Економско-математички модели и методе	О	а	4	4	0		8	
	2	Менаџмент људских ресурса	О	а	4	2	0		8	
	3	Теорија и политика привредног развоја	О	а	4	2	0		7	
	4	Изборни предмет 3: Страни језик за економисте II								
			Енглески језик за економисте II	И	а	3	2	0		5
			Њемачки језик за економисте II	И	а	3	2	0		5
			Руски језик за економисте II	И	а	3	2	0		5
5	Стручна пракса								2	
					15	10	0		30	

Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање

Усмјерење: Рачуноводство и ревизија

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН		ECTS	
7	1	Финансијска тржишта	О	бв	4	3	0		8	
	2	Стратешки финансијски менаџмент	О	бв	4	2	0		8	
	3	Теорија и политика биланса	О	бв	4	3	0		7	
	4	Изборни предмет 4:								
			Форензичко рачуноводство	И	бв	3	2	0		5
			Електронско пословање	И	бв	3	2	0		5
			Интерни обрачун	И	б	3	2	0		5
			Финансијска економија	И	б	3	2	0		5
		Етика за професионалне рачуновође	И	бв	3	2	0		5	
5	Стручна пракса	О					0		2	
					15	10	0		30	
Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН		ECTS	
8	1	Ревизија финансијских извјештаја	О	бв	4	3	0		6	
	2	Анализа хартија од вриједности	О	бв	4	2	0		6	
	3	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава	О	б	4	3	0		6	
	4	Изборни предмет 5:								
			Форензичко рачуноводство	И	бв	3	2	0		5
			Електронско пословање	И	бвђ	3	2	0		5
			Интерни обрачун	И	б	3	2	0		5
			Финансијска економија	И	б	3	2	0		5
		Етика за професионалне рачуновође	И	бв	3	2	0		5	
	5	Стручна пракса	О					0		2
6	Изборни предмет 6: завршни рад	И							5	
					15	10	0		30	

Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање

Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН		ECTS
7	1	Финансијска тржишта	О	бв	4	3	0		8
	2	Теорија и политика биланса	О	бв	4	3	0		8
	3	Банкарство	О	в	4	2	0		7
	4	Изборни предмет 4:							
		Форензичко рачуноводство	И	бв	3	2	0		5

		Електронско пословање	И	бвђ	3	2	0	5
		Међународно банкарство	И	в	3	2	0	5
		Међународне финансије	И	в	3	2	0	5
		Етика за професионалне рачуновође	И	бв	3	2	0	5
5		Стручна пракса	О				0	2
					15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
8	1	Анализа хартија од вриједности	О	бв	4	2	0	6	
	2	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштва	О	бв	4	3	0	6	
	3	Економика осигурања и актуарство	О	в	4	3	0	6	
	4	Изборни предмет 5:							
			Форензичко рачуноводство	И	бв	3	2	0	5
			Електронско пословање	И	бв	3	2	0	5
			Ревизија финансијских извјештаја (8. семестар)	И	бв	3	2	0	5
			Међународно банкарство	И	в	3	2	0	5
			Међународне финансије	И	в	3	2	0	5
			Етика за професионалне рачуновође	И	бв	3	2	0	5
	5		Стручна пракса	О				0	2
6		Изборни предмет 6: завршни рад	И					5	
					15	10	0	30	

Одјек: Међународна економија

Усмјерење: Међународна економија

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
7	1	Економика Европске уније	О	г	4	3	0	8	
	2	Међународне финансије	О	г	4	2	0	8	
	3	Спољнотрговинско пословање	О	г	4	3	0	7	
	4	Изборни предмет 4:							
			Међународни бизнис	И	гд	3	2	0	5
			Међународно пословно право (8. семестар)	И	г	3	2	0	5
			Економетрија (7. семестар)	И	г	3	2	0	5
			Економска статистика	И	гђ	3	2	0	5
5		Стручна пракса	О				0	2	
					15	10	0	30	

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
8	1	Свјетска тржишта	О	г	4	3	0	6	
	2	Међународна трговина	О	г	4	3	0	6	
	3	Савремени економски системи	О	г	4	2	0	6	
	4	Изборни предмет 5:							
			Међународни бизнис	И	гд	3	2	0	5
			Економетрија (7. семестар)	И	г	3	2	0	5
			Међународно пословно право (8. семестар)	И	г	3	2	0	5
		Економска статистика	И	гђ	3	2	0	5	
5	Стручна пракса	О				0	2		
6	Изборни предмет 6: завршни рад	И	г				5		
					15	10	0	30	

Одсјек: Пословна економија

Усмјерење: Менаџмент и предузетништво

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
7	1	Стратегијски менаџмент	О	д	4	3	0	8	
	2	Менаџмент пројеката	О	д	4	3	0	8	
	3	Лидерство	О	д	4	2	0	7	
	4	Изборни предмет 4:							
			Предузетништво и е-бизнис	И	д	3	2	0	5
			Предузетништво у јавном сектору	И	д	3	2	0	5
			Економика јавног сектора	И	д	3	2	0	5
			Корпоративна друштвена одговорност	И	д	3	2	0	5
			Кризни менаџмент	И	д	3	2	0	5
		Међународни бизнис	И	гд	3	2	0	5	
5	Стручна пракса	О				0	2		
					15	10	0	30	

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
8	1	Менаџмент квалитета	О	д	4	2	0	6	
	2	Економика и управљање МСП	О	д	4	3	0	6	
	3	Истраживање и управљање маркетингом	О	дђ	4	3	0	6	
	4	Изборни предмет 5:							
			Предузетништво и е-бизнис	И	д	3	2	0	5
			Предузетништво у јавном сектору	И	д	3	2	0	5
			Економика јавног сектора	И	д	3	2	0	5
			Корпоративна друштвена одговорност	И	д	3	2	0	5
			Кризни менаџмент	И	д	3	2	0	5
		Међународни бизнис	И	гд	3	2	0	5	
5	Стручна пракса	О				0	2		
6	Изборни предмет 6: завршни рад	И					5		
					15	10	0	30	

Одсјек: Квантитативне анализе**Усмјерење: Квантитативне анализе**

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
7	1	Операциона истраживања	О	ђ	4	3	0	8	
	2	Електронско пословање	О	бвђ	4	2	0	8	
	3	Економетрија	О	ђ	4	3	0	7	
	4		Изборни предмет 4:	И	ђ	3	2	0	5
			Истраживање и управљање маркетингом	И	дђ	3	2	0	5
			Анализа временских серија	И	ђ	3	2	0	5
			Мултиваријациона анализа	И	ђ	3	2	0	5
			Квантитативне финансије	И	ђ	3	2	0	5
			Пројектовање информационих система	И	ђ	3	2	0	5
			Теорија узорака и планирање експеримената	И	ђ	3	2	0	5
		Непараметарски статистички методи	И	ђ	3	2	0	5	
	5		Стручна пракса	О				0	2
						15	10	0	30

Сем.		Предмет	Статус	Усмјерење	П	В	ДОН	ECTS	
8	1	Економска статистика	О	ђ	4	3	0	6	
	2	Теорија и модели одлучивања	О	ђ	4	2	0	6	
	3	Примјена софтвера у економији	О	ђ	4	3	0	6	
	4		Изборни предмет 5:						
			Истраживање и управљање маркетингом	И	дђ	3	2	0	5
			Анализа временских серија	И		3	2	0	5
			Мултиваријациона анализа	И	ђ	3	2	0	5
			Квантитативне финансије	И	ђ	3	2	0	5
			Пројектовање информационих система	И	ђ	3	2	0	5
			Теорија узорака и планирање експеримената	И	ђ	3	2	0	5
		Непараметарски статистички методи	И	ђ	3	2	0	5	
	5		Стручна пракса	О				0	2
	6		Изборни предмет 6: завршни рад	И					5
					15	10	0	30	

П: предавања

В: вјежбе (аудиторне)

ДОН: други облици наставе (лабораторијске вјежбе, семинари, студијски истраживачки рад и др.)

УСМЈЕРЕЊА:

- а. Заједнички предмети у прве три студијске године
- б. Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање; усмјерење: Рачуноводство и ревизија
- в. Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање; усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање
- г. Одсјек: Међународна економија; усмјерење: Међународна економија
- д. Одсјек: Пословна економија; усмјерење: Менаџмент и предузетништво
- ђ. Одсјек: Квантитативне анализе; усмјерење: Квантитативне анализе

11. КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА

Услови преноса ECTS бодова са једног студијског програма на други унутар Универзитета у Бањој Луци као и између Универзитета у Бањој Луци и других универзитета дефинисани су Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, члановима 24. до 29.

12. ДОКАЗ О ПОДУДАРНОСТИ

Студијски програм *Економија и пословно управљање* нуди студентима актуелна научна, односно стручна сазнања из области теоријске и примјењене економије и менаџмента.

Студијски програм је по суштини усклађен са четири акредитована програма иностраних универзитета из оквира европског образовног простора. Студијски програми који највише одговарају предложеној структури предмета студијског програма реализују се на сљедећим институцијама:

1. Универзитет у Београду, Економски факултет, студијски програм Економија, пословно управљање и статистика, http://www.ekof.bg.ac.rs/studije/osnovne_studije.php
2. Универзитет у Загребу, Економски факултет, студијски програм Пословна економија <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=5268>
3. Универзитет у Љубљани, Економски факултет, студијски програм Пословна економија, http://www.ef.uni-lj.si/za_studente/studijski_programi

13. ПРЕДУСЛОВИ ЗА УПИС ПОЈЕДИНИХ ПРЕДМЕТА

Подаци о предусловима за упис појединих предмета или групе предмета налазе се у анексу 7.2, тј. у силабусима за предмете.

14. НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Нема преклапања предмета између студијских програма. Један предмет који је на листи изборних предмета у оба студијска програма бираће се између осталих предмета анкетом. Критерији и начин избора изборних предмета детаљно је описан у седмом поглављу овог елабората: Листа обавезних и изборних предмета.

15. КРИТЕРИЈИ И НАЧИНИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА

На Универзитету у Бањој Луци се од 2008. године изводи редовна годишња евалуација наставног процеса и рада наставног особља путем анкетања студената. Између осталог, та евалуација садржи многе показатеље квалитета самог студијског програма. Поред тога, изводе се анализе пролазности и успјеха за сваки предмет и прати напредовање студената током студија. У току је израда стратегије квалитета која ће разрадити и друге видове евалуације као и процедуре за отклањање пропуста и подизање квалитета студијских програма. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци усвојио је Самоевалуациони извјештај 2011. године, као и EFQM Self evaluation Report 2012. године, у склопу CUBRICK TEMPUS пројекта. Почетком календарске године, Наставно-научно вијеће усваја извјештај о раду у претходној и план за наредну годину. Да би се константно побољшавао систем

квалитета, формирана је Комисија за квалитет Економског факултета Универзитета у Бањој Луци и Канцеларија за међународну сарадњу.

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци периодично, у сарадњи с Канцеларијом за осигурање квалитета Универзитета у Бањој Луци и са Савезом студената Економског факултета, врши евалуацију наставног процеса и наставног особља, те спроводи разна анкетања студената и запослених, укључујући анкете преко веб-странице Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Обезбјеђење квалитета студијског програма проводи се у оквиру:

- 1) процеса анализе података атрактивности постојећих студијских програма;
- 2) процеса ревизије постојећих студијских програма;
- 3) процеса развоја нових студијских програма;
- 4) процеса увођења новог предмета;
- 5) процеса анализе успјешности завршавања студија;
- 6) процеса анализе података о запошљавању након завршетка студија;
- 7) процеса анкетања свршених студената;
- 8) процеса анкетања послодаваца стручних тијела и удружења.

Обезбјеђење и унапређење квалитета наставног процеса остварује се путем:

- дефинисања правила и критерија за оцјењивање студената;
- поступка по жалби студента на оцјену;
- анализе успјешности полагања испита;
- анализе података о броју уписаних студената у вишу годину студија;
- анализе података о броју студената и наставника;
- евалуације наставе и наставника коју врше студенти;
- самоевалуације наставника;
- дефинисања структуре колегија, исхода учења, оптерећења студената, садржаја и плана извођења по седмицама, метода образовања, обвеза студената и начина провјере стечених знања и вјештина – усклађеност с квалификацијским оквиром.

Обезбјеђење квалитета ресурса за подршку студентима проводи се:

- 1) поступком за континуирано побољшање и повећање ресурса за подршку студирању;
- 2) евалуацијом рада студентске службе;
- 3) набавком обавезне литературе из свих предмета из које се изводи настава;
- 4) претплатом на научне базе са цјеловитим текстом из подручја економије и студијских програма;
- 5) претплатом на референтне научне часописе.

Поступци анализе успјешности система квалитета проводи се:

- поступком израде самоевалуационих извјештаја;
- системом екстерне евалуације квалитета студијских програма и Економског факултета Универзитета у Бањој Луци као установе;
- интерним оцјењивањем обезбјеђења квалитета.

Обезбјеђење квалитета научноистраживачке дјелатности наставног особља проводи се путем:

- 1) усвајања стратегије научноистраживачког рада;
- 2) креирања позитивног окружења за истраживање и јачање научног профила институције;
- 3) сарадње са другим институцијама и привредом у сврху унапређења научноистраживачке и наставне дјелатности;
- 4) вредновања квалитета научноистраживачке дјелатности.

16. УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Према Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (члан 24), услове преласка са једног студијског програма на други утврђује Сенат Универзитета на приједлог Вијећа факултета/академије.

Прецизнији услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студија биће дефинисани Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће Економског факултета у Бањој Луци прије почетка академске 2014/2015. године.

17. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА

Обавезе студената и динамика студирања су дефинисани Законом о високом образовању, Статутом и Правилима студирања Универзитета у Бањој Луци.

18. ДОДАТАК – 7.2. САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА – СИЛАБУСИ

Садржај наставног плана: „ЕКОНОМИЈА И ПОСЛОВНО УПРАВЉАЊЕ“ додипломских академских студија Економског факултета у Бањој Луци

Прва година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика за економисте	4	4			8
Статистика			4	3	8
Пословно право			3	2	6
Финансијско рачуноводство			4	3	8
Менаџмент			4	2	8
УКУПНО:	15	10	15	10	60

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Основи економије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14OЕК	Обавезни	1.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Сврха овог предмета је да студенти стекну основна знања о историјском развоју економске науке, основне законитости у економији, основне економске категорије и суштину функционисања микроекономских и макроекономских система.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након овог курса студенти ће стећи основна знања о економским појавама и процесима. Моћи ће самостално да формирају и сагледају узрочно-последичне догађаје на тржишту и у привреди.					
Садржај предмета:					
Политичка економија као наука. Шта је економија. Методе истраживања у економији. Економски закони. Три кључна економска закона. Обим друштвене производње. Друштвена репродукција. Робна производња и тржиште. Основни елементи понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње. Облици размјене робе. Новац. Савремени економски систем. Учесници у економским догађајима и њихово понашање. Обим производње и обрт капитала. Трошкови производње. Профит, профитна стопа и акумулација капитала. Расподјела као фаза процеса репродукције. Тржиште рада. Тржиште зајмовног капитала. Тржиште реалног капитала. Банкарски систем. Тржиште природних ресурса. Трговачки капитал. Акцијски капитал. Тржишна структура савременог капитализма. Економске функције државе у савременим привредама. Јавна добра, екстерналије и јавни избор. Економска политика државе у појединим областима. Економски раст. Економске кризе. Међународна размјена.					
Методe наставе и савладавања градива:					
Предавања усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких интерпретација.					
Литература:					
Иванић, М. (2010). <i>Принципи економије</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Допунска литература: Грегори, Н. М. (2004). <i>Принципи економије, треће издање</i> . Београд: Економски факултет; Самјуелсон, П. А.; Вилијам, Д. Н. (1992). <i>Економија, четрнаесто издање</i> . Загреб: Мате д.о.о.					
Облици провјере знања и оцјењивања:					
Два колоквијума, семинарски рад, домаћи задаци, активност на настави и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Младен Иванић, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Економика предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14ЕПР	Обавезни	1.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености..	

Циљеви изучавања предмета:
Предмет омогућава студентима да схвате значење и значај предузећа као темељне институције тржишне привреде, да науче основне принципе пословања предузећа; да спознају начине постизања оптималне вриједности производње уз кориштење оскудних ресурса; да науче методе максимизирања профита предузећа; да науче алгебарски, графички и табеларно представљати пословне функције у предузећу и да знају анализирати понашање предузећа на тржишту; да науче основне принципе пословања предузећа, а то су продуктивност, економичност и рентабилност и да знају израчунавати цијене коштања производа примјеном различитих метода.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о чињеницама, принципима, процесима и генералним концептима у економици предузећа. Студент ће бити оспособљен да проналази оптимална рјешења у управљању предузећима примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању и посједоваће основна знања за даље изучавање теорија економије и управљања предузећем.

Садржај предмета:
Појам предузећа. Диференцирање предузећа. Економика предузећа. Теорија предузећа. Процес репродукције. Производња и производна функција. Продуктивност. Утрошци. Трошкови и функције трошкова. Калкулација цијене коштања. Модели управљања трошковима. Цијена и одређивање цијена. Приходи и функција прихода. Економичност и анализа тачке економичности. Профит и максимизација профита. Расподјела резултата пословања. Рентабилност.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за графичко рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како да стечена знања употријебе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Тодоровић, З. (2012). *Економика предузећа*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
Берберовић, Ш.; Тодоровић, З. (2009). *Економика предузећа*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
Салваторе, Д. (1989). *Економија за менаџере*. Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Пословна информатика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ПИН	Обавезни	1.	3П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености..	

Циљеви изучавања предмета:
<p>Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пословне информатике. Студенти се упознају с пословном информатиком као теоријском и практичном дисциплином, као и са примјеном информационе технологије у пословању. Посебно се изучава проблематика појединих компонената информационих система, као и глобална рачунарска мрежа интернет и електронско пословање. Циљ изучавања предмета је да се упозори и на ризике које ствара примјена информационе технологије у пословању, те да се нагласи потреба за вођењем бриге о безбједности информационих система и заштити од злоупотреба информационе технологије.</p>

Исходи учења (стечена знања):
<p>Студенти стичу општа знања о примјени информационе технологије у пословању, те се упознају с најсавременијим информационим технологијама које се користе у пословању, како са организационог, тако и са функционалног аспекта. Осим тога, предмет омогућава студентима да упознају програмске алате, готова програмска рјешења и начине њиховог коришћења у рјешавању економских пословних проблема.</p>

Садржај предмета:
<p>Информатика и савремени свијет. Глобализација и економија знања. Стратешка примјена информационе технологије у економији знања. Информационе технологије као инфраструктура у пословању. Hardware. Software. Подаци, информације, знање. Организација података на рачунару (датотеке, базе података, складиште података, база докумената). Ергномија радних мјеста с персоналним рачунарима. Организација и управљање информатиком као пословном функцијом. Начини организације информационог система. Рачунарске мреже и интернет технологија. Интернет услуге. Интранет и екстранет. Примјена информационе технологије у пословању. Дијелови информационог система – организациони аспект. Дијелови информационог система – функционални аспект. Интегрални информациони систем. Системи за пословно одлучивање (моделирање у пословном одлучивању, методе рачунарског моделирања, симулационо моделирање). Експертни системи. Електронско пословање. Примјене концепта електронског пословања (електронски маркетинг, електронско банкарство, електронска трговина, учење на даљину, пословање у покрету). Ризици примјене информационе технологије у пословању. Злоупотреба информационе технологије и информатички ризици. Безбједност информационих система и заштита од злоупотребе информационе технологије. Проблеми безбједности у електронском пословању и информатички криминалитет. Етика и информациона технологија.</p>

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:
Алексић Марић, В. (2008). <i>Пословна информатика</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ред. професор
--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Математика за економисте			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14МЕК	Обавезни	1.	4П + 4В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:
Развој логичког закључивања и алгоритамског начина рјешавања проблема. Упознавање са основама линеарне алгебре, диференцијалног и интегралног рачуна, финансијске математике и њихове примјене у економији.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овог курса студенти ће моћи самостално и ефикасно пратити математички садржај свих стручних економских предмета, како првог, тако и другог циклуса студија. Прецизност математичког изражавања биће им од помоћи да јасно и прецизно формулишу појаве и законитости у друштву, посебно у макроекономским и микроекономским моделима. Поред тога, моћи ће конкретно рјешавати проблеме и задатке из математичких области обухваћених овим предметом.

Садржај предмета:
Линеарна алгебра: ситеми једначина, матрице, детерминанте. Функције једне промјенљиве, изводи и примјена на испитивање економских функција. Функције више промјенљивих, проблеми оптимизације. Неодређени и одређени интегрални и њихова примјена у економији. Диференцијалне и диференцијалне једначине и њихова примјена.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, вјежбе, консултације, демонстратуре, израда семинарских радова.

Литература:
Скакић, Н.; Крварушић, Р. (2006). *Математика*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
Лучић, Б. (2006). *Математика*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства;
Chiang, A. C. (1994). *Основне методе математичке економије*. Загреб: МАТЕ;
Dowling, E. T. (1993). *Mathematical Methods for Business and Economics*. McGraw-Hill.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Писмено и усмено					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Милован Винчић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Статистика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14СТА	Обавезни	2.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:	Студентима омогућава да се упознају са статистичким методима и моделима, као и њиховом примјеном у теорији и пракси.				
Исходи учења (стечена знања):	Након завршетка овога предмета студенти ће бити оспособљени да употребљавају статистичку методологију и да је примјењују да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.				
Садржај предмета:	Дескриптивна анализа. Вјероватноћа. Теоријски распореди. Узорковање и узорачке дистрибуције. Интервали повјерења. Тестирање статистичких хипотеза. Анализа варијансе. Хи квадрат тест. Проста линеарна регресиона и корелациона анализа. Вишеструка линеарна регресиона и корелациона анализа. Индексни бројеви. Анализа временских серија.				
Методе наставе и савладавање градива:	Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.				
Литература:	Ловрић, М.; Комић, Ј.; Стевић, С. (2006). <i>Статистичка анализа – методи и примјена</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. Комић, Ј. (2000). <i>Методи статистичке анализе кроз примјере: збирка задатака</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.				
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Пословно право			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ППР	Обавезни	2.	3П + 1В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања Пословног права јесте да студенти економије савладају основне принципе и начела функционисања правног система код нас. Поред наведеног, изучавањем овог предмета студенти стичу неопходно знање из области права којим се регулише настанак, пословање и рад привредних друштава. Ту се првенствено мисли на статусни дио функционисања привредних друштава (оснивање, органи друштва, статусне промјене, итд.), али и на уговоре робног промета који су заступљени у свакодневној пословној пракси. Поред тога, предмет омогућава студентима да науче основе берзанског пословања, појам и функцију хартија од вриједности, начин рјешавања спорова између привредних друштава путем арбитраже те правне аспекте обављања банкарских послова.

Исходи учења (стечена знања):
Изучавањем предмета студент ће стећи основна знања о начину функционисања и основним принципим и начелима правног система једне државе, основама појединих грана права као што су грађанско, облигационо и стварно право. Студент ће стећи шире знање из области правног уређења привредног система и начина функционисања привредних друштава као основних јединица привредног система сваке државе.

Садржај предмета:
У првом дијелу градива изучавају се основни појмови о држави и праву, развој уставности, стварање права те основе из бласти уставног, грађанског, стварног, облигационог, ауторског права и права индустријске својине. Други дио градива је резервисан за стицање знања из области статусног дијела права привредних друштава, корпоративног и уговорног права, хартија од вриједности, банкарских послова те арбитраже као начина рјешавања спорова између привредних друштава.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Вјежбе, на којимѐ ће се уз обиље конкретних примјера из праксе студентима покушати предочити реалне животне ситуације у циљу бољег разумијевања и савладавања градива. Консултације и семинарски радови који ће према потреби бити излагани пред другим студентима.

Литература:
Касагић, Р. (2009). *Основи права и пословно право*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Ненад Барош, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Финансијско рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФРА	Обавезан	2.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Савладавање основа финансијског рачуноводства, а посебно разумијевање: глобалне процедуре у књиговодству, књиговодствених инструмената, појма и суштине књиговодства и рачуноводства, разлике између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства, обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна, правила књижења, принципа уредног књиговодства, рачуноводствених начела, основних рачуноводствених категорија, правила вредновања елемената финансијских извјештаја, пописа, предзакључних и закључних књижења, израде пробног биланса и закључног листа, садржаја основних елемената финансијских извјештаја и друго.

Исходи учења (стечена знања):
Током проучавања предвиђеног градива студенти стичу неопходна знања и вјештине за разумијевање глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствених инструмената, разлике између књиговодства и рачуноводства, принципа разграничења између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства и обрачунског основа рачуноводства, врста рачуна и правила књижења, принципа уредног књиговодства и основних рачуноводствених начела, правила вредновања, основних принципа пописа, закључних књижења и израде закључног листа као основе за припрему основних финансијских извјештаја, основних принципа на којима почива актуелна законска и професионална регулатива у предметној области у Републици Српској, итд.

Садржај предмета:
Књиговодство и рачуноводство; предмет и циљ књиговодства; принципи уредног књиговодства и рачуноводствена начела; основе глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствени инструменти, књиговодствени рачуни: појам, врсте и правила књижења на рачунима, пословне (економске) промјене; контни оквир и контни план; инвентар имовине; грешке у књиговодству; оснивање правног лица и прибављање почетног капитала; набавка сталне и текуће (обртне) имовине; обавезе: појам, класификација, настанак и измирење; расходи и трошкови по природним врстама, принципи вредновања прихода; пословни, финансијски, остали и ревалоризациони приходи; методе билансирања финансијског резултата; предзакључна и закључна књижења; основни принципи припреме и презентације финансијских извјештаја у складу са МСФИ; основе анализе финансијских извјештаја

Методе наставе и савладавање градива:
На предавањима студентима се преносе актуелна теоријска сазнања из предметне области уз коришћење презентација у power point-у. Вјежбе се проводе израдом конкретних задатака. Израда и излагање семинарског рада врши се уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова. Студенти се редовно подстичу на активан однос према предавањима и вјежбама, односно проактивно праћење и савладавање наставног градива за вријеме предавања и вјежби, на учешће на консултацијама, као и на самосталан рад.

Литература:
Шњегота, Д. (2010). <i>Примјена МСФИ кроз билансни контни оквир</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар; Шкарић, Јовановић, К. (2006). <i>Финансијско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет; Gray/Needles. (2006). <i>Финансијско рачуноводство – општи приступ</i> . Copyright: Houghton Mifflin Company. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске.

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера, с претходним изласком на два колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14МЕН	Обавезни	2.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Предмет омогућава студентима да се упознају с основним менаџерским знањима, функцијама, методама и начинима рада те њиховој примјени у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладају концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима; да науче основну форму за израду пословног плана; да се упознају с менаџерским послом, темељним концептима, методама, вјештинама и знањима потребним за успјешно функционисање и развој менаџмента у савременим условима.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешно завршеног предмета студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси менаџмента; овладаће основним функцијама менаџмента; упознаће се с теоријом и праксом које се најчешће користе у контексту менаџмента; научиће основну форму за израду пословног плана и овладаће концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима.

Садржај предмета:
Дефинисање, значај и принципи менаџмента; појам, значај и улога менаџмента; развој менаџмента; активности, класификације менаџера; топ-менаџери; појам и развој менаџмента као праксе; научни менаџмент; менаџмент малих, средњих и великих предузећа; менаџмент и културна средина; околина предузећа; етика и друштвена одговорност; планирање као функција менаџмента; стратегија и стратегијско планирање; организовање као функција менаџмента, делегирање, децентрализација, процес пројектовања организације, запошљавање или управљање људским ресурсима; интерно и екстерно регрутовање, утицање са потфункцијама вођења; комуникације и мотивације; контролисање; израда пословног плана, институционални аспекти менаџмента; корпоративно управљање; нови концепти и приступи менаџменту.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).

Литература:
Лукић, З.; Бабић, М. (2009). *Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
Машић, Б.; Лончаревић Р.; Ђорђевић-Бољановић Ј. (2007). *Менаџмент: принципи, концепти и процеси*. Београд: Универзитет Сингидунум.

Облици провере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, ванр. професор

Друга година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Управљачко рачуноводство	4	3			8
Изборни предмет 1:	3	2			6
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	7
Финансијски менаџмент			4	2	8
Финансијска математика			4	2	7
УКУПНО:	15	10	16	9	60

Изборни предмети за другу годину:

1. Организација
2. Социологија за економисте
3. Економске доктрине
4. Пословна култура и етика
5. Теорија и модели одлучивања

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на другој години студија износи 50. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум 50 студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Микроекономија условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
2. Предмет Међународни економски односи условљен је положеним предметом Основи економије из прве године студија.
3. Предмет Управљачко рачуноводство условљен је положеним предметом Финансијско рачуноводство из прве године студија.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Микроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14МИК	Обавезни	3.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Основи економије	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Упознавање природе мотивације која одређује понашање тржишних учесника и законитости функционисања тржишта која успостављају тим понашањем. Смисао таквог изучавања је да студент овлада основама економске логике, схвати улогу економске мотивације, економских циљева, конкуренције, слободе економског одлучивања, доношења одлука у условима неизвјесности и основе преузимања економског ризика. Овладавање алатима микроекономске анализе треба да омогући да се логика економског понашања преведе на мјерење економских појава, да се успоставе цијене и мјере остваривости економских циљева, те да се смањи ризик економских одлука.

Исходи учења (стечена знања):
Успостављање властитог логичког система економског одлучивања; спознаја о начину, природи и законитостима понашања економских субјеката; овладавање методама микроекономске анализе; способност идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника; способност мјерења ефикасности остваривања економских циљева; способност мјерења утицаја тржишних промјена на понашање тржишних учесника; способност идентификовања тржишне морфологије; способност анализирања понашања тржишних структура; способност креирања мјера економске политике са утицајем на понашање тржишних учесника; способност мјерења ефеката економске политике на понашање тржишних учесника.

Садржај предмета:
Основне законитости и алати микроекономске анализе; тржиште; буџетско ограничење; преференције; корисност; потрошачев избор; потрошачева тражња; откривена преференција; ефекти супституције и дохотка; куповина и продаја; интертемпорални избор; тржиште имовине; неизвјесност; ризична имовина; потрошачев и произвођачев вишак; тржишна тражња; тржишна равнотежа; теорија производње и избор технологије; максимирање профита; минимизирање трошкова; функције трошкова; понуда предузећа и гране; потпуна конкуренција; монопол; олигопол; картел; моносон; монополистичка конкуренција; тржиште фактора производње; теорија игара; теорија благостања; екстерналије; јавна добра; асиметричне информације.

Методе наставе и савладавања градива:
Предавања, рад у семинару и вјежбе. Сви облици наставе подразумевају симулације стварних економских ситуација, примјену одговарајућих метода анализе, дискутовање рјешења и предлагање мјера за постизање оптимума. У свим фазама наставног процеса предвиђено је активно укључивање студената. Самостални радови студената темеље се на студијама случаја које анализирају и тумаче савладаним методама анализе.

Литература:
Варијан, Х. (2012). *Микроекономија, модерни приступ*. Београд: Економски факултет;
Томаш, Р. (2011). *Примијењена микроекономија, друго, измијењено и допуњено издање*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Монетарне и јавне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MJФ	Обавезан	3.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:
Основни циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и примјењеним аспектима монетарних и јавних финансија како би се оспособили да као дипломирани економисти учествују у анализи и рјешавању практичних проблема из ових области. Ријеч је о двјема међусобно одвојеним, али уско повезаним научним дисциплинама, које представљају саставни дио финансија као шире научне области. Монетарне финансије, као научна дисциплина, проучавају монетарни систем и монетарну политику, те студентима треба да пружи основна знања и преглед достигнућа из ове области. Јавне финансије треба да упознају студенте и омогуће им да овладају бројним и сложеним питањима и проблемима система јавних финансија.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о циљевима, основним институцијама и инструментима фискалне и монетарне политике, те принципима и начинима функционисања јавног сектора. Студенти ће бити оспособљени да проналазе оптимална рјешења у вођењу монетарне и фискалне политике у земљи примјеном основних знања из економске теорије и политике, а биће у могућности и да стечена знања искористе у правцу даљег изучавања поменутих области.

Садржај предмета:
Увод у монетарну економију. Монета или новац. Монетарна нестабилност. Монетарни систем. Монетарна политика. Монетарни агрегати. Монетарно регулисање. Увод у јавне финансије. Јавни расходи. Јавни приходи. Буџет. Јавни кредит. Фискална децентрализација.

Методје наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе – током часова предавања неке од тема биће обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе – подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе – подразумијева обраду случајева из праксе с циљем да се студенти оспособе да стечена знања употребе у практичне сврхе. Самосталан семинарски рад студената уз обавезну примјену Упутства за израду научних и стручних радова.

Литература:
Душанић, Ј.; Шпирић, Н. (2009). *Новац*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
Ђировић, М. (1987). *Монетарна економија*. Београд: European Centre for Peace and Development.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Управљачко рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14УРА	Обавезни	3.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијско рачуноводство	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Предмет има за циљ упознавање студената с активностима рачуноводства у припреми финансијских и нефинансијских информација за потребе менаџмента у поступцима доношења пословних одлука и управљачке контроле (у фазама планирања, организовања, контроле, комуникације и мотивације).

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешног савладавања предмета студент треба да разуме: подјелу рачуноводства на финансијско рачуноводство, рачуноводство трошкова и управљачко рачуноводство, њихову повезаност и информационе циљеве; улоге управљачког рачуноводства у припреми информација за потребе менаџмента, као и значај ланца вриједности и ланца добављача. Студент ће бити оспособљен да анализира кључне факторе успјеха са становишта менаџмента и управљачког рачуноводства, нарочито различите концепте трошкова и њихове подјеле.

Садржај предмета:
Задаци и улоге рачуновође у организацији; Различите подјеле трошкова за различите управљачке сврхе; Увод у обрачун трошкова; Обрачун трошкова у појединачној производњи, (обрачун по радном налогу (посла, наруџбе); Обрачун трошкова по активностима; Обрачун трошкова у масовној производњи (обрачун по процесима); Обрачун трошкова у куплованој производњи; Општи трошкови и алокација секундарних трошкова; Рачуноводствено планирање (буџетирање) и обрачун стандардних трошкова; главни буџет и рачуноводство одговорности; флексибилни буџет и управљачка контрола трошкова и прихода; Рачуноводствени извјештаји са различитим врстама анализа одступања; Процес доношења одлука; Релевантне вриједности за одлучивање и различите врсте одлука; Анализа односа трошак–обим–профит (СУР анализа); Одлуке о продајним цијенама и управљање трошковима.

Методе наставе и савладавање градива:
Савладавање градива и усвајање одговарајућих знања обезбјеђује се кориштењем сљедећих наставних метода: предавања, вјежбе, менторство у току узраде семинарских радова и консултација уз активно учешће студената у свим фазама наставног процеса, обраћајући пажњу на самосталност студената у примјени усвојених знања при анализи и тумачењу различитих примјера.

Литература:
Horngren, T.; Charles, F. G.; Strikant, D. M. (2000). *Cost Accounting a Managerial Emphasis*. Prentice Hall International, INC. (у преводу: *Основе трошковног рачуноводства – управљачки аспект*, Удружење/удруга рачуновођа и ревизора, ФБиХ и Удруга рачуновођа и финансијских дјелатника Херцег-Босне);
Родић, Ј.; Раковачки–Тубић, С. (2010). *Рачуноводство трошкова и учинака и рачуноводство сегмената пословања*. Бања Лука: Финрар, Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
Стевановић, Н.; Малинић, Д.; Милићевић, В. (2012). *Управљачко рачуноводство*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Снежана Тубић Раковачки, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Макроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MAK	Обавезни	4.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Макроекономија представља „азбуку“ економије. Изучава основне економске законитости, начин функционисања економије, основне економске политике и њихов утицај на остваривање основних макроекономских циљева. Сврха овог наставног предмета је упознавање студената са веома захтјевном и комплексном материјом.					
Исходи учења (стечена знања):					
Макроекономија представља веома комплексно подручје теорије, науке и праксе. Основни исход изучавања ове научне дисциплине је да студенти, након савладавања ове веома захтјевне и комплексне материје, могу лакше и брже разумјети свеобухватну анализу савремених макроекономских питања и проблема, чији је значај данас већи него икада раније. Студенти стичу детаљна знања о основним економским законитостима, начину функционисања економије, основним економским политикама и њиховом утицају на остваривање основних макроекономских циљева.					
Садржај предмета:					
Увод у макроекономију. Макроекономски биланси. Основе привредног раста. Тржиште рада и незапосленост. Интертемпорално буџетско ограничење. Потрошња и инвестиције. Реални девизни курс. Новац и тражња за новцем. Равнотежа на тржишту новца у кратком и у дугом року. Понуда новца и монетарна политика. Циљеви, таргети и инструменти монетарне политике. Аутпут, запосленост и цијене. Робно тржиште и IS крива. Тржиште новца и LM крива. Тејлорово правило и TR крива. Макроекономска равнотежа са фиксним и са флексибилним цијенама. Агрегатна тражња и агрегатна понуда. Аутпут и каматна стопа при фиксном и при флексибилном девизном курсу. Агрегатна понуда и инфлација. Агрегатна тражња и агрегатна понуда у режиму фиксног и флексибилног девизног курса. Шокови понуде и тражње. Привредни циклуси. Фискална политика. Политике управљања тражњом. Економија понуде. Финансијско тржиште и макроекономија. Детерминанте девизног курса у кратком року. Конструкција међународног монетарног система. Девизне кризе. Избор режима девизног курса.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе.					
Литература:					
Бурда, М.; Виплош, Ч. (2012). <i>Макроекономија</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквијум 1	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквијум 2	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Боривоје Крушковић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Међународни економски односи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14МЕО	Обавезни	4.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Основи економије	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Предмет Међународни економски односи је увод у међународну економију, а све на бази изучавања класичних концепција и савремених тенденција међународних економских односа. Циљ је да се студенти упознају са реалним међународним токовима (међународна трговина) и са финансијским међународним токовима. Савладавање знања из овог предмета предуслов је за низ стручних предмета, нарочито на смјеру Међународна економија и предмета на вишим нивоима студија из ове области.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:
– опише појам међународних економских односа и савремених тенденција у међународним економским односима,
– наведе и објасни класичне и неокласичне теорије у међународној трговини,
– разврста инструменте трговинске политике и сагледа значај и улогу међународних трговинских институција,
– објасни појам платног биланса и врста трансакција у платном билансу,
– сумира значај девизних курсева и њихов утицај на економска кретања,
– сагледа значај међународног финансирања, објасни појам дужничке кризе и међународно кретање капитала,
– сагледа значај и улогу међународних финансијских институција.

Садржај предмета:
Међународна трговина: класичне и неокласичне теорије међународне трговине, протекционизам у међународној трговини; утицај међународне трговине на национални доходак и међузависност ових величина; микроекономска анализа формирања цијена у међународној размјени; односи размјене и еластичности у међународној трговини; теорија и политика инструмената трговинске политике: царине и нецаринске баријере; улога транснационалних компанија и глобализација; правила у међународној трговини: институционализација (улога GATT-а и WTO). Међународне финансије: платни биланс; појам, облици и неравнотеже платног биланса, уравнотежење платног биланса, теорије уравнотежења платног биланса; девизни курс, појам, врсте и ефекти девизних курсева, теорије формирања девизних курсева; девизно тржиште; међународно кретање капитала, облици и ефекти; евравалутно тржиште; међународни дугови – узроци, индикатори и могућности превазилажења дужничких криза; институције међународног финансирања; Међународни монетарни фонд, Свјетска банка и њене афилијације. Регионалне интеграције: облици регионалног интегрисања, Европска унија – развој, ефекти интегрисања.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:
Ченић-Јотановић Г. (2010). *Међународна економија*. Лакташи: Графомарк;
Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус;
Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: Центар за издавачку делатност.

Облици провјере знања и оцјењивање:
Континуиране провјере знања: тестирање, презентације семинарских радова и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФМЕ	Обавезни	4.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијско рачуноводство	Необавезан

Циљеви изучавања предмета:
Упознавање студената са основним правилима и принципима финансијског менаџмента, управљања финансијама предузећа и функционисања финансијског тржишта. Резултат унапређења знања из ове области је могућност објективне идентификације, анализе и рјешавања карактеристичних проблема с којим се финансијски менаџери предузећа сусрећу у току пословања. Студенти стичу сазнања о улози финансијског менаџера у области финансирања, инвестирања и управљања финансијама предузећа, те овладавају основама финансијске логике, финансијских метода и техника одабраних у складу са захтјевима тржишта рада за кадровима овог профила.

Исходи учења (стечена знања):
Систематско савладавање специфичних знања из финансијског менаџмента и оспособљеност за његову примјену. Усвајање концептуалног и апстрактног размишљања као основе креативног приступа финансијама предузећа. Савладавање основа вјештине самосталног и тимског рада у области финансијског менаџмента, као предуслова учешћа у рјешавању конкретних задатака из области финансија. Након завршетка изучавања ове области студенти треба да посједују битна знања, разумијевање и способност да демонстрирају значај и улогу финансија у предузећу, као и вјештину примјене основних метода и техника финансијског менаџмента.

Садржај предмета:
Пословне функције предузећа и задаци пословних функција; Пореско окружење; Финансијска политика и правила финансирања; Тржиште новца и тржиште капитала; Берза и девизно тржиште; Финансирање предузећа, заједничка улагања, кредитирање и специфични облици финансирања; Доношење одлуке о финансирању; Анализа приносног, имовинског и финансијског положаја предузећа; Оцјена бонитета предузећа; Финансијско планирање, пословни и финансијски ризик; Временска димензија новца; Појам и квантификовање инвестиција, финансијска оцјена и оцјена ликвидности пројекта; Анализа неизвјесности; Финансијско управљање трајним и дугорочним капиталом и сталном имовином; Управљање краткорочним обавезама и обртном имовином; Управљање дивидендом.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
Облици наставѐ су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава с наглашеним заједничким радом и међусобном комуникацијом. Примјеном портфолио методе као интелектуалне обједињености наставѐ и учења постиже се стално унапређење процеса наставѐ и омогућава оптималан квалитет процеса наставѐ и савладавања градива.

Литература:
Микеревић, Д. (2011). <i>Финансијски менаџмент</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар; Van Horne J. С.; Wachowicz J. М. Јг. (2002). <i>Основе финансијског менаџмента</i> . Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Познавање основних рачуноводствених категорија је неформални услов успјешног савладавања предмета.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Финансијска математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФМА	Обавезни	4.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Математика за економисте	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Главни циљ предмета је преношење знања студентима у вези са временском вриједношћу новца, обрачунама простог и сложеног интереса. У оквиру наставног процеса студенти ће се упознати са елементима коначне и почетне вриједности појединачних новчаних износа, рачуном периодичних уплата, рачуном периодичних исплата, амортизацијом и конверзијом зајма, елементима теорије о курсу зајма и моделима животног осигурања на основу једнократне и виšekратне премије.

Исходи учења (стечена знања):
Након савладавања наведених обрачуна будући дипломирани економисти имаће теоретске основе за рјешавање сличних проблема у пракси: у банкама, предузећима, осигуравајућим компанијама и другим финансијским институцијама.

Садржај предмета:
Верижни и процентни рачун; Рачун подјеле и мијешања; Израчунавање интереса; Ломбардни и текући рачун; Обрачун потрошачких кредита; Есконтовање мјеница; Валуте и девизе; Увод у сложени интерес; Израчунавање крајње и почетне вриједности капитала; Фактор додајних улога; Фактор актуелизације; Амортизација зајмова при декурзивном рачунању интереса; Закон отплата; Отплаћени дио дуга; Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим отплатама; Појам ануитета; Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим ануитетима; Конверзија зајма; Курс и рентабилност зајма; Зајмови подијелени на обвезнице; Амортизација зајма у условима инфлације.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме). Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Крчмар, М. (2007). *Финансијска математика и методе инвестиционог одлучивања*. Сарајево: Кемиграфика;
Кочовић, Ј.; Павловић, М. (2010). *Увод у финансијску математику*. Београд: Економски факултет, Центар за издавачку делатност;
Кочовић, Ј.; Ракоњац Антић, Т. (2013). *Збирка решених задатака из финансијске и актуарске математике*. Београд: Економски факултет, Центар за издавачку делатност.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миливоје Крчмар, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Организација			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ОРГ	Изборни	3.	3П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет омогућава студентима да се упознају с основама науке о организацији, начину успостављања и формирања организације, методама и начинима рада дизајнирања организационе структуре и реструктурирања пословних система, те њихове примјене у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладају техникама трансформације пословних система на свим организацијским нивоима и у различитим предузећима; да науче суштини дизајнирања организационе структуре и реструктурирања пословних система, добију основна знања из организационог понашања, савладају начин организације свих функција у пословним системима, с посебним освртом на извршне функције.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након успјешно завршеног предмета студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси организације, овладаће основним појмовима о организационим структурама и пројектовању, као и дизајнирању организације, упознаће се с теоријом и праксом организационог понашања као основа савремене организације и менаџмента, сазнаће основне елементе институционалног оквира пословних система с посебним освртом на велике пословне системе, стећи ће потребна знања о организовању и функционисању свих функција у предузећима.					
Садржај предмета:					
Дефинисање, значај и принципи организације, схватања организације, обиљежја организације, сврсисходност организације, појам система, организационе структуре, формална и неформална организација, елементи и начела организације, врсте и карактеристике формалних организационих структура, фактори организационе структуре, институционални облици организовања предузећа у тржишној економији, организовање великих пословних система, профитна децентрализација великих пословних система, методологија пројектовања организације, организационо понашање, мотивација, модерни корпоративни систем награђивања топ-менаџера, организација рада средстава и функција, модели и облици реструктурирања предузећа.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).					
Литература:					
Лукић, З.; Бабић, М. (2009). <i>Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Бубле, М. (2006). <i>Методика пројектовања организације</i> . Загреб: Синергија.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије	

Назив предмета	Социологија за економисте			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14СЕК	Изборни	3.	3П + 2В	6
Наставници:	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Предмет даје методолошке смјернице студентима за израду семинарских радова, есеја, дипломских и других писаних радова. Предмет уводи студенте у разумијевање савременог друштва, потреба, интереса, вриједности, структуре савременог друштва, положаја и улоге друштвених група. Са социолошког аспекта се приступа економским промјенама, економским односима и економском расту који се налазе у основи друштвеног развоја и напретка. Помаже студентима у препознавању појава и сналажењу у својој средини, те ужем и ширем окружењу.

Исходи учења (стечена знања):
Студент који положи испит у стању је да самостално ради студентске радове и пројекте, да препозна социолошке и друштвене проблеме у ужем и ширем окружењу, да уочи шта у друштвеним кретањима и промјенама дјелује негативно а шта стимулише предузетничке и пословне активности, да разумије потребе као покретаче развоја, да зна суштину друштвених група, државе и других институција у друштву, организације, културе, моћи и слично.

Садржај предмета:
Увод у економску социологију – социологију економских процеса; Предмет социологије (појам друштва, опште карактеристике савременог друштва и друштвене структуре) и метод социологије; Потребе, интереси и вриједности; Друштвене групе и карактеристике савремених друштвених група (са освртом на стање и перспективе савремене породице); Социјална структура савременог друштва; Држава и облици политичке власти, развој правне државе; Моћ у друштву; Култура, карактеристике савремене културе, култура и економија; Социологија економских процеса; Рад, образовање и одговорност; Економски раст и друштвени развој; Демографски и социјални аспекти економског развоја. Економски аспекти родне (не)равноправности.

Методе наставе и савладавање градива:
Током часова предавања користиће се power-point презентација главних теза и илустрације неких примјера. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своје мишљење у вези са случајем за илустрацију и вјежбу. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Бек, У. (2001). *Ризично друштво*. Београд: "Филип Вишњић";
Вулетих, В. (прир.) (2003). *Глобализација: мит или стварност*. Београд: ЗУНС;
Гиденс, Е. (2008). *Социологија*. Београд: Економски факултет;
Мимица, А.; Богдановић, М. (прир.) (2007). *Социолошки речник*. Београд: Завод за уџбенике;
Swedberg, R. (2006). *Начела економске социологије*. Загреб: Мате;
Шијаковић, И.; Вилић, Д. (2013). *Социологија за економисте*, Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Вилић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Економске доктрине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ЕДО	Изборни	3.	3П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ је да студенти стекну основна знања о историјском развоју науке, школама и правцима који су обликовали савремену економску науку.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након овог курса студенти ће стећи основна знања о историјском развоју економске науке. Моћи ће самостално да анализирају и оцјењују трајне или пролазне доприносе у сфери историје економских идеја.					
Садржај предмета:					
Настајање економске мисли; Економска мисао Грчке и Рима; Економска мисао средњег вијека, представници и идеје; Меркантилистичке идеје; Представници меркантилизма; Доприноси меркантилизма; Физиократизам, идеје и представници; Кенеов модел репродукције; Класична политичка економија, представници и идеје; Претече класичара; Представници класичне политичке економије; Развој класичне економије, обиљежја и представници; Жан Батист Сеј; Томас Малтус; Рикардова школа; Први социјалисти утописти; Велики социјалисти утописти; Социјалисти-рикардијанци; Маркс и азијски начин производње; Фридрих Енгелс; Полемика Лењин–Плеханов о Азијској рестаурацији; Опште идеје и представници историјске школе; Основна обиљежја маргинализма; Аустријска школа; Лозанска школа; Кембричка школа; Шведска школа; Основне идеје постмаршалијске економије; Теорија тржишних форми; Корпоративни капитализам и институције; Торстен Веблен; Институционализам у међуратном периоду; Кејнсова економска теорија; Вријеме успона Кејнсове теорије; Кејнсови радови; Кејнсова економска филозофија; Кејнсова економска теорија; Кејнсова економска политика; Революционарност Кејнсове теорије; Кејнзијанска економија; Одређивање камата и надница; Ефективна тражња; Кејнсов ефекат; Тржиште рада у кејнзијанском моделу; Нови кејнзијанци; Чикашка школа монетаризма; Историја монетаризма; Монистичка економска политика; Обиљежја монетаризма; Функције потрошње; Емпиријска утемељеност монетаризма; Однос монетаризам – нова класична макроекономија; Непотпуне информације и модел обмањивања; Неефикасност економске политике; Политички привредни циклуси; Успон нове левнице; Обиљежја и представници радикалне политичке економије; Критика корпоративизма; Експлоатација и теорија вриједности; Теорије неразвијености; Школа економије понуде; Нови институционализам; Уставна економија; Нова аустријска школа; Посткејнзијанци.					
Методе наставе и савладавања градива:					
Предавања усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких интерпретација.					
Литература:					
Јакшић, М. (2003). <i>Развој економске мисли, треће издање</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивања:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Младен Иванић, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Пословна култура и етика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ПКЕ	Изборни	3.	3П + 2В	6
Наставници:	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет треба да упозна студенте са суштином пословне културе (културе пословних субјеката) и да их оспособи да уоче узајамну повезаност културе једног друштва, као свеукупног начина живота људи, с карактеристикама активности пословних субјеката, тј. да укаже на однос опште културе и пословне културе (значај симбола, вриједности, норми, догађаја, појава и имица пословног субјекта, утицај културе на промјене, социјалну солидарност и односе пословног субјекта са окружењем) те да пружи студентима сазнања у вези с културом комуникације, управљања и односа у пословном субјекту. Предмет треба да уведе студенте у расправу о односу морала и пословања, тј. да им укаже на значај и неопходност моралног поступања у активностима пословних субјеката – примјену моралних норми и принципа у пословању, те да упозна студенте са областима пословања у којима најчешће долази до изражаја неетичко поступање (етичке грешке) пословних субјеката и посљедицама оваквог поступања на укупно пословање.

Исходи учења (стечена знања):

Студент који положи испит оспособљен је да разуме значај пословне културе у активностима пословних субјеката, да доприноси њеном развоју у својим будућим пословним активностима и да пословне активности и промјене прилагоди пословној култури предузећа; у могућности је да препознаје и разликује етичке од неетичких поступака у пословању, да разуме, креира и примјењује етички кодекс у пословању и да одреди границу до које допире етичко/неетичко поступање у пословању.

Садржај предмета:

Шта је култура уопште и какав је њен утицај на пословне активности (култура као чинилац пословања); Национална култура и култура микроокружења; Култура привредног сектора коме пословни субјект припада; Култура унутар предузећа; Култура послодавца и водећих менаџера; Култура појединаца и култура формалних и неформалних група унутар пословног субјекта; Пословна комуникација; Шта је етика (морал) и какав је њен значај у пословању (етички кодекси и стандарди, савремене етичке пословне теорије, етички принципи у различитим културама); Пословна етика у функцији унапређења пословања: колективна и индивидуална етика у пословању; Етичка димензија у маркетингу, банкарству, финансијама, рачуноводству; Етика у менаџменту – примјена етике у пословном одлучивању; Морални однос према запосленима, купцима и добављачима; Етика у запошљавању.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Power point презентације, радионице, презентација семинарских радова, консултације и слично. На вјежбама се врши конкретна анализа и разрада појединих тема теоријске наставѐ, раде анализе примјера из праксе и семинарски радови. Активности студента обухватају и припрему интервјуа и његово провођење у компанијама и у локалној заједници.

Литература:

Godley, A.; Westall, O. M. (1996). *Bussines history and bussines culture*. Manchester: Manchester University Press;
 Де Џорџ, Р. Т. (2003). *Пословна етика*. Београд: “Филип Вишњић”;
 Драмонд, Ц.; Бејн, Б. (2001). *Пословна етика*, Београд: Цлио.

Облици провјере знања и оцјењивања:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр. професор и др Драгана Вилић, доцент

Трећа година студија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Маркетинг	4	3			8
Предузетничка економија	4	2			7
Ревизија	4	3			8
Изборни предмет 2: Страни језик за економисте I	3	2			5
Стручна пракса					2
Економско-математички модели и методе			4	4	8
Менаџмент људских ресурса			4	2	8
Теорија и политика привредног развоја			4	2	7
Изборни предмет 3: Страни језик за економисте II			3	2	5
Стручна пракса					2
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Изборни предмети за трећу годину:

4. Енглески језик за економисте I и II
5. Њемачки језик за економисте I и II
6. Руски језик за економисте I и II

Напомена о условљености предмета:

7. Предмет Страни језик за економисте II условљен је положеним предметом Страни језик за економисте I.
8. Предмет Ревизија условљен је положеним предметом Управљачко рачуноводство из друге године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

– Минималан број студената за изборни предмет на трећој години студија је двадесет. Ако студенти анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум двадесет кандидата по предмету, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MAP	Обавезни	5.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основне принципе маркетинга као научне дисциплине, концепције, система, те функција маркетинга и да науче технике маркетиншког истраживања и схвате значај наступа предузећа на тржишту. Студенти се упознају и са обиљежјима и специфичностима употребе инструмената маркетиншког микса на тржишту (маркетиншког програма у разним областима).

Исходи учења (стечена знања):
 Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:

- опише појам маркетинга, те направи разлику између маркетиншког концепта, система и функција,
- са маркетиншког аспекта опише појмове тржишта и потрошача (купца, тражње),
- објасни факторе маркетиншког окружења,
- наведе и објасни поступке истраживања тржишта,
- разврста критеријуме и претпоставке за сегментацију тржишта,
- објасни основне елементе управљања маркетиншким програмом на тржишту,
- објасни елементе (инструменте) маркетиншког микса,
- дефинише примјену концепта маркетиншког микса у домену производње (индустрија, пољопривреда...), услуга (трговина, финансијске институције, туризам...).

Садржај предмета:
 Појам и основне карактеристике маркетинга, концепт, систем и функције маркетинга, тржиште и потрошач (купац) у маркетингу, маркетиншко окружење, аспекти истраживања тржишта, сегментација тржишта, инструменти (елементи) маркетиншког микса (производ, цијена, дистрибуција, промоција), дефинисање маркетиншког програма (избор стратегије), управљање маркетиншким програмом (организација, кадрови, финансирање), специфичности примјене маркетиншког концепта у домену производње (индустрија, пољопривреда, грађевинарство...), услуга (трговина, финансијске институције, туризам, шпедиција и транспорт, медији, спорт...).

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
 Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:
 Мацура, П. (2009). *Маркетинг – основе*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
 Kotler, Ph. (2008). *Управљање маркетингом*. Загреб: Мате, (Београд, Дата статус);
 Kotler, Ph. (2008). *Принципи маркетинга*. Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцјењивање:
 Континуирана провјера знања: тестирање, презентације семинарских радова и усмени испит

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Предузетничка економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ПЕК	Обавезни	5.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Предмет омогућава студентима да схвате економски значај иновација и предузетништва у свим облицима привреде и друштва. Студенти стичу могућност да науче основне принципе савременог предузетништва у економској теорији и пракси. Поред тога студенти треба да спознају научне методе, моделе и технике постизања врхунских резултата како у привредним тако и друштвеним дјелатностима. У оквиру претходно наведеног, посебни циљ изучавања су методе пословних предвиђања ради ефикаснијег коришћења постојећих и креирања нових ресурса.

Исходи учења (стечена знања):
Након изучавања овог предмета студенти ће стећи основна знања о начелима, принципима, стратегијама и концептима креирања пословних подухвата заснованих на иновацијама чија је реализација повезана с ризицима и неизвјесношћу. Студенти ће бити оспособљени за проналажење иновативних рјешења у савременом пословању примјењујући кључна знања из предузетничке економије о методама и техникама доношења економских одлука у вези с предузетничким подухватима. При томе посебну важност имају знања о изворима иновација; креирању нових пословних идеја; предузетничким стратегијама, политикама и праксама; ефикаснијем коришћењу постојећих и креирању нових ресурса; предузетничком интелегенсу и пословним предвиђањима.

Садржај предмета:
Теорија и пракса предузетништва са фокусом на економске аспекте предузетништва; Кључни фактори, врсте и облици предузетништва: потребни и довољни услови развоја савременог предузетништва; Развој предузетништва и развој теоријске мисли о предузетништву; Нови теоријски погледи на предузетништво и нови облици предузетништва; Предузетничка инфраструктура, предузетнички амбијент и предузетнички менаџмент; Предузетничке стратегије, предузетнички дух, култура и мотивација; Извори иновација, предузетнички интелегенс и консалтинг; Предузетнички инкубатори, технолошки паркови, иновациони центри и друга предузетничка инфраструктура; Иновативне структурне промјене великих и мегатрендови развоја МСП; Начела и принципи међународног и глобалног предузетништва; Пословна предвиђања, развој креативне економије и трансформација капиталистичког у предузетничко друштво.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти ће бити позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Вукмировић, Н. (2012). <i>Предузетништво у економској теорији и пракси</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Тадин, Х.; Дујанић, М.; Дежељин, Ј.; Вујић, В. (2002). <i>Подузетнички менаџмент</i> , друго издање. Загреб: Consult; Barinnger, В.; Ireland, R. (2006). <i>Entrepreneurship</i> . USA: University of Central Florida.

Облици провјере знања и оцјењивање: писмена и усмена провјера, са претходним изласком на 2 колоквија.
--

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Ревизија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14PEB	Обавезни	5.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Управљачко рачуноводство.	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Основни циљ изучавања овог предмета је упознавање са основним карактеристика поступка ревизије, као и разумијевање међународних стандарда ревизије, посебно оних који се односе на одговорност ревизора, планирање поступка ревизије, прикупљање доказа и изношење мишљења. Посебно се сагледава систем функционисања интерних контрола као подлоге за лакше и поузданије ревидирање. Интерна ревизија се разматра као снажна подршка менаџменту, а самим тим пружа снажну подршку екстерној ревизији.

Исходи учења (стечена знања):
Послије завршетка овог курса студенти ће разумјети суштину ревизије као процеса, заједно са свим њеним компонентама. Упознаће се са свим фазама процеса ревизије, са интерном контролом и интерном ревизијом, као веома значајним фактором успјешности пословања предузећа, који има значајан утицај и на ревизију. Поред тога, студенти ће се упознати с врстама ревизорских извјештаја и њиховом суштином.

Садржај предмета:
Увод у ревизију; Ревизијско тржиште; Етика за професионалне рачуновође; Стандарди ревизије; Увод у процес ревизије; Прихватање клијента; Планирање ревизије; Докази у ревизији; Интерна контрола и њене компоненте; Ослањање на интерну контролу и интерну ревизију у процесу ревизије; Доказни тестови (први дио); Доказни тестови (други дио); Завршна фаза процеса ревизије; Извјештаји независног ревизора.

Методѐ наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за рачуноводство и ревизију, илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Принципи ревизије - међународна перспектива*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске;
Међународни стандарди и саопштења ревизије, контроле квалитета, прегледа, осталих увјеравања и сродних услуга. (2011). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе;
IFAC-ов Етички кодекс за професионалне рачуновође. (2012). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Економско-математички модели и методе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14EMM	Обавезни	6.	4П + 4В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознати студенте с примјенама метода оптимизације на процесе одлучивања у различитим областима, нпр. утврђивање оптималне структуре националне привреде, оптимизација спољнотрговинске размјене, оптимизација програма производње, управљање великим инфраструктурним пројектима, оцјена оправданости инвестиционих улагања, одлучивање у условима неизвјесности или непотпуних информација, рјешавање оптимизационих проблема великих димензија, итд.					
Исходи учења (стечена знања):					
Овај предмет обухвата широку област пријмене метода оптимизације и различите приступе њеном проблему. Са знањима стеченим на овом предмету студент ће бити у могућности да сагледа улогу и значај оптимизације за процес доношења одлука и користи које се њеном примјеном могу остварити. Уз то ће бити у могућности да самостално примјењује методе и технике оптимизације.					
Садржај предмета:					
Математичко изражавање економских појава и процеса; Увод у линеарно програмирање; Симплекс метод-графичка метода; Симплекс метод – симплекс табела. Матрични поступак симплекс методе. Транспортни модели и методе. Модели и методе распоређивања. Цјелобројно линеарно програмирање. Разломљено линеарно програмирање. Теорија игара. Међусекторски модели. Мрежно програмирање. Модели залиха.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Нагласак је, поред класичног облика наставе, и на рјешавању студија случајева и коришћењу савремених софтверских алата.					
Литература:					
Петрић, Ј. (1979). <i>Нелинеарно програмирање</i> . Београд: Факултет организационих наука; Станић, С., Рачић, Ж. (2005). <i>Математичка анализа економских проблема</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Станић, С., Рачић, Ж. (2004). <i>Математичка економија</i> . Бања Лука: Економски факултет; Станојевић, Р. (1966). <i>Линеарно програмирање</i> . Београд: Институт за економику индустрије; Станојевић, Р. (1996). <i>Примена симплекс методе</i> . Београд: Универзитет “Браћа Карић”; Станојевић, Р. (1998). <i>Међусекторски модели</i> . Београд: Економски институт; Станојевић, Р. (2004). <i>Цјелобројно линеарно програмирање</i> . Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Тоурки, М.; Бацковић, М. (2009). <i>Математички модели и методи у економији</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Станко Станић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Менаџмент људских ресурса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MЈР	Обавезни	6.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Упознати студенте с теоријским основама менаџмента људских ресурса неопходним за разумијевање и усмјеравање људи на стварање услова за реализацију стратешких циљева предузећа. Потребно је да се студенти упознају са савременим концептом, циљевима и задацима менаџмента људских ресурса и савладају управљачке методе и технике које подстичу организациону успјешност и мотивацију појединаца. Развити способност студента за ефикасно управљање људима на послу.

Исходи учења (стечена знања):
 Упознавање функција људских ресурса. Способност сагледавања промјена и програмирање функција у предузећу. Вјештине примјењивања МЈР функција. Стицање вјештине управљања људским ресурсима, као и знања за њихов креативни развој. Способност рада у групама. Анализа појава, закључивање и давање сугестија за будућност. Студенти ће научити како да поступају с људима у организацији, како да их уведу у процес рада, да их мотивишу, образују, награђују да би постизали што боље радне резултате и што повољнију радну климу. Оспособиће се за рјешавање практичних проблема из области менаџмента људских ресурса.

Садржај предмета:
 Теоријско одређење МЈР; Стратешки аспект МЈР; Анализа посла; Планирање људских ресурса; Регрутовање потенцијалних кандидата; Селекција кандидата; Обука запослених; Развој и задржавање запослених; Оцјењивање перформанси запослених; Компензације и бенефиције; Радни односи и колективно преговарање; Здравље и безбједност на раду.

Методe наставе и савладавање градива:
 Предавања, пословни случајеви, вјежбе, семинари, анализа функције људских ресурса у конкретној организацији.

Литература:
 Noe, A. R.; Hollenbeck, R. J.; Gerhart, B.; Wright, M. P. (2006). *Менаџмент људских потенцијала*. Мате, Загреб;
 Божићевић Миликић, Б. (2006). *Менаџмент људских ресурса*. Београд: Економски факултет;
 Dessler, G. (2005). *Human Resource Management*. New Jersey: Pearson.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Илић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Теорија и политика привредног развоја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14TIII	Обавезни	6.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Овај предмет омогућава студентима да се упознају с проблематиком и појмовима привредног раста и привредног развоја. Студенти ће доћи до сазнања о основним економским моделима привредног раста, те на практичним примјерима савладати њихову примјену. Они ће бити оспособљени да разумију процесе вођења и креирања економске политике упознавањем с теоријама економске политике, као и самим типовима и инструментима економских политика карактеристичним за савремене услове привређивања. Изучавајући овај предмет студенти ће бити у стању да обогате и прошире раније стечена фундаментална знања из области теоријске економије, те актуелна економска кретања посматрају и кроз призму политичких циклуса и питања кредибилитета, процеса глобализације и међународне координације економских политика.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овог курса студенти ће бити у стању да анализирају појаве које карактеришу процес развоја, те да успоставе систем економске анализе који омогућава стварање могућности за дефинисање претпоставки које дотично друштво треба да оствари како би генерисало континуитет развојног процеса у дугом временском периоду. Студенти ће бити у могућности да самостално и у тиму анализирају привредне циклусе. Доћи ће до сазнања на који начин се може финансирати привредни развој да би се остварила оптимална алокација капитала. Након завршетка овога курса студенти треба да стекну базична знања о типовима и ефектима економских политика. Стеченим знањима студенти ће бити у могућности да разумију процесе економске политике и да примјеном савремене теорије и софтверско-квантитативне методологије радећи у државним и другим институцијама постану аналитичари и креатори економских политика.

Садржај предмета:
Увод у теорију привредног развоја; Појмови и обухватности термина привредног раста и привредног развоја; Савремене теорије привредног развоја; Циљеви и показатељи привредног развоја; Фактори и циљеви привредног развоја; Савремене стратегије развоја; Формирање и алокација капитала и његова улога у привредном развоју; Финансирање привредног развоја домаћом штедњом; Екстерни извори финансирања привредног развоја; Основни аналитички инструментариј теорије економског раста – увод у економске моделе и Харод-Домаров модел раста. Појам економске политике. Карактеристике савремене монетарне политике. Фискална политика. Ортодоксни и хетеродоксни стабилизациони програми. Кредибилитет и стабилизација. Транзиција. Економска политика у условима међународне координације економских политика.

Методe наставe и савладавање градива:
Преовлађујући начин извођења наставе на предмету је путем предавања, а извођењем вјежби настоје се укључити студенти писањем есеја и семинарских радова.

Литература:
Драгутиновић, Д.; Филиповић, М.; Цветановић, С. (2012). <i>Теорија привредног раста и развоја</i> . Београд: Економски факултет;
Димитријевић, Б.; Фабрис, Н. (2007). <i>Економска политика – теорија и анализа</i> . Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Срђан Амићић, доцент
--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Енглески језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14EJ1	Изборни	5.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Усвајање основа граматике енглеског језика и стручног рјечника, развијање вјештина говора, писања, слушања и читања.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Студент ће бити оспособљен да прикаже знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их употреби у одређеним ситуацијама које подразумевају пословну комуникацију, усмену и писмену.

Садржај предмета:
The working day, Present simple and present continuous; Corporate culture, Finding and recording collocations; Company history, Past simple; The Internet, Email and website terms; Describing equipment, Vocabulary to describe objects; Processes and procedures, The present passive; Distribution and delivery, Modal verbs of obligation; Advertising and marketing, Vocabulary to talk about advertising and marketing; Making arrangements, Present continuous for future arrangements; Transport, Vocabulary for air travel; Contrast words; Business accommodation, Vocabulary to describe hotels and hotel facilities; Out of the office, Comparatives and superlatives; Developing contacts, Present perfect and past simple; Cultural issues, Describing habits and customs; Teamwork, Vocabulary to describe aims and achievements; Entertaining clients, Countable and uncountable nouns; Quantifiers; Describing statistics, Adjectives and adverbs, Comparison; Company finances, Finance vocabulary; Investments, Stocks and shares vocabulary; Starting up, Relative clauses; Job applications, CV and describing application procedures; Recruitment, First and second conditionals; Staff development, Sports vocabulary in business; Staff facts and figures, Reported speech.

Методе наставе и савладавање градива:
Интерактивна настава.
Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Norman, W. (2006). *Business Benchmark, Pre-Intermediate to Intermediate*, Student's Book. Cambridge University Press;
Mascull, B. (2002). *Business Vocabulary in Use*. Cambridge University Press;
Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*. Third edition. Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Мр Милица Богдановић, наставник страног језика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Енглески језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14EJ2	Изборни	6.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Енглески језик за економисте I	Положен предмет

Циљеви изучавања предмета:
Усвајање граматике енглеског језика и стручног рјечника, развијање вјештина говора, писања, слушања и читања, као и превођење стручних текстова.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овога курса студент ће стећи знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Биће оспособљен да користи знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их примијени у одређеним ситуацијама, које подразумевају усмену и писмену пословну комуникацију, те анализирање извјештаја и превод стручних текстова.

Садржај предмета:
Staff development and training, Expressing personal opinions, Comparison of adjectives, Making suggestions; Job descriptions and job satisfaction, Forming questions; Letters of enquiry and applications, Asking complex questions; Telephone skills, Structuring a talk; Promotional activities and branding, Brainstorming; New product development, Expressing purpose; A stand at a trade fair, Forming questions; Establishing relationships and negotiating, First conditional; Going it alone, Tenses in time clauses; Financing the start-up, Second conditional; Starting up in a new location, Contrasting ideas; Presenting your business idea, Modal verbs; Business hotels and sales conferences, Expressing criticism (modal perfects); Business conferences, Reports, Using the passive; Business meetings, *Too* and *enough*; New technologies and change, *Used to* for past actions, The definite article; Using the Internet, A staff survey, Reported speech; Offshoring and outsourcing, Expressing causes; Customer loyalty, Relative pronouns; Communication with customers, Corresponding with customers, Expressing results; A business seminar, Expressions followed by *-ing* forms.

Методе наставе и савладавање градива:
Интерактивна настава.
Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Brook-Hart, G. (2006). *Business Benchmark, Upper-Intermediate*, Student's Book, Cambridge University Press;
Johnson, C. (2000). *Market Leader Banking and Finance*, Pearson Education Limited;
Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*, Third edition. Cambridge University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Мр Милица Богдановић, наставник страног језика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Њемачки језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ЊЛ1	Изборни	5.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Развијање комуникативних вјештина у свакодневним (и пословним) ситуацијама путем основних стратегија интегрисаних језичких вјештина: слушање, читање, говор и писање. Студенте треба подстаћи на активно учешће у наставном процесу, при чему се мора обезбиједити одговарајућа основа за похађање њемачког језика за економисте II.

Исходи учења (стечена знања):
 Након успјешно положене предметне цјелине од студента се очекује да буде оспособљен за писмено и усмено изражавање на њемачком језику при чему се посебна пажња поклања основној економско-пословној терминологији на њемачком језику. Студент ће моћи препознати и примијенити обрађене граматичке структуре, те аргументовано (писмено и усмено) презентовати различите теме са свакодневним и стручним садржајима.

Садржај предмета:
 Erstes Lernziel ist der Sprachgebrauch in einfachen Alltagssituationen. (Themengebiete: *Die deutschsprachigen Länder; Büroausstattung; Studium und Alltag; Familie; Lebenslauf; kurze Beschreibungen der unmittelbaren äußeren Lebensumstände, wie z. B. Wohnen, Termine absagen/verschieben etc.*)
 Als weitere Grundlage des Sprachlernprozesses dienen fachbezogene Themen und Texte. (Themengebiete: *Geld und einkaufen; Was ist Geld: Vom Tauschmittel zur Bankomatkarte; Bewerbung: Vorstellung und Einstieg; Wirtschaftsführerschein: Geldarten, Inflation, Deflation, Geldfunktionen, Buch-oder Girogeld; Merkmale und Symbole der Euro-Banknoten; die wichtigsten mathematischen Begriffe; Geldbeträge zählen; Verwendung des Lexems Geld.*)
 Für weitere Lernziele ist die Verwendung von authentischen Hörtexten und deutschen Kurzfilmen (u.a. *Das Kleingeld*) von großer Bedeutung.
 Die grammatischen Strukturen: Präsens; Präsens der (un)regelmäßigen Verben; trennbare Verben; Modalverben, Grund- und Ordnungszahlen; Perfekt; Gebrauch des Artikels (bestimmter Artikel/unbestimmter Artikel/Nullartikel) bei Länder-, Städte- und Flussnamen; Wechselpräpositionen; Vorgangspassiv („werden“-Passiv) etc.

Методе наставе и савладавање градива:
 Предавања се комбинују с комуникативним приступом и интерактивном наставом, уз примјену директне и еклектичке методе (комбинација стилова, теорија и идеја), при чему се код студената развија могућност да разним облицима рада (појединачно, групно или рад у пару) развијају своје способности вођења дијалога или дискусија о одређеним темама. Студентима се пружа могућност и усменог презентовања изабраних тема или садржаја, као и израда плаката, графика и статистика на задату тему. Аудиовизуелна метода (слушање текстова или дијалога, гледање награђених кратких филмова на њемачком језику) учење чини разноврснијим и интересантнијим.

Литература:
 Becker, N.; Braunert, J. (2009). *Alltag, Beruf & Co. I*. Ismaning: Hueber Verlag;
 Becker, N.; Braunert, J.; Eisfeld, K. H. (2007). *Dialog Beruf I. Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe*. Ismaning: Hueber Verlag;
 Њемачки кратки филмови; стручни часописи објављени *online* на интернет страницама.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (израда семинарског рад, расправе)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Амира Жмирић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Њемачки језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14ЊJ2	Изборни	6.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Њемачки језик за економисте I	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Развијање комуникативних вјештина у пословним (и свакодневним) ситуацијама, основним стратегијама интегрисаних језичких вјештина: слушање, читање, говор и писање. Студенте треба подстаћи на активно учешће у наставном процесу.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешно положене предметне цјелине од студента се очекује да буде оспособљен за писмено и усмено изражавање на њемачком језику, при чему се посебна пажња поклања комплекснијој економско-пословној терминологији на њемачком језику. Студент ће моћи примијенити обрађене граматичке структуре, те аргументовано (писмено и усмено) презентовати различите теме са свакодневним и стручним садржајима. Студенти су у могућности да правилно објасне графике и статистике, напишу аргументацију, рекламни материјал за одређену кампању, пословно (формално) писмо различитих садржаја, попут рекламације, молбе, понуде, жалбе и слично.

Садржај предмета:
Themengebiete: *Die richtige Kleidung bei einem Vorstellungsgespräch; Tipps für ein Vorstellungsgespräch (Was man bei einem Vorstellungsgespräch [nicht] machen sollte); ein Vorstellungsgespräch vorbereiten und führen.*
Als weitere Grundlage des Sprachlernprozesses dienen fachbezogene Themen und Texte. (Themengebiete: *Eine Erörterung zum Thema Bargeld [oder Kreditkarte] schreiben; Worauf legt man Wert bei der Wahl eines Hotels?; Werbung für ein neues Produkt machen; Outsourcing.*)
Produktives Schreiben: *Informeller Brief; formeller Brief (Bestellung, Beschwerde, Angebot, Bitte); informelle E-Mail; formelle E-Mail (Elemente). Grafiken und Statistiken beschreiben (Redemittel zur Beschreibung von Grafiken und Statistiken).*
Für weitere Lernziele ist die Verwendung von authentischen Hörtexten und deutschen Kurzfilmen (u. a. *Mobile payment: Konzepte des Bezahlers*) von großer Bedeutung.
Die grammatischen Strukturen: *Konjunktiv I und II; Syntax (Dass-Satz; Indirekter Fragesatz; Kausalsatz; Infinitivgruppen mit „zu“; Relativsatz; Finalsatz; Temporalsatz; Konditionalsatz; Konzessivsatz).*

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања се комбинују с комуникативним приступом и интерактивном наставом, уз примјену директне и еклектичке методе (комбинација стилова, теорија и идеја), при чему се код студената развија могућност да разним облицима рада (појединачно, групно или рад у пару) развијају своје способности вођења дијалога или дискусија о одређеним темама. Осим тога студентима се пружа могућност усменог презентовања изабраних тема или садржаја, као и израда плаката, графика и статистика на задату тему. Аудиовизуелна метода (слушање текста или дијалога, гледање награђених кратких филмова на њемачком језику) учење чини разноврснијим и интересантнијим.

Литература:
Heuer W.; Schober E.; Dahmen K.; Pepe R. (2009). *Schritte plus im Beruf 2-6. Akutelle Texte aus Wirtschaft und Beruf.* Ismaning: Hueber Verlag;
Becker, N.; Brauert, J.; Eisfeld, K. H. (2013). *Dialog Beruf 2. Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe.* Ismaning: Hueber Verlag;
Њемачки кратки филмови; стручни часописи објављени *online* на интернет страницама.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (израда семинарског рада, расправе)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Амира Жмирић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Руски језик за економисте I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14PJ1	Изборни	5.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ учења језика је комуникација на језику који се изучава. Свакодневна комуникација (и пословна) у свим ситуацијама у оквиру четири основне језичке вјештине: *слушање, говорење, читање и писање*. Студенте треба оспособити за активно писмено и усмено изражавање на руском језику. Посебну пажњу треба посветити основној економској – пословној конверзацији на руском језику. Студенти ће бити оспособљени да знају водити разговоре на руском језику и да могу и у писаној форми изразити све своје потребе и захтјеве.

Исходи учења (стечена знања):
 Након успјешно завршене предметне цјелине студент ће бити оспособљен за писмено и усмено изражавање на руском језику при чему се посебна пажња поклања основној економско-пословној терминологији на руском језику. Студент ће моћи препознати и примјенити обрађене граматичке структуре, те аргументовано (писмено и усмено) презентовати различите теме са свакодневним и стручним садржајем.

Садржај предмета:
 Самые крупные города в России Москва и Санкт-Петербург. Что такое экономика? Экономическая динамика развитие с нормативной временной скалой потребления. Новые формы хозяйственного обслуживания. Простое боспроизводство. Баланс что такое? Бухгалтерский учёт. Новый международный экономический порядок. Международная валютная система. Бизнес и русская классика. Командировка что такое? Банковская система России.
 Деньги: кредитны деньги. Юридические аспекты внешнеторговой деятельности. Разговор по телефону. Переговоры. Организация продажи товаров на международный аукционах. Лизинговые операции. Грамматика: Глагольные формы: причастия и деепричастия, причастный оборот. Межъязыковые омонимы. Служебные слова в предложении. Склоняемые слова, повторение и функция тех слов в предложении. Главные члены предложения как и второстепенные члены предложения.

Методе наставе и савладавање градива:
 Комуникативним приступом учења језика код студента развија навике добре комуникације, слободу изражавања на руском језику, даје могућност студенту да зна да пита, да даје конкретне одговоре на постављена питања. Дакле, дијалог је у фокусу на сваком часу. Језик се усавршава читањем и писањем диктата и превођењем са српског на руски и са руског на српски језик. Писање пословног писма, честитања свих значајних датума, како личних тако и вјерских и државних.

Литература:
 Алексић, Б. (2000). *Руски језик за економисте*. Београд: Економски факултет;
 Маројевић, Р. (2009). *Грамматика руског језика*. Београд: Завод за уџбенике.

Облици провјере знања и оцењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Мр Момир С. Лакић, наставник страног језика					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање	

Назив предмета	Руски језик за економисте II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14PJ2	Изборни	6.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима -	Облик условљености
Условљеност – Руски језик за економисте I	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Усвајање језика струке на вишем нивоу у пословним свакодневним ситуацијама, посебно пословним у оквиру четири основне језичке вјештине: *слушање, говорење, читање и писање*. Ниво знања код студената требало би подићи на виши ниво. Превођење стручних текстова са руског на српски и са српског на руски језик мора да буде сталан задатак.

Исходи учења (стечена знања):
Успјешно заокружена цјелина током двије године рада на повећању нивоа знања треба да дају резултат и подигну ниво знања руског језика код студента. Он треба да буде оспособљен за усмено и писмено изражавање на руском језику, при чему се посебна пажња поклањала економско-пословној терминологији на руском језику. Студент ће моћи да примени усвојену граматичку грађу, те да писмено и усмено презентује различите теме са свакодневним и стручним садржајем. Студенти ће бити у могућности да правилно објасне захтјеве у уговорима фиксне варијабилне цијене и камате на уложени новац, те изразе неслагања, рекламације, молбе, понуде, жалбе и слично

Садржај предмета:
Економика против екологије. Ярмарки выставки. Охрана природе, Азбука брижестости, Економика предходног периода, Рынoк: утопија или реалност, Рынoк и право. Рачунање счeт. Цели системи маркетинга Бартерна трoгoвля. Внeштoртoгoвнe документe. Пoтврждeниe заoказан. Кoнктpакт купли-прoдaжи. Количeствo тoвaрa. Кaчeствo тoвaрa. Цeнa тoвaрa. Платeж. Упaкoвкa и мaркирoвкa. Гaрaнтиje (гaрaнтнoг рoкa). Стрaхoвaниe Нaрушeниe вoпoлнeниja oбязaтeлнoсти. Юридичкe aдрeсa стoрoн. Встрeчнa трoгoвля. Тeндeр, Зaкaз Зaпрoс, Платeжнe пoручeниja, Чeк, Вeксeл, Тaмoжнe документe, Схeмa кoммeрцeскoгo писъмa, Прeпрoвoдитeлнe писъмa, Пoтврждeниja, Oтвeтe нa вoпрoсe, прeдлoжeниe, Oтвeтe нa прeдлoжeниe, делoвнe писъмa, пeрeпискa пo вoпрoсaм: гaрaнтиje, учaстиja, цeнe, рeклaмнoгo
Грaмaтикa: Слoжнe прeдлoжeниe, слoжнoсoчинeннe и слoжнoпoдчинeннe. Числитeлнe и прилaгaтeлнe, вьрaжeниe числa и кaчeствa, Фoрмe глaгoлa, глaгoлe дoвнeжeниja, упoтрeблeниe.

Метoдe нaстaвe и сaвлaдaвaњe грaдивa:
Кoмуникaтивнoм приступoм учeњa јeзикa је прoвeрeни мeтoд учeњa кoји oмoгућaвa студeнту дa рaзвиe свoју спoсoбнoст вoђeњa диjaлoгa или дeкoуcиje o oдрeђeнoј тeми. Студeнтимa сe пружa мoгућнoст уснoгo и писмeнoг искaзивaњa свoјих пoтрeбa и жeљa, тe успeшнoг вoђeњa диjaлoгa. Писaњe диктaтa и вeмa чeстo прeвoђeњe стручних тeкстoвa сa рускoг нa српски и сa српскoг нa руски јeзик дoпринoсe усaвршaвaњу студeнaтa.

Литeрaтурa:
Алeкcић, Б. (2000). *Руски јeзик зa eкoнoмистe*. Бeогрaд: Екoнoмски фaкултeт;
Мaрoјeвић, Р. (2009). *Грaмaтикa рускoг јeзикa*. Бeогрaд: Зaвoд зa уцбeникe.

Облицe прoвeрe знaњa и oцeњивaњe:

Пoхaђaњe нaстaвe	2 бoдa	Кoлoквиј I	0–20 бoдoвa	Зaвршни испит	0–50 бoдoвa
Активнoст нa нaстaви (Сeминaрски рaд, рaспрaвe)	0–8 бoдoвa	Кoлoквиј II	0–20 бoдoвa		

Пoсeбнa нaзнaкa зa прeдмeт:

Имe и прeзимe нaстaвникa кoји је припрeмиo пoдaткe: Мр Мoмир С. Лaкић, нaстaвник стрaнoг јeзикa

Четврта година студија

ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Усмјерење: Рачуноводство и ревизија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Финансијска тржишта	4	3			8
Стратешки финансијски менаџмент	4	2			8
Теорија и политика биланса	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Ревизија финансијских извјештаја			4	3	6
Анализа хартија од вриједности			4	2	6
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Теорија и политика биланса условљен је положеним испитима из предмета Управљачко рачуноводство са друге и Ревизија са треће године студија.
2. Предмет Ревизија финансијских извјештаја условљен је положеним испитом из предмета Ревизија са треће године студија.
3. Предмет Анализа хартија од вриједности условљен је положеним испитом из предмета Финансијска тржишта из четврте године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изаберу два или више изборних предмета с наведеним минимумом, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Усмјерење: Рачуноводство и ревизија

- Форензичко рачуноводство
- Електронско пословање
- Интерни обрачун
- Финансијска економија
- Етика за професионалне рачуновође

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
О14РФТР	Обавезни	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
<p>Будући да савремени економски системи подразумевају постојање и пуну функционалност финансијских тржишта, уз непрестан развој нових финансијских инструмената, глобализацију и интеграцију тржишта на којима се одвијају финансијске трансакције, као и у домену еволуције и интеграције финансијских институција, неопходно је да студенти на студију економије добију основна знања о овим категоријама.</p> <p>Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним принципима функционисања, основним елементима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници на финансијском тржиштима основе су разумевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива на студију економије.</p>

Исходи учења (стечена знања):
<p>Након положеног испита студенти овог студија ће знати објаснити шта је финансијско тржиште, шта је берзанско и ванберзанско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, институције и инструменти финансијског тржишта. Студент ће јасно дефинисати учеснике и њихову улогу на финансијском тржишту као и њихов значај за финансијски систем у цјелини. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање основни су елементи разумевања функционисања тржишта. Поред тога, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.</p>

Садржај предмета:
<p>Улога финансијских тржишта и институција, функције финансијских тржишта, функције финансијских институција, регулација финансијског система, теорија финансијске структуре, структура финансијског система, теорија ефикасности финансијских тржишта, глобално финансијско тржиште, главна тржишта акција и обвезница, главна тржишта робе и деривата, тржиште новца и девизно тржиште, тржиште обвезница, тржиште акција, тржиште форварда и фјучерса, тржиште опција и свопова, депозитне институције на финансијским тржиштима, инвестициони фондови, посредници на финансијским тржиштима, институционални инвеститори, основни елементи микроструктуре секундарних тржишта.</p>

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.

Литература:
<p>Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2011). <i>Финансијска тржишта и институције</i>, четврто издање. Београд: Економски факултет;</p> <p>Ерић, Д. (2003). <i>Финансијска тржишта и инструменти</i>. Београд: Чигоја.</p>

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, ванр. професор
--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Стратешки финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14РСФМ	Обавезни	7.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Стратешки финансијски менаџмент се изучава на завршној години првог циклуса студија као синтеза знања из области финансија. Циљ овог предмета је спајање логичног и теоријског као претпоставка практичне примјене која слиједи након завршетка студија. Конкретизација овог циља огледа се у могућности схватања значаја и начина доношења стратешких финансијских одлука у предузећу, као и у савладавању техника за спровођење тих одлука.

Исходи учења (стечена знања):
Усвајање напредне финансијске теоријске мисли је очекиван резултат, као и вјештина њене креативне примјене. Ово подразумијева стицање знања о принципима, процесима те општим и посебним рјешењима у вези с финансијским одлукама и њиховим посљедицама. Студенти се оспособљавају за препознавање стратешких проблема из области финансијског менаџмента и за самостално или тимско реаговање у правцу њиховог оптималног рјешавања. Очекује се да студенти усвоје стручну терминологију и да буду мотивисани и заинтересовани за област финансија као своје будуће професије.

Садржај предмета:
Финансијски систем предузећа, његово окружење и стратешки финансијски менаџмент; Пословно окружење; Цијена и временска вриједност новца; Ризик и принос; *САРМ* и *АРТ* теорија; Финансијска тржишта и њихова ефикасност; Хипотезе о ефикасности тржишта; Стратегије предузећа; Доношење одлука о инвестирању; Доношење одлука о финансирању; Теорије и важност структуре капитала; Доношење одлука о дивиденди. Реструктурирање и конкурентска способност предузећа.

Методе наставе и савладавање градива:
Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни практичним примјерима, илустрацијама и конкретним задацима.
Израда семинарских и приступних радова одвија се уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова прилагођену првом циклусу студија.

Литература:
Микеревић, Д. (2010). *Напредни стратешки финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Теорија и политика биланса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14РТПБ	Обавезни	7	4П + 3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Управљачко рачуноводство и Ревизија		Положени испити			
Циљеви изучавања предмета:					
У складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима признати и вредновати рачуноводствене категорије: приходе, расходе, имовину, обавезе и капитал. Саставити финансијске извјештаје и њиховом анализом оцијенити финансијску успјешност и положај извјештајног ентитета.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након положеног испита студенти ће бити у стању да саставе и анализирају финансијске извјештаје, те да разумију различите политике биланса и њихов утицај на унапријед утврђене циљеве предузећа.					
Садржај предмета:					
Појам, садржај и врсте биланса; Циљеви финансијских извјештаја, корисници и квалитативне карактеристике финансијских извјештаја; Начела уредног књиговодства, инвентарисања и методе инвентарисања; Начела уредног билансирања, задаци и условљеност начела; Вредновање елемената финансијских извјештаја; Признавање и вредновање имовине; Признавање и вредновање обавеза; Признавање и вредновање капитала; Признавање и вредновање прихода и расхода; Скривени губици и латентне резерве; Финансијски извјештаји у складу са Међународним рачуноводственим стандардима 1; Основе анализе биланса; Билансна политика; Специфичности у финансијском извјештавању банака и других финансијских организација.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Путем интерактивних предавања студенти ће усвојити знање и разумијевање, док ће способност анализе и рјешавања проблема постићу радом у групама и студијама случаја организованих на вјежбама.					
Литература:					
Ранковић, Р. (2008). <i>Теорија биланса</i> . Београд: Економски факултет; Родић, Ј. (1991). <i>Теорија и анализа биланса</i> . Београд: Економски факултет; Шкарић, Ј. К. (2007). <i>Финансијско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет; Међународни рачуноводствени стандарди / Међународни стандарди финансијског извјештавања.					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јелена Пољашевић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Ревизија финансијских извјештаја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14PPFI	Обавезни	7.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Ревизија	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ предмета је да стечена знања студената из области ревизије прошири на поље практичног дјеловања у овој области. Поред основних концепата ревизије и свих њених облика, пружа увид у ревизијску регулативу, с посебним акцентом на Међународне стандарде ревизије. Већи дио предмета посвећен је практичној студији из ревизије, која презентује комплетан ревизијски процес на практичном примјеру и омогућава студентима да стечена знања примијене у пракси.

Исходи учења (стечена знања):
 Након овог курса студенти ће бити у могућности да практично примијене стечена знања из ревизије финансијских извјештаја, као најзначајније компоненте ревизије. Савладаће неке од међународних стандарда ревизије, који су кључни за несметано обављање ревизије у пракси гдје ће се практичним примјерима увидјети како се они спроводе, како у нашој пракси, тако и у пракси осталих земаља које су прихватиле Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде ревизије.

Садржај предмета:
 Циљ и општи принципи ревизије; Услови ревизијског ангажмана и прихватање клијента; Контрола квалитета ревизије; Документација у ревизији; Одговорност ревизора за откривање криминалних радњи; Контрола примјене закона и других прописа; Планирање и ризици у ревизији финансијских извјештаја; Докази у ревизији; Радна документација; Досије планирања ревизије; Досије ревизијских тестирања; Подсјетник за креирање планирања ревизије; Досије „Извјештај ревизора“.

Методе наставе и савладавање градива:
 Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе и праксе, како међународне, тако и домаће. Током часова предавања неке од тема биће обрађене или илустроване одговарајућим симулацијама и програмима за ревизију. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају илустрација и вјежби. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како да стечена знања примијене у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
 Божић, Р.; Кондић, Н. (2012). *Ревизија финансијских извјештаја – водич кроз практичну ревизију*, треће, измијењено и допуњено издање. Бања Лука: Економски факултет и Финрар;
Међународни стандарди и саопштења ревизије, контроле квалитета, прегледа, осталих увјеравања и сродних услуга. (2011). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе;
IFAC-ов етички кодекс за професионалне рачуновође. (2012). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Анализа хартија од вриједности			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14PAHO	Обавезни	8.	4П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Финансијска тржишта	Положен испит				
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ изучавања предмета је освајање напредних знања о инструментима и проблемима њихове валоризације, инвестиционим стратегијама и тржиштима. Наравно, првобитно је представљена теорија тржишта капитала. Сам предмет требало би да буде доградња предмету финансијска тржишта. На већини модерних свјетских универзитета изучава се под истим називом (Анализа хартија од вриједности) или Инвестиције (<i>Investments</i>).					
Исходи учења (стечена знања):					
Основни резултат изучавања стручне материје у овом предмету је да се студент упозна са основним методама вредновања изолованих финансијских инструмената и њихових скупова, тј. портфолио селекција. Након положеног испита из овог предмета студент би требало да разумије основне стратегије коришћења финансијских инструмената и да анализира и проналази узроке промјена њихових цијена. Структура предмета прилагођена је профилима финансијског економисте првог нивоа образовања и може да буде корисна и за економисте чије је усмјерење квантитативна финансијска анализа. Студентима би знање из овог предмета требало да представља квалитетну основу за професионалним бављењем пословима инвестиционе анализе.					
Садржај предмета:					
Увод у процес инвестирања у хартије од вриједности, ризик и принос инвестиција, инвестициона вриједност и тржишна цијена финансијских инструмената; Инвестициони портфолио и разматрање проблема извора инвестиционог портфолија, иницијално и коначно благостање инвеститора, крива индиферентности те очекивани принос и стандардна девијација портфолија; Модели валоризације основних инструмената, вредновање инструмената са фиксним приносом, вредновање инструмената с варијабилним приносом и модели вредновања опција.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавања, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе те посјета државним и међународним институцијама специјализованим за теме наведене у садржају предмета и писање радова на основу самосталног истраживачког рада. Предавања подразумевају презентацију најважнијих поставки везаних за сваку наставну јединицу, док се на вјежбама детаљније обрађују цјелине, уз израду задатака, дискусије студената и њихова презентације актуелних тема.					
Литература:					
Bodie, Z., A.; Kane, A., J.; Marcus (2009). <i>Основи инвестиција</i> . Београд: Дата статус; Parino, R. I.; Kidwell, D. (2008). <i>Fundamental of corporate finance</i> . Library of Congress Cataloging-in Publication Data, John Wiley and Sons.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената процјењује се расправама, израдом семинарских радова и студија случаја.					
Похађање наставе	4 бода	Колоквиј I	0–35 бодова	Завршни испит	0–16 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–10 бодова	Колоквиј II	0–35 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Дејан Микеревић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14PPBO	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Различити порески прописи, билансни контни оквир, правилници регулаторних агенција и специфичан начин пословања намећу потребу посебног изучавања рачуноводственог обухватања пословних промјена унутар таквих субјеката. Рачуноводствено обухватање пословних промјена у сектору банкарства и осигурања је примарни циљ изучавања на овом предмету.

Исходи учења (стечена знања):
Студент након савладавања градива предвиђеним планом и програмом може самостално да анализира и рјешава специфичне проблеме рачуноводства банака и осигуравајућих друштава. Он ће бити оспособљен да правилно евидентира најзначајније пословне догађаје, примјењује важећу регулативу и врши анализу и планирање пословања у банкама и осигуравајућим друштвима. Стечена знања представљају солидан основ за практичну примјену, али и за наставак студија – мастер.

Садржај предмета:
Контни оквир за банке; Рачуноводствене политике; Рачуни код банака као основни инструменти платног промета; Готовински платни налази и њихова књиговодствена евиденција; Специјални инструменти платног промета; Финансијски извјештаји банака и њихове специфичности; Биланс стања и биланс успеха банака; Извјештаји о токовима средстава у банкама; Улози на штедњу; Кредитирање привреде и становништва; Унутрашњи платни промет; Међународни платни промет; Утврђивање периодичног пословног резултата; Финансијски извјештаји филијале и централе; Књиговодствена евиденција прихода и расхода осигуравајућих друштава; Трошкови накнада из осигурања; Рачуноводствени третман математичке резерве; Специфичности садржине биланса стања и биланса успеха осигуравајућих друштава; Специфичности садржине извјештаја о токовима новчаних средстава осигуравајућих друштава; Обрачун профитабилности осигуравајућих друштава.

Методџ наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење теоријских сазнања из литературе. Главни облик рада на вјежбама биће рачуноводствено евидентирање пословних догађаја из праксе да би студенти научили како да стечена знања примјењују у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Лукић, Р. (2009). *Банкарско рачуноводство*. Београд: Економски факултет;
Лукић, Р. (2009). *Рачуноводство осигуравајућих компанија*. Београд: Економски факултет.

Облици провере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провера уз претходан излазак на два колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање; Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Форензичко рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14РФРА	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Након завршетка програма студенти ће бити оспособљени да, анализирајући финансијске извјештаје, идентификују подручја у којима је извршено замагљивање и фалсификовање. Поред тога, биће у могућности да анализирају системе интерне контроле у циљу идентификовања потенцијалних ризика који нису системом контроле обухваћени а који су пријетња остваривању циљева предузећа.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након положеног овог предмета студенти ће бити у стању да идентификују рачуноводствене политике у предузећу које нису у складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима а које се користе у циљу замагљивања или фалсификовања биланса; идентификују сложене трансакције које су потенцијални ризици за неистинито презентовање консолидованих финансијских извјештаја; овладају техникама откривања превара у пословању предузећа и састављању финансијских извјештаја; утврде посебне пословне догађаје, као што су стечај, ликвидација, судске парнице и сл. и њихов утицај на извјештавање.					
Садржај предмета:					
Увод у форензичко рачуноводство; Замагљивање и фалсификовање биланса; Дефинисање криминалних радњи и грешака; Форензичке истраге и ревизија: сличности и разлике; Циљеви креативног рачуноводства; Признавање пријевремених и фиктивних прихода; Агресивна капитализација и креативно смањење трошкова; Неадекватно признавање средстава и обавеза; Креативно презентовање финансијских извјештаја; Манипулисање консолидованим финансијским извјештајима; Анализа путем рачуна бројева као техника откривања превара у финансијским извјештајима; Потенцијалне црвене заставе и технике откривања превара; Интерна ревизија као друга линија одбране; Друге димензије форензичког рачуноводства; Извјештај форензичког рачуновође.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.					
Литература:					
Белак, В. (2011). <i>Пословна форензика и форензичко рачуноводство – борба против превара</i> . Загреб: Belak excellence; Golden, T. W.; S. Skalak, S. L.; Clayton, M. M. (2011). <i>A Guide to Forensic Accounting Investigation</i> , 2nd ed. Hoboken, NJ: John Wiley&Sons;					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јелена Пољашевић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФЕПО	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Упознавање студената са интернет-технолојом и савременим обликом пословања који је заснован на интензивној примјени информационе, а нарочито интернет-технолојје, електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима с купцима и пословне интелигенције у условима електронског пословања. Циљ је да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством интернет-технолојје и електронског пословања, а манифестују се парадигмом тзв. нове економије и феноменом привредне глобализације.

Исходи учења (стечена знања):
 Систематизација и анализа појмова и концепта електронског пословања пружиће студентима потребна знања за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у пракси.

Садржај предмета:
 Настанак и развој интернета, анализа општег стања у интернету, принципи рада интернета, начини повезивања с интернетом; Стандардни интернет-сервиси; Електронско пословање; Подручја примјене електронског пословања (електронска размјена података, електронска продаја добара и услуга, електронска куповина, електронска трговина и њени модели, електронски маркетинг, електронска трговина капиталом, електронски системи резервације, електронско банкарство и online финансијске трансакције, електронски системи плаћања, електронско издаваштво, електронска забава и рекреација, електронско мобилно пословање); Утицај информационе технолојје на снаге конкурентске предности у електронском пословању; Информациона технолојја и Портеров ланац вриједности (улазна логистика, производња, излазна логистика, управљање ланцем набавке, маркетинг и продаја, услуге након продаје, корпоративна инфраструктура, управљање људским ресурсима, развој, набавка); Пословна интелигенција; Управљање знањем и пословна интелигенција (колеktivне меморије, корпоративни интранети и портали за подршку одлучивању, екстранети и међуорганизациони портали, мјерење и анализа успјешности Web-сајта); Управљање односима с купцима; Складиште података и методе и алати за стицање знања из података; Облици злоупотребе информационе технолојје у електронском пословању (контрола повјерљивости – криптографија, контрола приступа, затим интегритета, расположивости, контрола немогућности порицања); Заштита приватности појединаца у раду с интернетом; Нова економија и привредна глобализација.

Методe наставе и савладавање градива:
 Предавања, studije случајева, вјежбе на рачунару.

Литература:
 Алексић Марић, В. (2008). *Електронско пословање*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање:
 Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
 Предавања, studije случајева, вјежбе на рачунару.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Интерни обрачун			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14РИОБ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>СТИЦАЊЕ одговарајућих знања у вези са значајем обрачуна трошкова и учинака из аспекта утицаја на званично финансијско извјештавање, извјештавање интерних корисника финансијских извјештаја, те посебно идентификовање значаја и начина исказивања трошкова по мјестима трошкова и носиоцима трошкова.</p>					
Исходи учења (стечена знања):					
<p>Овладавање методологијом обрачуна трошкова и учинака приликом трошења ресурса и идентификовање резултата тог трошења у цјелини и по појединачним оперативним сегментима. Повезивање обрачуна трошкова и учинака са дијеловима рачуноводственог информационог система, те спознаја могућности устројства контног оквира у формалном и материјалном смислу. Утврђивање и евиденције интерног резултата.</p>					
Садржај предмета:					
<p>Трошкови и учинци као предмет интерног обрачуна; Претпоставке и принципи устројства обрачуна трошкова и учинака; Устројство адекватног контног оквира за обрачун трошкова и учинака; Документација у обрачуна трошкова и учинака; Фазе обрачуна трошкова и учинака; Организационо устројство обрачуна трошкова и учинака; Методе билансирања резултата; Рачуноводство сегмента пословања.</p>					
Методѐ наставѐ и савладавање градива:					
<p>Савладавање градива и усвајање одговарајућих знања биће обезбијеђено коришћењем следећих наставних метода: предавања, вјѐбе, менторство у току израде семинарских радова и консултација</p>					
Литература:					
<p>Јаблан – Стефановић, Р. (2006). <i>Интерни обрачун</i>. Београд: Економски факултет; Родић, Јован; Раковачки-Тубић, Снежана. (2010). <i>Рачуноводство трошкова и учинака и рачуноводство сегмената пословања</i>. Бања Лука: Финрар, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Два колоквијума, семинарски рад, домаћи задаци, активност на настави и усмени испит					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Снежана Раковачки-Тубић, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије, IV година Одејек: Финансије, банкраство и осигурање Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Финансијска економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14РФЕК	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЈЕШТИНА У ПРОЦЕСУ ДОНОШЕЊА ОПТИМАЛНИХ ИНВЕСТИЦИОНИХ ОДЛУКА КОРИСТЕЊИ ПРИНЦИПЕ ЕКОНОМСКЕ ТЕОРИЈЕ, А ПРИЈЕ СВЕГА МАКРОЕКОНОМИЈЕ, У УСЛОВИМА РИЗИКА. ПРИ ТОМЕ ЋЕ СЕ СТУДЕНТИ ФОКУСИРАТИ НА СУШТИНСКО РАЗУМИЈЕВАЊЕ НАЈВАЖНИЈИХ ЕЛЕМЕНАТА ТЕОРИЈЕ САВРЕМЕНИХ ФИНАНСИЈА.					
Исходи учења (стечена знања):					
Садржај предмета усмјерен је ка спознаји достигнућа Harry Markowitz-а о проблему оптималног избора финансијских портфолија, теорију равнотеже финансијских тржишта и друге теорије.					
Садржај предмета:					
Аксиоме рационалног избора и функција корисности и равнотеже потпуне конкуренције; Pareto (социјални) оптимум; Равнотежа на финансијском тржишту без ризика; Примјена концепта временске вриједности новца; Arrow-Debreu хартије од вриједности и равнотежа у моделу статичког финансијског тржишта са ризиком; Равнотежа на финансијском тржишту сложених хартија од вриједности; Очекивана функција корисности; Мјере аверзије према ризику; Оптимални избор портфолија; Markowitz анализа; Основни концепти равнотежне теорије CAPM; Извођење CAPM-а; CAPM, примјена.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавања и вјежбе, као и студије случаја.					
Литература:					
Урошевић, Б. (2008). <i>Финансијска економија</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање; Усмјерење: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Етика за професионалне рачуновође			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14РЕПР	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Након завршетка програма студенти ће бити оспособљени да идентификују, објасне и примијене етичке стандарде за професионалне рачуновође и професионалне рачуновође у јавној пракси. Програмом се успостављају принципи објективности, интегритета и професионалне стручности рачуновођа (и ревизора) и примјењује се на све професионалне рачуновође (и ревизоре).					
Исходи учења (стечена знања):					
Након положеног испита из овог предмета студенти ће бити у стању да идентификују етичке принципе којих треба да се придржавају рачуновође и ревизори и да идентификују случајеве непоштовања ових стандарда, чиме се непосредно угрожава објективност како финансијских извјештаја тако и мишљења ревизора.					
Садржај предмета:					
Појмовно одређење етике; Теоријско-методолошке претпоставке пословне етике; Увод и основни принципи етике; Пословна етика, клима и култура корпорације – основа за успјешно управљање квалитетом; Општа примјена кодекса IESBA; Интегритет; Објективност; Професионална оспособљеност и дужна пажња; Повјерљивост; Професионално понашање; Професионалне рачуновође у јавној пракси: професионално именовање, сукоб интереса, накнаде и друга врста награђивања, рекламирање професионалних услуга, поклони, располагање имовином клијента; Кодекс етике примјенљив на запослене професионалне рачуновође: потенцијални конфликти, припремање и презентација информација, дјеловање са довољном стручношћу, финансијски интереси, подстицаји.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива:					
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.					
Литература:					
IESBA - Одбор за међународне етичке стандарде за рачуновође. (2012). <i>IFAC-ов етички кодекс за професионалне рачуновође</i> . Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске; Суботић, Д.; Лазић, Ј. Љ. (1997). <i>Пословна етика</i> . Београд: КИЗ.					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презимѐ наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. професор					

Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Финансијска тржишта	4	3			8
Теорија и политика биланса	4	3			8
Банкарство	4	2			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Анализа хартија од вриједности			4	2	6
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			4	2	6
Економика осигурања и актуарство			4	2	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ**Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање**

Електронско пословање
Ревизија финансијских извјештаја (8. семестар)
Међународно банкарство
Међународне финансије
Форензичко рачуноводство
Етика за професионалне рачуновође

Напомена о условљености предмета:

1. Предмет Теорија и политика биланса условљен је положеним испитима из предмета Управљачко рачуноводство са друге и Ревизије са треће године студија.
2. Предмет Ревизија финансијских извјештаја условљен је положеним испитом из предмета Ревизија са треће године студија.
3. Предмет Анализа хартија од вриједности условљен је положеним испитом из предмета Финансијска тржишта из четврте године студија.

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изабере два или више изборних предмета са минимум десет студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање; Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
O14ФФТР	Обавезни	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Будући да савремени економски системи подразумевају постојање и пуну функционалност финансијских тржишта уз непрестан развој нових финансијских инструмената, глобализацију и интеграцију тржишта на којима се одвијају финансијске трансакције, као и у домену еволуције и интеграције финансијских институција, неопходно је да студенти на студију економије добију основна знања о овим категоријама. Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним принципима функционисања основним елементима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници на финансијским тржиштима основе су разумјевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива на студију економије.

Исходи учења (стечена знања):
Након положеног испита студенти овог студија ће знати објаснити шта је то финансијско тржиште, шта је берзанско и ванберзанско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, његове институције и инструменти. Студент ће јасно дефинисати учеснике на финансијском тржишту те њихову улогу и значај за финансијски систем у цјелини. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање основни су елементи разумјевања функционисања тржишта. Осим тога, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.

Садржај предмета:
Улога финансијских тржишта и институција, функције финансијских тржишта, функције финансијских институција, регулација финансијског система, теорија финансијске структуре, структура финансијског система, теорија ефикасности финансијских тржишта, глобално финансијско тржиште, главна тржишта акција и обвезница, главна тржишта робе и деривата, тржиште новца и девизно тржиште, тржиште обвезница, тржиште акција, тржиште форварда и фјучерса, тржиште опција и свопова, депозитне институције на финансијским тржиштима, инвестициони фондови, посредници на финансијским тржиштима, институционални инвеститори, основни елементи микроструктуре секундарних тржишта.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.

Литература:
Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2011). <i>Финансијска тржишта и институције, четврто издање</i> . Београд: Економски факултет; Ерић, Д. (2003). <i>Финансијска тржишта и инструменти</i> . Београд: Чигоја.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Теорија и политика биланса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14ФТПБ	Обавезни	7	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Управљачко рачуноводство и Ревизија.	Положени испити

Циљеви изучавања предмета:
У складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима признати и вредновати рачуноводствене категорије: приходе, расходе имовину, обавезе и капитал. Саставити финансијске извјештаје и њиховом анализом оцијенити финансијску успјешност и положај извјештајног ентитета.

Исходи учења (стечена знања):
Након положеног испита студенти ће бити оспособљени да саставе и анализирају финансијске извјештаје, да разумију различите политике биланса те њихов утицај на унапријед утврђене циљеве предузећа.

Садржај предмета:
Појам, садржај и врсте биланса; Циљеви финансијских извјештаја, корисници и квалитативне карактеристике финансијских извјештаја; Начела уредног књиговодства, инвентарисања и методе инвентарисања; Начела уредног билансирања, задаци и условљеност начела; Вредновање елемената финансијских извјештаја; Признавање и вредновање имовине; Признавање и вредновање обавеза; Признавање и вредновање капитала; Признавање и вредновање прихода и расхода; Скривени губици и латентне резерве; Финансијски извјештаји у складу са Међународним рачуноводственим стандардима 1; Основе анализе биланса; Билансна политика; Специфичности у финансијском извјештавању банака и других финансијских организација.

Методе наставе и савладавање градива:
Путем интерактивних предавања студенти ће усвојити знање и разумијевање, док ће способност анализе и рјешавања проблема постићи радом у групама и студијама случаја организованих на вјежбама.

Ранковић, Р. (2008). *Теорија биланса*. Београд: Економски факултет;
Родић, Ј. (1991). *Теорија и анализа биланса*. Београд: Економски факултет;
Шкарић, Ј. К. (2007). *Финансијско рачуноводство*. Београд: Економски факултет;
Међународни рачуноводствени стандарди / Међународни стандарди финансијског извјештавања.

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јелена Пољашевић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Банкарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФБАН	Обавезни	7.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања предмета је да студенту омогући основно теоријско образовање из области банкарства и основних банкарских послова, могућност уочавања и расуђивања односа, тенденција и промјена на финансијским тржиштима и у сектору банкарства, те да укаже на значај и улогу банкарских институција у финансијском систему и основе, значај и ефекте регулације и супервизије у банкарству.

Исходи учења (стечена знања):
Студент је оспособљен да успјешно обавља послове из домена банкарске струке и ефикасно управља банком примјењујући савремене методе управљања, опште регулаторне оквире и контролне механизме. Он добија јасну теоријску основу неопходну за обављање послова из домена банкарства и даље усавршавање у банкарској струци.

Садржај предмета:
Финансијска интермедијација (развој, облици, финансијски инструменти, типови); Врсте финансијских посредника и карактеристике портфолија; Мјера финансијског развоја; Финансијска дисинтермедијација; Детерминанте традиционалног и савременог банкарства; Савремени трендови и перспективе у банкарству; Модели банкарских система; Подјела и функције банака у финансијском систему; Токови креирања и поништавања новца и кредита од банака; Примарни новац; Новчана (монетарна) маса; Новчана и кредитна мултипликација; Основни принципи банкарског пословања (показатељи и фактори утицаја); Организациона структура банака; Појам, облици и функције банкарског капитала; Адекватност капитала; Повећање капитала банака (интерни и екстерни извори прикупљања капитала) с посебним освртом на улогу субординираних обвезница; Финансијски извјештаји банака; Мјерење и процјењивање квалитета и успјеха пословања банака; Врсте ризика и управљање ризицима у банкарству; Појам, модели и функције централних банака; Концепт монетарног (валутног) одбора; Европска централна банка; Централна банка Босне и Херцеговине; Инструменти монетарне регулације; Депозитни и недепозитни потенцијал банке (врсте, утврђивање цијене депозита); Кредитни потенцијал банке (појам, врсте, утврђивање кредитне способности зајмотражиоца, структурирање кредита, осигурање и самоосигурање кредитних пласмана, формирање каматне стопе); Мјерење и изражавање квалитета кредитног портфолија банака; Процес, карактеристике и ефекти секјуритизације кредита; Кредитни деривати и активности подршке; Трезорски и депо послови банака; Издавање гаранција и друге ванбилансне активности банака; Персонално банкарство; Функционална подручја инвестиционог банкарства; Стратејско управљање банком (стратејски приступи с посебним освртом на ALM концепт); Контрола и ревизија банкарског пословања; Основе пруденцијалне регулације и супервизије банака (Базелски споразуми); Рангирање банака; Ефекти регулације у банкарству; Настанак банкарских криза и модели рјешавања; Осигурање депозита; Методе преструктурисања банака; Концентрација у банкарству (аспекти, мотиви, облици и модел оцјене); Детерминанте фузије и аквизиције банака; Ефекти примјене информационе технологије у банкарству.

Методe наставe и савладавање градива:
Предавања, вјежбе, семинарска настава, дискусије, анализа случајева и консултације.

Литература:
Башић, Д. (2012). <i>Савремено банкарство</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. Плакаловић, Н. (2004). <i>Монетарна економија: Теорија, институције и политика</i> , Српско Сарајево: Завод за издавање уџбеника Rose, S. P.; Hudgins, C. S. (2005). <i>Банкарски менаџмент и финансијске услуге</i> . Београд: Дата статус

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Анализа хартија од вриједности			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФАХО	Обавезни	8.	4П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Финансијска тржишта	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Циљ предмета је освајање напредних знања о инструментима и проблемима њихове валоризације, инвестиционим стратегијама и тржиштима. Наравно, првобитно је представљена теорија тржишта капитала. Сам предмет требало би да буде доградња предмету Финансијска тржишта. На већини модерних свјетских универзитета изучава се под истим називом: Анализа хартија од вриједности или Инвестиције (*Investments*).

Исходи учења (стечена знања):
Основни резултат изучавања стручне материје у овом предмету је да се студент упозна са основним методама вредновања изолованих финансијских инструмената и њихових скупова, тј. портфолио селекција. Након положеног испита из овог предмета студент би требало да разумије основне стратегије коришћења финансијских инструмената и анализира и проналази узроке промјена њихових цијена. Структура предмета прилагођена је профилима финансијског економисте првог нивоа образовања, а може да буде корисна и за економисте чије је усмјерење квантитативна финансијска анализа. Студентима би знање из овог предмета требало да представља квалитетну основу за професионалним бављењем пословима инвестиционе анализе.

Садржај предмета:
Увод у процес инвестирања у хартије од вриједности, ризик и принос инвестиција и инвестициона вриједност и тржишна цијена финансијских инструмената; Инвестициони портфолио и разматрање проблема извора инвестиционог портфолија, иницијално и коначно благостање инвеститора, крива индиферентности, те очекивани принос и стандардна девијација портфолија; Модели валоризације основних инструмената, вредновање инструмената са фиксним и варијабилним приносом и модели вредновања опција.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације, те самостална истраживања и анализе, посјета државним и међународним институцијама специјализованим за теме наведене у садржају предмета и писање радова на основу самосталног истраживачког рада. Предавања подразумијевају презентацију најважнијих поставки везаних за сваку наставну јединицу, док се на вјежбама детаљније обрађују цјелине, уз израду задатака, дискусије и презентације актуелних тема које студенти обрађују.

Литература:
Bodie, Z., A.; Kane, A., J.; Mareus (2009). *Основи инвестиција*. Београд: Дата статус;
Parino, R. I.; Kidwell, D. (2008). *Fundamental of corporate finance*. Library of Congress Cataloging-in Publication Data, John Wiley and Sons.

Облици провјере знања и оцјењивање:
Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената се процјењује расправама, израдом семинарских радова и студија случаја.

Похађање наставе	4 бода	Колоквиј I	0–35 бодова	Завршни испит	0–16 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–10 бодова	Колоквиј II	0–35 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Дејан Микеревић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФРБО	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Различити порески прописи, билансни контни оквир, правилници регулаторних агенција и специфичан начин пословања намећу потребу посебног изучавања рачуноводственог обухватања пословних промјена унутар таквих субјеката. Рачуноводствено обухватање пословних промјена у сектору банкарства и осигурања примарни је циљ изучавања на овом предмету.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студент након савладаног градива предвиђеног планом и програмом може самостално да анализира и рјешава специфичне проблеме рачуноводства, банака и осигуравајућих друштава. Студент ће бити оспособљен да правилно евидентира најзначајније пословне догађаје, примјењује важећу регулативу и врши анализу и планирање пословања у банкама и осигуравајућим друштвима. Стечена знања представљају солидан основ студента за практичну примјену, али и за наставак студија – мастер.					
Садржај предмета:					
Контни оквир за банке; Рачуноводствене политике; Рачуни код банака као основни инструменти платног промета; Готовински платни налази и њихова књиговодствена евиденција; Специјални инструменти платног промета; Финансијски извјештаји банака и њихове специфичности; Биланс стања и биланс успјеха банака; Извјештаји о токовима средстава у банкама; Улози на штедњу; Кредитирање привреде и становништва; Унутрашњи платни промет; Међународни платни промет; Утврђивање периодичног пословног резултата; Финансијски извјештаји филијале и централе; Књиговодствена евиденција прихода и расхода осигуравајућих друштава; Трошкови наканада из осигурања; Рачуноводствени третман математичке резерве; Специфичности садржине биланса стања и биланса успјеха осигуравајућих друштава; Специфичности садржине извјештаја о токовима новчаних средстава осигуравајућих друштава; Обрачун профитабилности осигуравајућих друштава.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење теоријских сазнања из литературе. Главни облик рада на вјежбама биће рачуноводствено евидентирање пословних догађаја из праксе да би студенти научили како да стечена знања примјене у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Лукић, Р. (2009). <i>Банкарско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет;					
Лукић, Р. (2009). <i>Рачуноводство осигуравајућих компанија</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Економика осигурања и актуарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ФЕОА	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Програм овог предмета омогућава студентима да савладају најважније економске и техничке основе осигурања као облика економске заштите појединаца, привредних субјеката и других институција од изненадних и непредвидивих штетних догађаја. Програмска грађа нуди cjеловито сагледавање развоја домаће осигуравајуће теорије и праксе, као и савремена инострана искуства и достигнућа у смислу успјешног управљања ризицима чије настајање може угрозити животе и тјелесни интегритет огромног броја људи и материјална добра стицана годинама.

Исходи учења (стечена знања):
Стицање и развијање знања и способности код студената да самостално организују и координирају, контролишу и надзиру поједине сегменте осигуравајуће дјелатности, како у привреди, тако и у државним институцијама и регулаторним тијелима. Пошто је осигурање специфична дјелатност, а пословање осигуравајућих организација условљено великим бројем непредвидивих ризика, неизвјесних по исходишту, обиму и интензитету, овладавањем понуђеном материјом знатно се може утицати на ублажавање, па и неутралисање посљедица штетних догађаја.

Садржај предмета:
Опште карактеристике осигурања; Организација осигурања код нас и у свијету; Документа у осигурању; Управљање ризицима; Врсте осигурања; Осигурање: имовине, лица, пољопривреде, животиња, транспорта и кредита, те моторних возила; Животно осигурање; Гаранцијско осигурање; Међународне конвенције у осигурању од аутоодговорности; Саосигурање; Реосигурање; Утврђивање цијена осигурања; Актуарске основе обрачуна тарифа у осигурању лица; Таблице смртности; Каматна стопа; Обрачун тарифа у осигурању живота; Кумулативни бројеви; Утврђивања трошкова спровођења осигурања; Самопридржај: појам максималног самопридржаја, фактори и начин утврђивања самопридржаја; Обрачун самопридржаја по врстама осигурања; ПМЛ и начин утврђивања; Техничке резерве: врсте, методе и начини израчунавања; Средства за покриће техничких резерви. Гарантни фонд. Утврђивање маргина солвентности животних и неживотних осигурања; Начин обрачуна маргине солвентности; Маргина солвентности и инвестициони фондови; Обрачун каматних стопа и кумулативних бројева; Утврђивање трошкова спровођења осигурања; Израчунавање техничких резерви.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања праћена презентацијама у виду графичких приказа и цртежа чиме се студентима омогућава визуелно уочавање најзначајнијих економских начела. У оквиру предвиђеног фонда сати за вјежбе рјешавају се практични задаци из: тарифа и цијена осигурања, трошкова спровођења осигурања, актуарских основа обрачуна тарифа животног осигурања, ПМЛ и самопридржаја за различите врсте осигурања, прорачуна маргине солвентности, обрачун математичке резерве и слично.

Литература:
Шипка, Д.; Маровић, Б. (2003). *Економика осигурања*. Бања Лука. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Кочовић, Ј. (2000). *Актуарске основе формирања тарифа у осигурању*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:		
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгутин Шипка, ред. професор		
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		

	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФЕПО	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са интернет-технолојом и савременим обликом пословања занованом на интензивној примјени информационе, а нарочито интернет-технолојје. Овдје је важно упознавање са електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима с купцима и пословне интелигенције у условима електронског пословања. Циљ је да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством интернет-технолојје и електронског пословања, које се манифестују парадигмом тзв. нове економије и феноменом привредне глобализације.					
Исходи учења (стечена знања):					
Систематизација и анализа појмова и концепта електронског пословања пружиће студентима потребна знања за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у пракси.					
Садржај предмета:					
Настанак и развој интернета, анализа општег стања у интернету, принципи рада интернета и начини повезивања с интернетом; Стандардни интернет-сервиси; Електронско пословање; Подручја примјене електронског пословања (електронска размјена података, електронска продаја добара и услуга, електронска куповина, електронска трговина и модели електронске трговине, електронски маркетинг, електронска трговина капиталом, електронски системи резервације, електронско банкарство и online финансијске трансакције, електронски системи плаћања, електронско издаваштво, електронска забава и рекреација, електронско мобилно пословање); Утицај информационе технолојје на снаге конкурентске предности у електронском пословању; Информациона технолојја и Портеров ланац вриједности (улазна логистика, производња, излазна логистика, управљање ланцем набавке, маркетинг и продаја, услуге након продаје, корпоративна инфраструктура, управљање људским ресурсима, развој, набавка); Пословна интелигенција; Управљање знањем и пословна интелигенција (колективне меморије, корпоративни интранети и портали за подршку одлучивању, екстранети и међуорганизациони портали, мјерење и анализа успјешности Web-сајта); Управљање односима с купцима; Складиште података, методе и алати за стицање знања из података; Облици злоупотребе информационе технолојје у електронском пословању; Облици заштите од злоупотребе информационе технолојје у електронском пословању (контрола повјерљивости – криптографија, контрола приступа, интегритета, расположивости, контрола немогућности порицања). Заштита приватности појединаца у раду са интернетом; Нова економија и привредна глобализација.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.					
Литература:					
Алексић Марић, В. (2008). <i>Електронско пословање</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Ревизија финансијских извјештаја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФРФИ	Изборни	8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Ревизија	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
Циљ предмета је да стечена знања студената из области ревизије прошири на поље практичног дјеловања у овој области. Поред основних концепата ревизије и свих њених облика, пружа увид у ревизијску регулативу, с посебним акцентом на Међународне стандарде ревизије. Већи обим материје овог предмета посвећен је практичној studiji из ревизије, која приказује комплетан ревизијски процес на практичном примјеру и омогућава студентима да стечена знања примијене у пракси.

Исходи учења (стечена знања):
Након овог курса студенти ће бити у могућности да практично примијене стечена знања из ревизије финансијских извјештаја, као најзначајније компоненте ревизије. Савладаће неке од Међународних стандарда ревизије, који су кључни за несметано обављање ревизије у пракси и практичним примјерима увидјети како се спроводе у нашој пракси и у осталим земљама које су прихватиле Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде ревизије.

Садржај предмета:
Циљ и општи принципи ревизије; Услови ревизијског ангажмана и прихватање клијента; Контрола квалитета ревизије; Документација у ревизији; Одговорност ревизора за откривање криминалних радњи; Контрола примјене закона и других прописа; Планирање и ризици у ревизији финансијских извјештаја; Докази у ревизији; Радна документација; Досије планирања ревизије; Досије ревизијских тестирања; Подсјетник за креирање планирања ревизије; Досије „Извјештај ревизора“.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе и праксе, како међународне, тако и домаће. На часовима предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за ревизију. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају илустрација и вјежби. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како стечена знања примијенити у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:
Божић, Р.; Кондић, Н. (2012). *Ревизија финансијских извјештаја – водич кроз практичну ревизију*, треће, измијењено и допуњено издање. Бања Лука: Економски факултет Унверзитета у Бањој Луци и Финрар;
Међународни стандарди и саопштења ревизије, контроле квалитета, прегледа, осталих увјеравања и сродних услуга. (2011). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе;
IFAC-ов етички кодекс за професионалне рачуновође. (2012). Савез рачуновођа и ревизора Србије, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске и Институт сертификованих рачуновођа Црне Горе.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Међународно банкарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14ФМБА	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања предмета је да се студенти упознају са кључним аспектима међународног банкарства, његовим субјектима и факторима развоја, међународним финансијским и развојним институцијама, затим факторима ризика у пословању и моделима управљања и заштите, као и основама и значајем регулације у међународном банкарском пословању.

Исходи учења (стечена знања):
Студент је оспособљен за успјешно укључивање у све аспекте међународног банкарског пословања и у практичном и у истраживачком смислу. Оспособљен је да, у одређеној улози, успјешно контролише потенцијалне ризике у области међународног банкарства и да ефикасно реагује у циљу остварења добити и заштите од ризика примјеном савремених метода управљања банком која дјелује на интернационалном нивоу у домену општеприхваћених регулаторних оквира и контролних механизма. Студент стиче јасну теоријску основу неопходну за успјешно праћење савремених међународних финансијских токова и оспособљен је за успјешно укључивање у међународне истраживачке пројекте, запошљавање и даље усавршавање у области међународног банкарства.

Садржај предмета:
Облици међународног кретања капитала; Могућности прибављања средстава иноакмулације; Међународно глобално политичко, економско и регулаторно окружење; Карактеристике савременог глобалног банкарског и финансијског тржишта; Међународне финансијске и развојне институције (појам, преглед институција, карактеристике, значај); Европски монетарни систем са Европском централном банком; Интерни и екстерни фактори утицаја на развој међународног банкарства (универзализација и концентрација у банкарству, интернационализација и глобализација); Међународни кореспондентски и контокорентни односи банака; Организациони облици овлаштених банака на финансијском тржишту; Међународно банкарско пословање; Девизно тржиште, трансакције и девизни курсеви; Основе девизног пословања банака; Интервенције централних банака на девизном тржишту; Међународни платни системи; Инструменти међународног платног промета и обезбјеђења наплате; Извозно финансирање; Послови међународног форфетинга и међународног факторинга; Међународни лизинг; Форме наступа банака на међународном банкарском тржишту (фузија, аквизиција и други облици концентрације); Међународни стандарди супервизије банкарског и финансијског сектора у међународном банкарству; Основе европске регулативе; Посљедице дерегулације у погледу конкуренције, финансијских иновација и пораста моралног хазарда; Ризици у међународном банкарском пословању, модели управљања и инструменти заштите.

Методe наставе и савладавање градива:
Предавања еминентних домаћих и гостујућих професора, дискусије и анализе случајева, израда и одбрана приступних радова и консултације.

Литература:
Башић, Д. (2012). <i>Савремено банкарство</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. Mishkin, F. S. (2010). <i>Економија новца, банкарства и финансијских тржишта</i> . VIII издање. Загреб: Мате. Плакаловић, Н.; Алихоџић, А. (2013). <i>Савремено управљање финансијама: са примјеном у MS Excel-и</i> , Београд: Институт економских наука Rose, S. P; Hudgins, C. S. (2005). <i>Банкарски менаџмент и финансијске услуге</i> . Београд: Дата статус. Ченић Јотановић, Г. (2010). <i>Међународни економски односи</i> , Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (приступни рад, студија случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Међународне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФМФИ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из области међународних финансија. У протеклих неколико деценија међународне финансије су забиљежиле брз, а у одређеним периодима и веома буран развој. Национална финансијска тржишта све више губе атрибут националног и постају дио глобалног финансијског тржишта – свјетског тржишта. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се баве међународне финансије. Комплексни односи у међународним финансијама који се јављају усљед континуираног технолошког развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да одговори на различите изазове и кризе с којима се свијет суочава.

Исходи учења (стечена знања):
 Основни резултат проучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области међународних финансија. Стечена знања омогућиће студентима да могу пратити међународне финансијске токове, проблеме и кризе ради доношења квалитетних пословних одлука како на макроплану тако и на микроплану.

Садржај предмета:
 Кључне тематске области које обухвата предмет су: девизни курсеви и девизно тржиште; еволуција међународног монетарног система; економска и монетарна унија; међународне финансијске институције; међународно кретање капитала; валутне кризе и шпекулативни напади; проблеми задужености на међународном нивоу; економске и финансијске кризе; кредитирање и осигурање извозних послова.

Методе наставе и савладавање градива:
 Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализираће се бројна питања и проблеми међународног финансирања, уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:
 Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет;
 Ковачевић, Р. (2010). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет;
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет;
 Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Београд: Дата статус;
 Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД;
 Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате.

Облици провере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васил Жарковић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Финансије, банкарство и осигурање; Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Форензичко рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФФРА	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Након завршетка програма студенти ће бити оспособљени да анализирајући финансијске извјештаје идентификују подручја у којима је извршено замагљивање и фалсификовање. Биће у могућности и да анализирају системе интерне контроле у циљу идентификовања потенцијалних ризика који нису системом контроле обухваћени а пријетња су остваривању циљева предузећа.

Исходи учења (стечена знања):
Након положеног испита студенти ће бити у стању да идентификују рачуноводствене политике у предузећу које нису у складу са општеприхваћеним рачуноводственим принципима а користе се у циљу замагљивања или фалсификовања биланса; идентификују сложене трансакције које су потенцијални ризици за неистинито презентовање консолидованих финансијских извјештаја; овладају техникама откривања превара у пословању предузећа и састављању финансијских извјештаја; утврде посебне пословне догађаје: као што су стечај, ликвидација, судске парнице и сл. и њихов утицај на извјештавање.

Садржај предмета:
Увод у форензичко рачуноводство; Замагљивање и фалсификовање биланса; Дефинисање криминалних радњи и грешака; Форензичке истраге и ревизија: сличности и разлике; Циљеви креативног рачуноводства; Признавање пријевремених и фиктивних прихода; Агресивна капитализација и креативно смањење трошкова; Неадекватно признавање средстава и обавеза; Креативно презентовање финансијских извјештаја; Манипулисање консолидованим финансијским извјештајима; Анализа путем ратио бројева као техника откривања превара у финансијским извјештајима; Потенцијалне црвене заставе и технике откривања превара; Интерна ревизија као друга линија одбране; Друге димензије форензичког рачуноводства; Извјештај форензичког рачуновође.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.

Литература:
Белак, В. (2011). <i>Пословна форензика и форензичко рачуноводство – борба против превара</i> . Загреб: Belak excellence; Golden, T. W.; S. Skalak, S. L.; Clayton, M. M. (2011). <i>A Guide to Forensic Accounting Investigation</i> , 2nd ed. Hoboken, NJ: John Wiley&Sons;

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јелена Пољашевић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске studije – I циклус studija		
Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Финансије, банкарство и осигурање; Усмјерење: Финансијско управљање, банкарство и осигурање		

Назив предмета	Етика за професионалне рачуновође			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ФЕПР	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Након завршетка програма студенти ће бити оспособљени да идентификују, објасне и примијене етичке стандарде за професионалне рачуновође и професионалне рачуновође у јавној пракси. Њиме се успостављају принципи објективности, интегритета и професионалне стручности рачуновођа (и ревизора) и примјењује се на све професионалне рачуновође (и ревизоре).

Исходи учења (стечена знања):
Након положеног испита студенти ће бити у стању да идентификују етичке принципе којих треба да се придржавају рачуновође и ревизори и да идентификују случајеве непоштовања ових стандарда чиме се непосредно угрожава објективност како финансијских извјештаја тако и мишљење ревизора.

Садржај предмета:
Појмовно одређење етике; Теоријско-методолошке претпоставке пословне етике; Увод и основни принципи етике; Пословна етика, клима и култура корпорације – основа за успјешно управљање квалитетом; Општа примјена кодекса IESBA; Интегритет; Објективност; Професионална оспособљеност и дужна пажња; Повјерљивост; Професионално понашање; Професионалне рачуновође у јавној пракси: професионално именовање, сукоб интереса, накнаде и друга врста награђивања, рекламирање професионалних услуга, поклони, располагање имовином клијента; Кодекс етике примјенљив на запослене професионалне рачуновође: потенцијални конфликти, припремање и презентација информација, дјеловање са довољном стручношћу, финансијски интереси, подстицаји.

Методџ наставџ и савладавање градива:
Предавања и вјежбе у оквиру предвиђеног фонда сати.

Литература:
IESBA – Одбор за међународне етичке стандарде за рачуновође. (2012). *IFAC-ов етички кодекс за професионалне рачуновође*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске;
Суботић, Д.; Лазић, Ј. Љ. (1997). *Пословна етика*. Београд: КИЗ.

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.

Похађање наставџ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посџбна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ред. професор

ОДСЈЕК: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Усмјерење: Међународна економија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економика Европске уније	4	3			8
Међународне финансије	4	2			8
Спољнотрговинско пословање	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Свјетска тржишта			4	3	6
Међународна трговина			4	3	6
Савремени економски системи			4	2	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Усмјерење: Међународна економија

Међународни бизнис

Међународно пословно право (8. семестар)

Економетрија (7. семестар)

Економска статистика

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Ако анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Економика Европске уније			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MEEU	Обавезан	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања предмета је да се студентима пренесу сазнања о историји настанка Европске уније, њеним институцијама, као и о теоријама регионалних интеграција. Студенти ће савладати основне макроекономске показатеље Европске уније: раст, друштвени производ, инфлацију, инвестиције, незапосленост итд. на нивоу Уније и појединих земаља и регија. Они ће савладати и заједничке политике Европске уније: трговинску, индустријску, регионалну, пољопривредну, руралну и монетарну, те буџет Европске уније. Знање стечено на предмету употпуњује се сродним предметима на смјеру Међународна економија.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешног завршетка овог предмета студент ће располагати знањима о идеји формирања, развоју и функционисању Европске уније. Моћи ће практично примјенити стечена знања у анализи основних макроекономских показатеља у Европској унији, те ће стећи спознаје о трговинској, индустријској, регионалној, пољопривредној, монетарној и осталим политикама Европске уније, које имају знатан утицај и на окружење а тиме и на глобалне односе.

Садржај предмета:
Уводно предавање. Кључни политички и геостратегијски моменти ЕУ. Фундаментални принципи настанка ЕУ. Историјски аспекти и основни показатељи Европске уније. Институције ЕУ. Принципи и политика ширења ЕУ. Регионалне интеграције. Теорије регионалних интеграција. Регионалне интеграције у свијету. Макроекономски показатељи: раст, GDP, инфлација, инвестиције, незапосленост (на нивоу ЕУ и земаља чланица). Макроекономске прогнозе на нивоу ЕУ и појединих чланица. Кризе у ЕУ и Еврозони. Трговинска политика, индустријска политика, политика конкуренције, регионална политика, монетарна политика. Теорија монетарних интеграција. Настанак и функционисање Еврозоне. Улога и значај евра. Функционисање ЕЦБ. Буџет Европске уније. Однос ЕУ и САД. Европска унија као глобални фактор. Будућност ЕУ.

Методѐ наставе и савладавање градива:
Предавања, вјѐбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:
Поповић, Г. (2009). *Економика Европске уније – Макроекономски аспекти и заједничке политике*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
Baldwin, R.; Wyplosz, C. (2006). *The Economics of European integration*. UK: McGraw-Hill;
Commission of the European Communities. (2009). Brussels, 1. 12. 2009. SEC Volume I, II, III.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања путем тестирања, презентација семинарских радова и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Међународне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ММФИ	Обавезан	7.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из области међународних финансија. У протеклих неколико деценија међународне финансије су забиљежиле брз, а у одређеним периодима и веома буран развој. Национална финансијска тржишта све више губе атрибут националног и постају дио глобалног финансијског тржишта – свјетског тржишта. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се баве међународне финансије. Комплексни односи у међународним финансијама који се јављају услед континуираног технолошког развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да одговори на различите изазове и кризе с којима се свијет суочава.</p>					
Исходи учења (стечена знања):					
<p>Основни резултат проучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области међународних финансија. Стечена знања омогућиће студентима да могу сагледавати међународне финансијске токове, проблеме и кризе ради доношење квалитетних пословних одлука како на макроплану тако и на микроплану.</p>					
Садржај предмета:					
<p>Кључне тематске области које обухвата предмет су: девизни курсеви и девизно тржиште; еволуција међународног монетарног система; економска и монетарна унија; међународне финансијске институције; међународно кретање капитала; валутне кризе и шпекулативни напади; проблеми задужености на међународном нивоу; економске и финансијске кризе; кредитирање и осигурање извозних послова.</p>					
Методe наставе и савладавање градива:					
<p>Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализираће се бројна питања и проблеми међународног финансирања, уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.</p>					
Литература:					
<p>Јовановић Гавриловић, П. (2008). <i>Међународно пословно финансирање</i>. Београд: Економски факултет; Ковачевић, Р. (2010). <i>Међународне финансије</i>. Београд: Економски факултет; Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). <i>Међународна економија</i>. Београд: Економски факултет; Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). <i>Међународна економија</i>. Београд: Дата статус; Салваторе, Д. (2009). <i>Међународна економија</i>. Београд: ЦИД; Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). <i>Финансијска тржишта и институције</i>. Загреб: Мате.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, ванр. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Спољнотрговинско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14МСПО	Обавезан	7.	4П + 3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
<p>Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основе спољнотрговинског пословања и да науче како се обављају спољнотрговинске операције и схвате значај појединих елемената спољнотрговинског посла. Студенти се упознају и са врстама и начином организације појединих спољнотрговинских послова. Знање стечено на овом предмету употпуњује се знањем стеченим на другим сродним предметима на смјеру Међународна економија.</p>

Исходи учења (стечена знања):
<p>Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише појам спољне трговине и поступке обављања спољнотрговинских операција, – наведе и објасни врсте спољнотрговинских политика и њихових инструмената, – разврста редовне, привремене и сложене спољнотрговинске послове и њихове облике, – наведе радње, документа и учеснике у спољнотрговинском послу, – предвиди ризике и могућности финансирања увоза и извоза, – сагледа могућности за реализацију посла увоза и извоза, – сумира ефекте спољнотрговинског посла.

Садржај предмета:
<p>Појам и развој спољне трговине; спољнотрговинска политика и инструменти; обављање спољнотрговинских операција; учесници у спољној трговини; преговарање у спољнотрговинском послу; ризици спољне трговине; финансирање спољнотрговинског посла; анализа спољне трговине; обављање послова извоза и увоза; привремени спољнотрговински послови; сложени спољнотрговински послови; спољна трговина Босне и Херцеговине.</p>

Методe наставе и савладавање градива:
<p>Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групе презентације и дискусије на задату тему.</p>

Литература:
<p>Козомара, Ј. (2005). <i>Спољнотрговинско пословање</i>. Београд: Институт за економску дипломатију; Marrewijk, С. (2002). <i>International Trade and the World Economy</i>, Oxford: Oxford University Press:</p>

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Континуирана провјера знања путем тестирања, презентације семинарских радова и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Међународна трговина			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ММЕТ	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основе међународне трговине, да схвате значај међународне трговине у савременом глобализованом свијету, те да препознају значај основних актера у међународној трговини. Циљ је да студенти стекну релевантно знање о начину одвијања међународне трговине са аспекта положаја држава и међународних организација које регулишу међународну трговину, чиме се употпуњује знање стечено на другим сродним предметима на смјеру Међународна економија (Спољнотрговинско пословање и Међународне финансије).</p>					
Исходи учења (стечена знања):					
<p>Након успјешно положеног предмета студент ће бити у могућности да: Опише појам међународне трговине и наведе значај међународне трговине у савременом свијету; Наведете и објасните структуру међународне трговине по предметима трговине; Наведете и објасните структуру међународне трговине по географској распоређености; Разврста облике институција у оквиру којих се обавља међународна трговина; Сагледа значај међународних трговинских организација у регулисању међународне трговине; Сумира ефекте међународне трговине на положај земаља у глобалном свијету.</p>					
Садржај предмета:					
<p>Појам и значај међународне трговине; Савремене теорије међународне трговине; Међународна трговина по географској структури (по земљама и регионима свијета); Регионалне економске интеграције у међународној трговини; Производна структура међународне трговине (структура међународне трговине робом – примарни производи и индустријски производи, услугама и интелектуалном својином, те специфичним производима – наоружање, злато); Институције међународне трговине (међународни сајмови, међународне берзе и међународне аукције); Мултилатерално регулисање међународне трговине (GATT, Свјетска трговинска организација, Систем УН-а и остале организације – ICC, WCO)</p>					
Методје наставе и савладавање градива:					
<p>Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.</p>					
Литература:					
<p>Бјелић, П. (2011). <i>Међународна трговина</i>. Београд: Центар за издавачку делатност. Бјелић, П.; Јелисавац, Т. С.; Петровић, П. И. (2010). <i>Савремена међународна трговина</i>. Београд: Институт за међународну политику и привреду.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, ред. проф. и др Миленко Крајишник, доц.					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Свјетска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MCTP	Обавезан	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из савремених токова свјетске привреде. У протеклих неколико деценија, дошло је до растуће повезаности, интеграције и међузависности земаља свијета у економском, социјалном, технолошком, културном и политичком смислу. Економске димензије повезаности исказују се кроз растућу интеграцију робних и финансијских токова, тржишта рада и регионалну економску интеграцију. У тако глобализованој економији националне привреде функционишу у оквиру интегрисаног међународног тржишта. Доминантан правац у коме се крећу тржишта јесте либерализација кретања роба, капитала и рада.

Исходи учења (стечена знања):
 Основни резултат изучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области савремене свјетске привреде. Стечена знања омогућиће студентима да добију шира сазнања о процесу глобализације свјетске привреде и тржишта. Национална тржишта све више губе атрибут националног и постају дио свјетског тржишта.

Садржај предмета:
 Кључне тематске области које обухвата предмет су: основне карактеристике и трендови у савременој свјетској привреди; интеграција робних токова; интеграција финансијских токова; интеграција тржишта рада; транснационалне компаније у свјетској привреди; регионалне економске интеграције; свјетска трговинска организација; институционализација међународне трговине примарним производима; економске организације развијених земаља.

Методe наставе и савладавање градива:
 Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализирати ће се бројна питања и проблеми уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*, Београд: Економски факултет.
 Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*, Загреб: Мате.
 Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*, Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: др Васиљ Жарковић, доц.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Савремени економски системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14MSEC	Обавезни	8.	4П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Циљеви изучавања предмета:					
Полазећи од претпоставке да су студенти савладали основне економске категорије на претходним годинама, изучаваће се економски системи који се међусобно разликују према сљедећим карактеристикама: праву власништва над средствима за производњу, механизму преношења информација релевантних за производне одлуке, нивоу одлучивања и мотивисаности привредних субјеката. Проучаваће се конкретни системи, велики и мали (територијално), развијени, у развоју, као и земље у транзицији.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка наставе студенти ће располагати основним знањима о чињеницама, принципима и концептима у савременим економским системима. Очекује се да ће проширити знање о економским категоријама, успјешно сагледати сличности и разлике појединих типова економских система и моћи да пореде и анализирају успјех једних и неуспјех других у сличним околностима и на сличном нивоу развоја.					
Садржај предмета:					
Појам и дефиниција економског система; Типови и модели економских система; Основне одреднице економског система (својина, доношење одлука, мотивација, координациони механизам); Мјерење разлика у економским системима; Компаративна анализа успјешности савремених економских система (привредни раст, ефикасност, стабилност, отвореност, расподјела, стандард и квалитет живота); Економски систем и економска политика; Функционисање тржишне привреде; Карактеристике тржишног система; Институције модерне тржишне привреде; Варијанте развијеног тржишног капитализма; Нелиберални модел њемачког и јапанског капитализма; Кина – од централног планирања до „једна земља два система“; Процес транзиције – од СССР-а до Заједнице независних држава; Економски крах “социјалистичких” економија – методи тржишне трансформације и економске стабилизације; Улога државе и политике трансформације: земље у транзицији, источна Азија, Латинска Америка; Обиљежја свјетске привреде; Глобализација и транзиција.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања односно преношење систематских сазнања из литературе, интерактивна настава. Вјежбе, илустрације, дискусије са студентима, расправа о случајевима из праксе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова, консултације.					
Литература:					
Бајец, Ј.; Јоксимовић, Љ. (2006). <i>Савремени привредни системи</i> . Београд: Економски факултет; Вукмирица, В. (2012). <i>Економика и савремени економски системи</i> . Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Славиша Ковачевић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Међународни бизнис			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ММБИ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:

Овај колегиј је дизајниран на начин да пружи студентима додатно разумевање о међународном бизнису са нагласком на мултинационалне корпорације (МНК), предузећа која у процесу убрзане глобализације имају кључну улогу у обликовању друштвено-економског живота многих земља. Ове организације су „одговорне“ за велики дио свјетске трговине и све већег удјела у економском учинку. Мултинационалне корпорације се знатно разликују од домаћих фирми, посебно у погледу преузимања контроле над индустријским активностима ван граница своје земље. Изласком на међународну сцену, мултинационалне корпорације су изложене комплексном политичком окружењу међудржавних односа, гдје су ризици високи, али и потенцијал за стицање моћи изван тржишта је значајан. У том контексту ултимативни циљ предмета је да оспособи студенте у разумевању комплексности међународних тржишта с којима се сусрећу фирме са интернационалним одређењем.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешног завршетка овог предмета студенти ће бити у могућности да:

1. дефинишу и објасне мултинационалне корпорације и директне стране инвестиције (FDI);
2. разјасне улогу мултинационалних корпорација међународног пословања уопште у међународној економији;
3. анализирају политичке изазове с којима се сусрећу мултинационалне корпорације и FDI;
4. идентификују и суверено расправљају о предностима и недостацима мултинационалних корпорација и FDI.

Садржај предмета:

Дефинисање FDI и мултинационалних корпорација; убрзано ширење мултинационалних корпорација; различите врсте мултинационалних корпорација и њихово позиционирање; Освајање простора: географија FDI; Мултинационалне корпорације и свијет у развоју; мултинационалне корпорације и међународна трговина; МНК: ван контроле? Идеолошки погледи на мултинационалне корпорације; Случајеви и аргументи за FDI и МНК; Случај и аргументи против страних директних инвестиција и мултинационалних корпорација.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Усмено излагање, разговор и дискусија, тест метода и метода вјѐжбања. Наставни модалитети инкорпорирају: анализу случаја, пројектне задатке, реферате са округлих столова, есејска питања, писмене вјѐбѐ, домаће радове, текстове, менторски рад и видео-презентације.

Литература:

Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Београд: Дата статус;
Салваторѐ, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД;
Cohen, S. (2006). *Multinational Corporations and Foreign Direct Investment: Avoiding Simplicity, Embracing Complexity*. Oxford: Oxford University Press;
Daniels, J. D.; Radebaugh, L. H. (2001). *International Business: Environment and Operation*. (9th edition). New Jersey: Prince Hall Publishing;
Ateljevic, J. Ed. (2009). *The Business Environment: Text and Cases*. Harlow, UK: Pearson Custom publication.

Облици провјѐре знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посѐбна назнака за предмет:

Име и презимѐ наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Међународно пословно право			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ММПП	Изборни	8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са прописима и правилима у складу са којима се одвија међународни промет робе и услуга, начином стварања ових правила, субјектима у међународном промету и пословима преко којих се обавља промет.					
Исходи учења (стечена знања):					
Изучавање Међународног пословног права омогућава студентима да поред теоријских знања о начину закључивања и испуњавања међународних трговинских уговора и начинима плаћања и обезбеђења плаћања, овладају и потребним вјештинама за самостално вођење преговора и закључивање одговарајућих послова, као и за рјешавање спорова у вези са тако закљученим пословима.					
Садржај предмета:					
Теоријско одређење Међународног пословног права (МПП). Правно регулисање међународне трговине и субјекти МПП. Међународне организације и држава као субјекти МПП. Привредна друштва и физичка лица као субјекти МПП. Правни оквири страног инвестирања. Правила конкуренције. Међународно рјешавање спорова. Уговор о међународној продаји робе. Остали облици међународне продаје. Остале врсте уговора о продаји и међународни превоз ствари. Пратећи послови међународној продаји. Послови плаћања и обезбеђења испуњења и плаћања. Банкарске гаранције. Standby акредитив.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.					
Литература:					
Поповић, В.Г. и Вукадиновић, Р.Д. (2010). <i>Међународно пословно право, посебни дио</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Правни факултет. Допунска литература: Вукадиновић, Р.Д. (2012). <i>Међународно пословно право, општи и посебни део</i> . Крагујевац: Универзитет у Крагујевцу, Правни факултет. Ћирић, А. (2012). <i>Међународно трговинско право, општи део</i> . Ниш, Универзитет у Нишу, Правни факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Континуиране провјере знања тестирањем, презентације семинарских радова и усмени испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14МЕКО	Изборни	7.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:
Пошто економетрија представља систематичан начин повезивања поставки економске теорије са изучавањем стварних економских проблема, циљ предмета је савладавање економетријске методологије путем практичних примјера и континуиране употребе софтвера (који обухватају ову проблематику). Осим тога, сврха предмета је и тестирање хипотеза, предвиђање економских феномена и помоћ приликом доношења одлука.

Исходи учења (стечена знања):
Економетрија се заснива на прилагођавању математичких и статистичких метода потребама закључивања у економији, што студенте оспособљава да успјешно рјешавају конкретне проблеме у пракси.

Садржај предмета:
Увод и методологија економетријског истраживања. Прости линеарни регресиони модели – основне претпоставке. Пожељне особине оцјена. Дистрибуција оцјена добијених методом ОНК. Статистички тестови значајности. Вишеструки линеарни регресиони модел. Тестирање значајности параметара и цијелог модела. Тест линеарних ограничења, додатних регресора и стабилности оцјена. Грешке спецификације и њихове посљедице. Рекурзивни системи. Аутокорелација. Хетероскедастичност. Мултиколинеарност. Вјештачке варијабле. Нелинеарни модели бинарног избора. Симултане једначине.

Методе наставе и савладавање градива:
Настава се изводи путем предавања и вежби, према наведеној структури предмета, уз упознавање са компјутерским пакетом EViews. Предавања се састоје од око 60% теорије (методи, дефиниције, тестови, докази) и око 40% илустративних примјера. Вјежбе су посвећене примјерима и задацима којима се утврђује градиво, а одржавају се наизмјенично у учионици и у компјутерској лабораторији.

Литература:
Младеновић, З.; Петровић, П. (2011). *Увод у економетрију*. Београд: Економски факултет;
Младеновић, З.; Нојковић, А. (2011). *Збирка решених задатака из економетрије*. Београд: Економски факултет;
Baltagi, B. H. (2008). *Econometric Analysis of Panel Data*. John Wiley & Sons;
Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Prentice-hall International;
Јовичић, М.; Драгутиновић-Митровић, Р. (2011). *Економетријски методи и модели*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Међународна економија Усмјерење: Међународна економија	

Назив предмета	Економска статистика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14MECT	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Условљеност – Статистика.					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет омогућава студентима упознавање с различитим методима статистичке анализе у вези с демографијом, статистичким обухватањем производње, националним рачунима, контролом квалитета и друго.					
Исходи учења (стечена знања):					
Састоји се у овладавању студената статистичком методологијом и њеном примјеном да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.					
Садржај предмета:					
Статистички систем; Статистика становништва; Статистика радне снаге и запослености; Капацитети и њихово статистичко обухватање; Статистика и анализа производње; Макроекономски биланси и економски модели; Статистика и анализа продуктивности рада; Статистика цијена и односи размјене; Статистика животног стандарда; Статистике конјунктуре.					
Методје наставе и савладавање градива:					
Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.					
Литература:					
Младеновић, Д., Болевић, В., Шошкић, Д. (2000). <i>Економска статистика</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
Усмјерење: Менаџмент и предузетништво

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Стратегијски менаџмент	4	3			8
Менаџмент пројеката	4	3			8
Лидерство	4	2			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Менаџмент квалитета			4	2	6
Економика и управљање МСП			4	3	6
Истраживање и управљање маркетингом			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

Усмјерење: Менаџмент и предузетништво

Предузетништво и е-бизнис
Предузетништво у јавном сектору
 Економика јавног сектора
 Корпоративна друштвена одговорност
 Кризни менаџмент
 Међународни бизнис

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на четвртој студија је десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Уколико анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Стратегијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ПСМЕ	Обавезан	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Стицање основних знања из области стратегијског менаџмента и предузетништва, посебно у привредним организацијама. Изучавање теорије и развоја организације с аспектима метода и техника у систему стратешког планирања и имплементације; дефинисање и избор стратегија, утврђивање стратешке визије, пословне мисије и циљева. Мисија, циљеви, управљање путем циљева. Основне карактеристике појединих метода и техника, контроле и стратешке контроле.

Исходи учења (стечена знања):
Теоријска, практична и апликативна знања и вјештине су исход студијског програма у функцији стицања теоријских и практичних знања и вјештине на основним струковним студијама као предуслов имплементације студијског програма.

Садржај предмета:
Појам и карактеристике стратегијског менаџмента, појам стратешког менаџмента, процес, фазе и концепт стратешког менаџмента; Планирање, дугорочно планирање, стратешко планирање; Утврђивање стратегије; Имплементација стратегије; Утврђивање стратешке визије, пословне мисије и циљева; Мисија; Циљеви, управљање путем циљева; Анализа екстерног и интерног окружења; Окружење предузећа; Анализа вањског окружења, анализа интерног окружења; Стратегије – дефинисање и избор стратегија; Фазе избора стратегија; Стратешке опције и њихов избор; Екстерни и интерни аспект посматрања утицаја на предузеће и избор стратешке опције; Подјела стратегија; Предвиђање квалитета одлука – Адигесова методологија одлучивања; Кључне одреднице појединих стратегија; Функционални ниво стратегија; Стратегије на нивоу пословних функција; Стратегије стратешке пословне јединице; Стратегије корпорације; Стратегијски менаџмент и његове технике; Основне карактеристике појединих метода и техника – Делфи метода; Метода критичних фактора успеха; Метода сценарија; Метода симулације; Метода стратешких клинова; Портфолио менаџмент; BCG матрица; GE McKinsey матрица итд.; Имплементација стратегија; Основе концепта и карактер стратешких промјена; Природа задатака имплементације стратегије; Контингенцијска теорија; Резултати стратешке формулације и имплементације; Имплементација стратегија и управљачке компоненте задатака, лидерство и стилови одлучивања; Контрола и стратешка контрола; Појам и сврха контроле; Стратешка контрола као процес и систем повратне везе.

Методе наставе и савладавање градива:
Усмено излагање, разговор и дискусија, тест метода и метода вјежбања. Наставни модалитети инкорпорирају: анализу случаја, пројектне задатке, реферате са округлих столова, есејска питања, писмене вјежбе, домаће радове, тестове, менторски рад и видео-презентације.

Литература:
Johnson, G.; Whittington, R.; Scholes, K. (2011). Exploring Corporate Strategy. Text and Cases. 9th edition. FT Prentice Hall;
Јовановић, П. (1999). *Стратешки менаџмент*. Београд: Графослог;
Атељевић, Ј.; Куловић, Џ. (2013). *Стратегијски менаџмент: Нове перспективе*. Београд: Дата статус.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџмент пројеката			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14ПМПР	Обавезни	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Сврха изучавања предмета је омогућити студентима да разумеју парадигму науке о управљању пројектима, да овладају основним техникама припреме, анализе, оцјене и извршења пројекта. Основни циљ управљања пројектата је смањити ризик и несигурност, односно повећати вјероватноћу постизања резултата у задатим временским роковима и уз предвиђени трошак. Важан циљ изучавања предмета је да студенти науче како да разумеју и доносе инвестиционе одлуке и реализују пројекте.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка програма студенти ће бити у стању да објасне животни циклус пројекта, изврше његову тржишну и финансијску анализу, анализирају и пројектују пословање ноџиоца пројекта, примјењују инвестиционе критеријуме и доносе инвестиционе одлуке. Студенти ће бити оспособљени да израде студије изводљивости (оправданости) пројекта, да примјењују методе управљања пројектним ризицима по фазама животног циклуса пројекта, те да разумеју предности и недостатке различитих извора финансирања пројектата. Након завршетка курса студенти ће бити способни да имплементирају пројектне активности према принципима пројектног циклуса.

Садржај предмета:
Теоријски развој науке о управљању пројектима; Појам, врсте и основне карактеристике пројектата; Методолошки концепт припреме, анализе и оцјене пројектата; Животни циклус пројекта – 1. фаза животног циклуса. Тржишна и техничко-технолошка анализа пројектата; Финансијска анализа пројектата; Инвестиционе методе оцјене профитабилности пројектата; Финансирање пројектата; Управљање пројектом у другој фази његовог извршења; Трећа фаза животног циклуса пројектата; Управљање пројектним ризицима; Софтверски алати за управљање пројектима.

Методе наставе и савладавање градива:
Методологија рада са студентима заснива се на предавањима и вјежбама. На предавањима се теоријски анализирају проблеми, док се на вјежбама у интерактивној настави са студентима анализирају конкретни пројекти и случаји из праксе. Програмом су предвиђене и студентске презентације студија изводљивости (оправданости) пројектата.

Литература:
Ђурићин, Д.; Лончар, Д. (2010). *Менаџмент помоћу пројектата: треће издање*. Београд: Економски факултет;
Бендековић, Ј. (2007). *Припрема и оцјена инвестицијских пројектата*. Загреб: ФОИП библиотека;
Омазић, А.М.; Баљкас, С. (2005). *Пројектни менаџмент*. Загреб: Синергија накладиштво д.о.о. Загреб.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Вученовић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Лидерство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14ППУЈ	Обавезни	7.	4П + 2В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Предузетничка економија.	

Циљеви изучавања предмета:
Ултимативни циљ је стицање основних знања из области лидерства. Овај предмет је дизајниран да пружи студентима свеобухватно разумијевање лидерства као феномена и његовог утицаја на организационо понашање појединаца. Биће анализирани главне теорије лидерства као његовог интегрисаности у различите унутрашње и спољне организациони факторе.

Исходи учења (стечена знања):
Теоријска, практична и апликативна знања и вјештине јесу исход овога предмета у функцији стицања теоријских и практичних знања из области лидерства. Студенти ће научити да мисле критички о феномену лидерства и о граничним условима лидерских теорија, што је важан исход овог предмета. Студенти ће такође бити оспособљени да направе процјену својих личних квалитета лидерства и израду плана за побољшање властитих лидерских потенцијала.

Садржај предмета:
Студенти ће бити упознати са историјом теорија лидерства од "великог човека", теорије рођеног лидера, до теорије трансформационог лидерства. Теорија трансформационог лидерства заснива се на томе да се лидерство односно лидерске вјештине могу научити и побољшати. Садржај предмета укључује и теме које се односе на анализу знања и вјештина неопходних за ефикасно лидерство у различитим контекстима те теорију лидерства особина, понашања итд. Многе теме ће бити повезане с лидерством које се односе на: пол, моћ, етику, радно мјесто и мотивацију, личност, националну културу и слично.
Практична настава: Имплементација стручних знања, практичне обуке и стручне праксе студијског програма лидерства које детерминишу квалификацију специјалисте струковних студија.

Методе наставе и савладавање градива:
Усмено излагање, разговор и дискусија, текст метода и метода вјежбања. Наставни модалитети инкорпорирају: анализу случаја, пројектне задатке, реферате округлих столова, есејска питања, писмене вјежбе, домаће радове, текстове, менторски рад и видео презентације.

Литература:
Northouse, P. G. (2008). *Лидерство: теорија и пракса*. Београд: Дата статус;
Лончаревић, Р. (2006). *Лидерство у теорији и пракси*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
Bittel, L. R. (1997). *Лидерство – стилови и технике управљања*. Београд: Clio, Београд;
Antonakis, J.; Cianciolo, A. T.; Sternberg, R. J. (Eds.). (2004). *The nature of leadership*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџмент квалитета			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ПМКВ	Обавезни	7.	4П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Потребно је да студенти буду упознати са основама система квалитета, да разумију стандарде, стекну знања о циљевима, организацији, имплементацији и ефектима система квалитета, да покажу познавање метода које се користе у циљу побољшања његове примјене, те да прате и примјењују новине у систему квалитета.

Исходи учења (стечена знања):
 Студенти треба да разумију функционисање система квалитета, развију способност комуницирања са стручњацима из других области, правилно анализирају и тумаче доступне информације, да дају адекватне препоруке и примијене одговарајуће методе ради повећања ефикасности система управљања.

Садржај предмета:
 Теорија система; Индустијски системи; Квалитет (схватање квалитета, круг квалитета, квалитет полупроизвода, квалитет производа, квалитет услуге, квалитет софтвера, одређивање својстава и карактеристика квалитета); Мјерење, испитивање и контролисање; Одређивање вриједности квалитета; Управљање квалитетом; Стандарди система управљања квалитетом ISO 9000; Систем квалитета; Управљање квалитетом помоћу рачунара; Управљање економијом квалитета; Методе и технике система квалитета; Документација система квалитета.

Методe наставе и савладавање градива:
 Предавања се изводе комбиновањем ("ex cathedra"/"case") методом. Теоретски наставни садржај излаже се методом "ex cathedra" коришћењем презентација; други дио предавања изводи се "case" методом презентованих анализа карактеристичних случајева и примјера који илуструју теоретски садржај. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе да би студенти научили како да стечена знања примијене у практичне сврхе. Семинари обухваћају израду, презентацију и одбрану семинарског рада уз примјену методологије за израду стручних радова. Уз обраду тема семинарских радова обрађен је цјелокупни теоретски садржај предмета.

Литература:
 Тодоровић, З. (2009). *Управљање квалитетом*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци;
 Кларић, С.; Побрић, С. (2009). *Управљање квалитетом – Алати и методе побољшања*. Мостар: Машински факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Игор Тодоровић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економика и управљање малим и средњим предузећима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14ПЕУМ	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Овај предмет омогућава студентима да схвате значај и улогу малих и средњих предузећа (МСП) у економском расту и развоју дотичне земље. Студенти ће стећи систематска знања управљања процесима унутар малих и средњих предузећа, као и анализирање утицаја екстерних фактора на њихов раст и развој. Студенти ће теоретска сазнања добијена савладавањем Економике предузећа и Предузетничке економије на нижим годинама студија обогатити концептуалним знањима ефикасног и ефективног управљања малим и средњим предузећима, те ће стећи неопходна предзнања за наставак школовања на II циклусу студија.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о предузетништву и управљању малим и средњим предузећима. На тај начин биће оспособљен да проналази оптимална рјешење у управљању МСП примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању и посједоваће основна знања за даље изучавање теорија економије и управљања малим и средњим предузећем. Студент ће бити у могућности да самостално и у тиму анализира пословне проблеме и изради бизнис план за сваки подухват у предузећу. Биће у могућности да подстиче и иницира иновације производа и процеса, те да их успјешно комерцијализује.					
Садржај предмета:					
Дефинисање малих и средњих предузећа; Карактеристике малих и средњих предузећа; Организационо-правни облици малих и средњих предузећа; Предузетништво у малим и средњим предузећима; Покретање новог посла; Менаџмент пословних функција у малим и средњим предузећима. Улога и модели финансирања малих и средњих предузећа (кредити, лизинг, факторинг, анђели финансијери, фондови ризичног капитала, мезанин финансирање, финансирање на берзи); Улога и модели нефинансијске подршке малих и средњих предузећа (комерцијализација иновација, предузетничко образовање, институције предузетничке инфраструктуре: кластери, пословни инкубатори, технолошки паркови, иновациони центри).					
Методе наставе и савладавање градива:					
Интерактивна предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе и практичних примјера. Илустрације и вјежбе које подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења у вези са случајевима о којима ће се дискутовати. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, као и израда бизнис плана у тиму студената за изабрану пословну идеју, или самостална израда научноистраживачких радова у форми приступних радова. У току семестра организоваће се гостујућа предавања и разговори са успјешним предузетницима и менаџерима.					
Литература:					
Петковић, С.; Берберовић, Ш. (2013). <i>Економика и управљање малим и средњим предузећима. Принципи и политике</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Берберовић, Ш.; Јелић, М. (2006). <i>Менаџмент малих и средњих предузећа</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци; Hatten, T. S. (2012). <i>Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond. Fifth Edition</i> . Mason, Ohio: South-Western Cengage Learning.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Петковић, доцент				
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ			
	Додипломске академске студије – I циклус студија			
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво		

Назив предмета	Истраживање и управљање маркетингом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
О14ПИУМ	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета.			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основне принципе и технике истраживања тржишта - маркетинга, односно да схвате улогу и значај истраживања у процесу управљања маркетингом. Упознавање с обиљежјима и специфичностима података, њихових извора, поступака истраживања (узорковања, анкетања, мјерења ставова), анализе и писања извјештаја је у контексту доношења бројних одлука у домену управљања маркетингом. Управљање маркетингом се изучава из угла практичне примјене концепције маркетинга и њених стратегија у пословању предузећа и институција, уважавајући при томе актуелне информације настале из процеса истраживања маркетинга.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да објасни улогу и значај истраживања маркетинга у поступку одлучивања, образложи процес истраживања маркетинга (фазе), креира и управља пројектом истраживања маркетинга (план, организација, кадрови, финансирање), образложи поступак управљања маркетингом кроз фазе анализе, планирања, имплементације и контроле и креира одговарајуће маркетиншке стратегије, укључујући управљање марком - брендом.

Садржај предмета:
Истраживање маркетинга као информациона основа у маркетиншком одлучивању, процес истраживања и пројект истраживања тржишта (маркетинга), врсте истраживања, примарни и секундарни подаци и њихови извори, мјерење ставова (истраживање понашања потрошача), анкетни метод, дизајнирање упитника, узорак и узорковање, основе анализе података, тестирање хипотеза, резултати истраживања и састављање извјештаја, резултати истраживања у функцији управљања инструментима маркетиншког микса, организација активности истраживања маркетинга. Основни принципи управљања маркетингом, планирање маркетиншких активности, организација (имплементација) и контрола маркетиншких активности. Маркетиншке стратегије у животном циклусу производа, стратегије у инструментима маркетиншког микса, стратегије за различите конкурентске позиције на тржишту. Сегментација, диференцијација и позиционирање на тржишту. Креирање и управљање марком производа - брендом.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:
Aaker, D.; Kumar, V.; Day, G. (2008). *Маркетиншко истраживање*. Београд: Економски факултет
Kotler, Ph. (2010). *Upravljanje marketingom*. Zagreb: Mate.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања путем тестирања, презентације семинарских радова и усмени испит					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Предузетништво и е-бизнис			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ППЕБ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Сврха предмета је да студентима омогући стицање неопходних концептуалних знања и разумијевања појмова у вези са облашћу е-бизниса и предузетништва, улогом информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у ефикасном вођењу бизниса и другим типовима организација. Студенти ће након одслушаног курса спознати важност информационо-комуникационе технологије у иновацијама као и креацији нових бизнис модела заснованих на информационо-комуникационим технологијама.

Исходи учења (стечена знања):
Након завршетка овога курса студент ће бити оспособљен да разумије и употреби е-бизнис као динамични извор предузетничких могућности и стварање додатне вриједности, да разумије структуру и специфичности егзистирајућих и нових бизнис модела. Студенти ће стећи специфичне вјештине неопходне за ефикасно кориштење ИКТ и научити да самостално дизајнирају веб-странице.

Садржај предмета:
Увод у е-бизнис. Основни концепти и еволуција е-бизниса; Предузетништво и е-бизнис; Предузетнички капитал; Менаџмент е-бизниса и е-бизнис стратегија; Технологије за потребе функционисања е-бизниса; Е-бизнис модели; В2В е-бизнис и е-procurement; Интернет-маркетинг; Електронски системи плаћања; Интернет и виртуелне организације; Израда Web-странице.

Методје наставе и савладавање градива:
Интерактивна предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе и практичних примјера. Илустрације и вјежбе које подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случајевима о којима ће се дискутовати. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе и практични рад у сали с рачунарима.

Литература:
Turban, E.; King, D.; Lee, J.K.; Viehland, D. (2006). <i>Electronic Commerce: A Managerial Perspective</i> . Prentice Hall, 4 th Edition, Prentice H.; Алексић Марић, В. (2008). <i>Електронско пословање</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. Chaffey, D., Mayer, R., Johnston, K. and Ellis-Chadwick, F. (2000). <i>Internet Marketing</i> . Prentice Hall; Bridge, S., O'Neill, K. and Cromie, S. (2003). <i>Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business</i> , (2 nd Edition). Great Briton: Palgrave, Macmillan; Drucker, P. (1985). <i>Innovation and Entrepreneurship</i> . London: Butterworth/Heineman; Drucker, P. (1999). <i>Managing in a Time of Great Change</i> . Butterworth; Moss-Kanter, R. (1985). <i>The Change Masters</i> (in RBR); Beynon-Davies, P. (2004). <i>E-business</i> , New York: Palgrave Macmillan; Canzer, B. (2006). <i>e-Business – Strategic Thinking and Practice</i> , Second Edition, New York: Houghton Mifflin.

Облици провјере знања и оцјењивање:
--

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр. проф. и др Саша Петковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Предузетништво у јавном сектору			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ПКМЕ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Предузетничка економија	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да разумеју парадигму науке о предузетништву у јавном сектору, овладају основним принципима предузетништва и његовог значаја у јавном сектору. Посебни циљ изучавања предузетништва у јавном сектору је у креирању иновативног развоја јавног сектора - ефикасније пословање, смањење трошкова пословања, краће вријеме обављања услуга, повећање продуктивности као и квалитет услуга и задовољство корисника услуга јавног сектора. Важан циљ изучавања предмета је да студенти науче како да поштујући предузетничке принципе у јавном сектору могу утицати на ефикасност и ефективност пословања јавног сектора, што индиректно може побољшати читав предузетнички амбијент у јавном сектору.

Исходи учења (стечена знања):
 Усвајање теоријске мисли о предузетништву у јавном сектору је очекиван резултат, као и вјештина њихове креативне примјене. Ово подразумијева стицање знања о принципима, процесима, општим и посебним рјешењима у вези резултата примјене предузетничких принципа у јавном сектору. Студенти се оспособљавају за препознавање стратешких проблема с којим се суочава јавни сектор као и тражење иновативних и креативних рјешења на бази концепта предузетничког начина размишљања. Такође, очекује се да студенти усвоје стручну терминологију, као и да буду мотивисани и заинтересовани за област предузетништва у јавном сектору као своје будуће професије.

Садржај предмета:
 Дефинисање кључних појмова јавног сектора. Појам чистих и квази јавних добара у савременој теорији и пракси. Економски проблеми бесплатно кориштења јавних добара. Разлози увођења иновација и предузетништва у јавни сектор. Економски ефекти увођења иновација и предузетништва у јавни сектор. Предузетничка држава и јавна добра. Кључни фактори предузетничког амбијента. Предузетнички менаџмент и јавно-приватно партнерство. Ефекти увођења предузетништва у јавни сектор развијених земаља. Потребности и могућности увођења иновација и предузетништва у јавни сектор у земљама у транзицији.

Методџ наставе и савладавање градива:
 Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предавања и вјежбе се заснивају на двосмјерној комуникацији, с циљем да се студентима садржај предмета приближи и објасни практичним примјерима, илустрацијама и конкретним задацима.
 Израда семинарских и приступних радова се одвија уз менторство наставника или сарадника, уз досљедну примјену методологије за израду радова.

Литература:
 Stiglitz, J., E. (2008). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет;
 Вукмировић, Н. (2012). *Предузетништво у економској теорији и пракси*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провере знања и оцењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економика јавног сектора			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ПЕЈС	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Намјена предмета је пружити основе теоријских и аналитичких аспеката јавне економије као важног дијела националне економије. Циљ је одабрати нека отворена питања, нпр.: зашто постоји јавни сектор, је ли он превелик или премален, је ли пореска политика добра, је ли добро имати више јавних расхода, да ли је повећање ефикасности у супротности с праведношћу; шта значи приватизација у јавном сектору.</p>					
Исходи учења (стечена знања):					
<p>Студент треба да разумије и критички анализира текућу политику најважнијих подручја јавних издатака кориштењем економских метода. Поред тога, треба да разумије аналитички оквир дјеловања јавног сектора, те ефикасности у провођењу економских, социјалних, образовних и других функција јавног сектора. Коначно, студент треба да развије осјећај друштвене одговорности за економске и вриједносне аспекте јавног сектора.</p>					
Садржај предмета:					
<p>Економија благостања и анализа неједнакости и сиромаштва; Економски разлози за постојање јавног сектора и однос према држави; Економски аспекти опорезивања; Буџет; Политика јавних трошкова; Програми јавних расхода: пензиони систем, здравствена заштита, социјална заштита, образовање, правосудни систем, локална самоуправа. Управљање јавним фондовима; Реформа јавних институција.</p>					
Методе наставе и савладавање градива:					
<p>Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме. Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.</p>					
Литература:					
<p>Stiglitz, J. E. (2004). <i>Економија јавног сектора</i>. Београд: Економски факултет; Bailey S. J., (2002). <i>Public Sector Economics, Theory, Policy and Practice</i>. Palgrave, Second edition; Setnikar-Cankar, S.; Klun M.; Pevcin P.; Aristovnik A. (2003). <i>Економика јавнега сектора</i>, Љубљана: ФУ.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Корпоративна друштвена одговорност			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ПКДО	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
<p>Корпоративна друштвена одговорност предузећа представља концепт управљања који, поред максимизације профита, води рачуна о задовољавању друштвеног и еколошког критерија и интереса свих заинтересованих страна у предузећу. Исходи које одговорност предузећа покрива временом се мијењају и с обзиром на културолошки аспект. Корпоративна друштвена одговорност условљава промјену процеса и система управљања, трансформирајући понашање свих укључених заинтересованих страна.</p>					
Исходи учења (стечена знања):					
<p>Студент треба да разумије и критички анализира корпоративну друштвену одговорност савремених предузећа, цијењећи економске, еколошке и друштвене аспекте одрживог развоја, водећи рачуна о очекивањима заинтересованих страна у складу с примјењивим законима и међународним стандардима понашања. Поред тога, студент треба да критички анализира савремене моделе корпоративне друштвене одговорности.</p>					
Садржај предмета:					
<p>Пословна етика и савремено пословање; Корпоративна друштвена одговорност као императив савременог пословања; Економски и правни аспекти за развој корпоративне друштвене одговорности предузећа; Корпоративна друштвена одговорност и процес стандардизације (стандард ISO 26000); Модел корпоративне друштвене одговорности; Заштита животне средине (стандарди серије ISO 14000, EMAS и ознаке заштите животне средине); Заштита права радника и заштита на раду (стандард OHSAS 18001); Заштита интереса потрошача; Заштита интереса пословних партнера; Корупција у пословању савремених организација; Корпоративна друштвена одговорност у земљама у транзицији.</p>					
Методџ наставџ и савладавање градива:					
<p>Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме. Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.</p>					
Литература:					
<p>Котлер, Ф.; Ли, Н. (2007). <i>Корпоративна друштвена одговорност</i>. Београд: Чигоја; Hopkins, M. (2006). <i>Corporate Social Responsibility and International Development: Is Business the Solution?</i> London: Earthscan Publications Ltd; Vogel, D. (2006). <i>The Market for Virtue: The Potential And Limits of Corporate Social Responsibility</i>. Washington DC: Brookings Institution Press.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставџ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посџбна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Игор Тодоровић, доцент					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Кризни менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14ПКРМ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет има за циљ упознати студенте са аспектом комплексних криза које се догађају у данашњем свијету. Такође, предмет има за циљ стјецање знања о појмовима и опсејугу криза, знања која ће омогућити стицање компетенција и вјештина за планирање мјера и активности за спречавање и сузбијање криза, успјешније управљање кризама, дјеловање и комуницирање у условима кризе, као и санирање кризних посљедица. У оквиру предмета студенти ће се упознати са методама проучавања савремених криза, као и методама за препознавање криза.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студент треба да разумије и критички анализира како управљати савременим предузећима у кризним ситуацијама, разумјети пословне кризе као фазе у развоју предузећа, стећи знања о врстама, симптомима и процесу пословне кризе, као и специфичних знања о инструментима превентивног дјеловања, те управљања пословном кризом. Након што савладају ову материју, студенти ће бити способни да идентификују кризу кроз идентификовање симптома кризе, утврде узрочнике, те разраде план превазилажења кризе кроз идентификацију фаза управљања кризом.					
Садржај предмета:					
Увод у пословну кризу. Појмовно одређење о кризи и пословној кризи, обиљежја и типологија кризе. Извори и узроци пословне кризе. Процес управљања кризом. Управљање кризом у ужем и ширем смислу. Информациона мрежа. Фазе процеса управљања кризом. Антиципативно управљање кризом. Управљање ризицима у погледу његовог система процеса, организације и носилаца тог захвата. Бонитет и стим у вези питања: Инструмената анализе и оцјене; Оцјене рејтинга (екстерног и интерног); Базелски принципи; Идентификовање пословне кризе; Систем раног упозорења; Симптоми кризе; Системска криза; Криза успјеха; Криза ликвидности; Пословна анализа као поступак идентификовања кризе. Реактивно управљање кризом. Стратешко обнављање. Комуникација у кризи.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавање проблемских задатака којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме. Дискусија случајева из праксе.					
Литература:					
Османагић Беденик, Н. (2003) <i>Криза као шанса – Кроз пословну кризу до пословног успјеха</i> , 2. пром. издање. Загреб: Школска књига. International Finance Corporation. (2010). <i>Управљање у кризи: Приручник</i> . NW, Washington. Stuart, S.; Lovett, D. (2011). <i>Како сваку твртку извући из кризе?</i> , Загреб: Мозаик књига.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. проф. и др Игор Тодоровић, доц.					
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ					

	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Пословна економија Усмјерење: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Међународни бизнис			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ПМБИ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Овај колегиј је прилагођен на начин да пружи студентима додатно разумијевање о међународном бизнису с нагласком на мултинационалне корпорације (МНК) предузећа која у процесу убрзане глобализације имају кључну улогу у обликовању друштвено-економског живота великог броја земаља. Ове организације су „одговорне“ за велики дио свјетске трговине и све већег удјела у економском учинку. Мултинационалне корпорације се знатно разликују од домаћих фирми, посебно у погледу преузимања контроле над индустријским активностима ван граница своје земље. Изласком на међународну сцену, ове корпорације су изложене комплексном политичком окружењу међудржавних односа, гдје су ризици високи, али и потенцијал за стицање моћи изван тржишта је значајан. У том контексту, ултимативни циљ предмета је да оспособи студенте у разумијевању комплексности међународних тржишта с којима се сусрећу фирме с интернционалним одређењем.

Исходи учења (стечена знања):
Након успјешног завршетка овог предмета студенти ће бити у могућности да:
1. дефинишу и објасне мултинационалне корпорације и директне стране инвестиције (FDI);
2. разјасне улогу мултинационалних корпорација међународног пословања уопште у међународној економији;
3. анализирају политичке изазове с којима се сусрећу мултинационалне корпорације и FDI;
4. идентификују и суверено расправљају о предностима и недостацима мултинационалних корпорација и FDI.

Садржај предмета:
Дефинисање FDI и мултинационалних корпорација; Убрзано ширење мултинационалних корпорација; Различите врсте мултинационалних корпорација; Позиционирање мултинационалних корпорација; Освајање простора: географија FDI; Мултинационалне корпорације и свијет у развоју; мултинационалне корпорације и међународна трговина; Мултинационалне корпорације: ван контроле? Идеолошки погледи на мултинационалне корпорације; Случајеви и аргументи за FDI и мултинационалне корпорације; Случај и аргументи против страних директних инвестиција и мултинационалних корпорација.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
Усмено излагање, разговор и дискусија, тест метода и метода вјежбања. Наставни модалитети инкорпорирају: анализу случаја, пројектне задатке, реферате са округлих столова, есејска питања, писмене вјежбе, домаће радове, тестове, менторски рад и видео-презентације.

Литература:
Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Београд: Дата статус;
Салваторе, Д. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД;
Cohen, S. (2006). *Multinational Corporations and Foreign Direct Investment: Avoiding Simplicity, Embracing Complexity*. Oxford: Oxford University Press;
Ateljevic, J. Ed. (2009). *The Business Environment: Text and Cases*. Harlow, UK: Pearson Custom publication.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванр. професор

ОДСЈЕК: КВАНТИТАТИВНЕ АНАЛИЗЕ

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Операциона истраживања	4	3			8
Електронско пословање	4	2			8
Економетрија	4	3			7
Изборни предмет 4:	3	2			5
Стручна пракса					2
Економска статистика			4	3	6
Теорија и модели одлучивања			4	2	6
Примјена софтвера у економији			4	3	6
Изборни предмет 5:			3	2	5
Стручна пракса					2
Изборни предмет 6: завршни рад					5
УКУПНО:	15	10	15	10	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ**Истраживање и управљање маркетингом**

Анализа временских серија

Мултиваријациона анализа

Квантитативне финансије

Пројектовање информационих система

Теорија узорака и планирање експеримената

Непараметарски статистички методи

Напомена о избору изборних предмета:

Минималан број студената за изборни предмет на четвртој години студија је десет. За изборне предмете студенти се одређују анкетом. Ако анкетом изаберу два или више изборних предмета са минимум десет студената, настава ће се изводити паралелно на свим предметима на којима је предмет изабрао дозвољени минимум студената.

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Операциона истраживања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14KOIS	Обавезни	7.	4П + 3В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:
Примјена математичких и статистичких модела и метода у квантитативном моделирању и програмирању различитих економских проблема у функцији ефикасног пословног одлучивања и управљања пословним системима.

Исходи учења (стечена знања):
Након положеног испита из овог предмета студенти ће, примјењујући системски приступ и континуирано комплексно истраживање, моћи да оптимизирају рјешења заданих економских проблема.

Садржај предмета:
Предмет и циљ Операционих истраживања; Матричне игре; Модел управљања залихама; Динамичко програмирање; Теорија редова чекања; Модели замјене опреме; Симулације.

Методе наставе и савладавање градива:
Начин рада биће прилагођен темама које се обрађују. Резултати нормативне теорије одлучивања обрадиће се у оквиру класичних предавања и вјежби, док ће студенти активније учествовати у настави из области бихевиоралне теорије. Умјесто класичних предавања и вјежби настава је организована као јединствен процес и уз пуно учешће студената: путем њихових индивидуалних и групних презентација, семинарских радова, као и путем анализе случајева гдје су студенти у улози различитих учесника у одлучивању.

Литература:
Aquilano, N. J.; Chase, R. B.; Jacobs, F. R. (2006). *Operations management for competitive advantage*. McGraw-Hill, Irwin;
Бацковић, М.; Ракочевић, С. (2003). *Операциона истраживања*. Подгорица: Економски факултет;
Бацковић, М.; Вулета, Ј. (2008). *Економско-математички методи и модели*. Београд: Економски факултет.
Зечевић, А. (2000). *Операциона истраживања*. Београд: Виша пословна школа.

Облици провјере знања и оцјењивање:
Класична предавања и вежбе. Студије случајева. Вежбе понављања у малим групама.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Наставник задржава право да унеколико одступи од наведеног плана.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Станко Станић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14КЕПО	Обавезни	7.	4П + 2В	8
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената са интернет-технолојом и савременим обликом пословања који је заснован на интензивној примјени информационе, а нарочито интернет-технолојје, те упознавање с електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима с купцима и пословне интелигенције у условима електронског пословања. Циљ је да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством интернет-технолојје и електронског пословања, а манифестују се парадигмом тзв. нове економије и феноменом привредне глобализације.					
Исходи учења (стечена знања):					
Систематизација и анализа појмова и концепта електронског пословања пружиће студентима потребна знања за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у пракси.					
Садржај предмета:					
Настанак и развој интернета, анализа општег стања у интернету, принципи рада интернета, начини повезивања с интернетом; Стандардни интернет-сервиси; Електронско пословање; Подручја примјене електронског пословања (електронска размјена података, електронска продаја добара и услуга, електронска куповина, електронска трговина и њени модели, електронски маркетинг, електронска трговина капиталом, електронски системи резервације, електронско банкарство и online финансијске трансакције, електронски системи плаћања, електронско издаваштво, електронска забава и рекреација, електронско мобилно пословање); Утицај информационе технолојје на снаге конкурентске предности у електронском пословању; Информациона технолојја и Портеров ланац вриједности (улазна логистика, производња, излазна логистика, управљање ланцем набавке, маркетинг и продаја, услуге након продаје, корпоративна инфраструктура, управљање људским ресурсима, развој, набавка); Пословна интелигенција; Управљање знањем и пословна интелигенција (колективне меморије, корпоративни интранети и портали за подршку одлучивању, екстранети и међуорганизациони портали, мјерење и анализа успјешности Web-сајта); Управљање односима с купцима. Складиште података и методе и алати за извођење знања из података. Облици злоупотребе информационе технолојје у електронском пословању; Облици заштите од злоупотребе информационе технолојје у електронском пословању (контрола повјерљивости – криптографија, контрола приступа, контрола интегритета, контрола расположивости, контрола немогућности порицања). Заштита приватности појединаца у раду са интернетом. Нова економија и привредна глобализација.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.					
Литература:					
Алексић Марић, В. (2008). <i>Електронско пословање</i> . Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Предавања, студије случајева, вјежбе на рачунару.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Економетрија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14KEKO	Обавезни	7.	4П + 3В	7
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Условљеност – Статистика.	

Циљеви изучавања предмета:

Пошто економетрија представља систематичан начин повезивања поставки економске теорије са изучавањем стварних економских проблема, циљ предмета је савладавање економетријске методологије практичним примјерима и континуираном употребом софтвера (који обухватају ову проблематику). Осим тога, циљ предмета је и тестирање хипотеза, предвиђање економских феномена и помоћ приликом доношења одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Економетрија се заснива на прилагођавању математичких и статистичких метода потребама закључивања у економији, што студенте оспособљава да рјешавају конкретне проблеме у пракси.

Садржај предмета:

Увод и методологија економетријског истраживања; Прости линеарни регресиони модели – основне претпоставке; Пожељне особине оцјена; Дистрибуција оцјена добијених методом ОНК; Статистички тестови значајности; Вишеструки линеарни регресиони модел; Тестирање значајности параметара и цијелог модела; Тест линеарних ограничења, додатних регресора и стабилности оцјена; Грешке спецификације и њихове последице; Рекурзивни системи; Аутокорелација; Хетероскедастичност; Мултиколинеарност; Вјештачке варијабле; Нелинеарни модели бинарног избора; Симултане једначине.

Методје наставе и савладавање градива:

Настава се изводи путем предавања и вежби, према наведеној структури предмета, уз упознавање с компјутерским пакетом EViews. Предавања се састоје од око 60% теорије (методи, дефиниције, тестови, докази) и око 40% илустративних примјера. Вјежбе су посвећене примјерима и задацима којима се утврђује градиво, а одржавају се наизмјенично у учионици и у компјутерској лабораторији.

Литература:

Младеновић, З., Петровић, П. (2011). *Увод у економетрију*. Београд: Економски факултет;
Младеновић, З., Нојковић, А. (2011). Збирка решених задатака из економетрије. Београд: Економски факултет;
Baltagi, B. H., (2008). *Econometric Analysis of Panel Data*. John Wiley & Sons;
Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Prentice-hall International;
Јовичић, М., Драгутиновић-Митровић, Р. (2011). *Економетријски методи и модели*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Наставник задржава право да унеколико одступи од наведеног плана.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Економска статистика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14KECT	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Условљеност – Статистика.					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет омогућава студентима упознавање с различитим методама статистичке анализе, везаним за демографију, статистичко обухватање производње, националне рачуне, контролу квалитета и друго.					
Исходи учења (стечена знања):					
Састоји се у овладавању студената статистичком методологијом и њеном примјеном, да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.					
Садржај предмета:					
Статистички систем; Статистика становништва; Статистика радне снаге и запослености; Капацитети и њихово статистичко обухватање; Статистика и анализа производње; Макроекономски биланси и економски модели; Статистика и анализа продуктивности рада; Статистика цијена и односи размјене; Статистика животног стандарда; Статистике конјунктуре.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе, семинарска настава. Вјежбе су посвећене примјерима и задацима којима се утврђује градиво, а одржавају се наизмјенично у учионици и у компјутерској лабораторији.					
Литература:					
Младеновић, Д.; Болевић, В.; Шошкић, Д. (2000). <i>Економска статистика</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Наставник задржава право да унеколико одступи од наведеног плана.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Теорија и модели одлучивања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14KTMO	Обавезни	8.	4П + 2В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ предмета је оспособљавање студента да доносе добре пословне одлуке. Упознавајући се с резултатима нормативне и бихевиоралне теорије одлучивања, они ће научити да правилно поставе проблем, јасно дефинишу циљеве и њихову хијерархију, изабере критеријуме за вредновање расположивих алтернатива и одреде релативан значај појединих критеријума, дефинишу околности у којима доносе одлуку и измјере неизвјесност, а затим да уз подршку формалних метода изврше рационалан избор и на крају анализирају резултате пословне одлуке. Научиће како треба одлучивати у групи, које су предности и недостаци консензуса и појединих правила гласања, као и социопсихолошки фактори који утичу на ефективност групног одлучивања. Савладавање основних резултата теорије игара и бихевиоралне теорије преговарања ће им помоћи да успјешно рјешавају конфликтне пословне ситуације. На крају, студенти ће се упознати и са моралним спорним питањима у бизнису и међународном пословању.

Исходи учења (стечена знања):
Обухвата стицање знања из области пословног одлучивања и у ту сврху се анализирају и стичу потребна знања о формалним моделима одлучивања, методама, техникама, правилама и вјештинама – све у циљу доношења адекватне пословне одлуке и постизања дефинисаног циља.

Садржај предмета:
Процес доношења одлуке; Доносилац одлука и његове преференције; Модел доношења одлуке; Методи избора у условима; Одлучивање у условима ризика; Одлучивање у условима ризика – примјена концепта корисности; Допунска информација и њена цијена; Секвенцијално, избор између сложених алтернатива (вишеатрибутивно одлучивање); Теорија игара; Групно одлучивање; Неограничена и ограничена рационалност; Група као доносилац одлуке; Преговарање.

Методе наставе и савладавање градива:
Начин рада је прилагођен темама које се обрађују. Резултати нормативне теорије одлучивања биће обрађени у оквиру класичних предавања и вјежби, док ће студенти активније учествовати у настави из области бихевиоралне теорије. Умјесто класичних предавања и вјежби настава је организована као јединствен процес и уз пуно учешће студената: путем њихових индивидуалних и групних презентација, семинарских радова, а вршићемо и анализу случајева гдје су студенти у улози различитих учесника у одлучивању.

Литература:
Павличић, Д. (2004). *Теорија одлучивања*. Београд: Центар за издавачку делатност;
Thompson, L. (2005). *The Mind and Heart of the Negotiator, third ed.* New Jersey: Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River.

Облици провјере знања и оцењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Станко Станић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Примјена софтвера у економији			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
O14KPCY	Обавезни	8.	4П + 3В	6
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености				
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Овај предмет студентима омогућава да се упознају с начином рјешавања економских проблема помоћу статистичких и економетријских метода и модела, а све уз примјену софтвера.					
Исходи учења (стечена знања):					
Рјешавање комплексних проблема из економије и друштва примјеном најпознатијих статистичких и економетријских софтвера, међу којима се издвајају EViews и SPSS. Студенти се на тај начин оспособљавају да самостално користе поменуте софтвере у пословне сврхе, што им омогућава да постану конкурентнији на тржишту рада.					
Садржај предмета:					
Структура предмета може се подијелити у двије цјелине, од којих се прва односи на рјешавање конкретних проблема из праксе примјеном софтвера EViews, а друга примјеном статистичког софтвера SPSS. У првом дијелу, гдје је примјена софтвера EViews, рјешавају се проблеми из области економско-математичких метода и модела, као и економетрије. Неке од области су: Прости и вишеструки линеарни регресиони модели – претпоставке; Статистички тестови значајности; Аутокорелација; Хетероскедастичност; Мултиколинеарност; Вјештачке варијабле и Нелинеарни модели бинарног избора. Други дио користи софтвер SPSS за рјешавање проблема из домена статистике и мултиваријационе анализе.					
Методe наставе и савладавање градива:					
Предавање, вјежбе и семинарска настава (израда примјера и презентација – саставни дио испита). Практична настава из поменутих софтвера.					
Литература:					
Младеновић, З., Нојковић, А. (2011). <i>Збирка решених задатака из економетрије</i> . Београд: Економски факултет; SPSS (2003). <i>SPSS Advanced Models 12.0</i> . Chicago: SPSS Inc.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Истраживање и управљање маркетингом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14КИУМ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основне принципе и технике истраживања тржишта - маркетинга, односно да схвате улогу и значај истраживања у процесу управљања маркетингом. Упознавање с обиљежјима и специфичностима података, њихових извора, поступака истраживања (узорковања, анкетања, мјерења ставова), анализе и писања извјештаја је у контексту доношења бројних одлука у домену управљања маркетингом. Управљање маркетингом се изучава из угла практичне примјене концепције маркетинга и њених стратегија у пословању предузећа и институција, уважавајући при томе актуелне информације настале из процеса истраживања маркетинга.

Исходи учења (стечена знања):
 Након успјешног завршетка овог предмета студент ће бити у могућности да објасни улогу и значај истраживања маркетинга у поступку одлучивања, образложи процес истраживања маркетинга (фазе), креира и управља пројектом истраживања маркетинга (план, организација, кадрови, финансирање), образложи поступак управљања маркетингом кроз фазе анализе, планирања, имплементације и контроле и креира одговарајуће маркетиншке стратегије, укључујући управљање марком - брендом.

Садржај предмета:
 Истраживање маркетинга као информациона основа у маркетиншком одлучивању, процес истраживања и пројект истраживања тржишта (маркетинга), врсте истраживања, примарни и секундарни подаци и њихови извори, мјерење ставова (истраживање понашања потрошача), анкетни метод, дизајнирање упитника, узорак и узорковање, основе анализе података, тестирање хипотеза, резултати истраживања и састављање извјештаја, резултати истраживања у функцији управљања инструментима маркетиншког микса, организација активности истраживања маркетинга. Основни принципи управљања маркетингом, планирање маркетиншких активности, организација (имплементација) и контрола маркетиншких активности. Маркетиншке стратегије у животном циклусу производа, стратегије у инструментима маркетиншког микса, стратегије за различите конкурентске позиције на тржишту. Сегментација, диференцијација и позиционирање на тржишту. Креирање и управљање марком производа - брендом.

Методџ наставе и савладавање градива:
 Предавања, вјежбе, семинарска настава која обухвата израду и презентацију радова, групне презентације и дискусије на задату тему.

Литература:
 Aaker, D.; Kumar, V.; Day, G. (2008). *Маркетиншко истраживање*. Београд: Економски факултет
 Kotler, Ph. (2010). *Управљање маркетингом*. Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања путем тестирања, презентације семинарских радова и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Анализа временских серија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14КАВС	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености.					
Циљеви изучавања предмета:					
Сврха предмета је да упозна студенте са основним методама економетријске анализе временских серија. Ово је економетријска област која се интензивно развијала посљедњих тридесетак година. То значи да ће студенти бити у прилици да науче савремене економетријске методе.					
Исходи учења (стечена знања):					
Методе анализе временских серија представљају основу за доношење релевантних економских закључака. Студенти ће бити оспособљени да њиховом примјеном прогнозирају кретање економских величина и симулирају ефекте мјера економске политике. Да би добијени резултати били поуздани, економетријске методе треба да буду коректно и правилно примијењене.					
Садржај предмета:					
Описне методе у анализи временских серија; Елементарни појмови у анализи временских серија; Модели једнодимензионих стационарних временских серија; Модели једнодимензионих нестационарних временских серија; Моделирање примјеном Бох–Јенкинсовог приступа; Моделирање сезонске компоненте и структурног лома; Модели вишедимензионих временских серија.					
Методе наставе и савладавање градива:					
На часовима предавања биће изложени теоријски модели анализе временских серија. Посебна пажња ће се посветити извођењу релевантних теоријских резултата. Кроз једноставне задатке, у чијем ће рјешавању учествовати и студенти, додатно ће се објаснити својства разматраних модела. Сагледаће се примјена модела временских серија у економским анализама. Биће приказани резултати моделирања временских серија привреде Србије које су предавачи добили употребом објашњених економетријских модела.					
Литература:					
Младеновић, З.; Нојковић, А. (2012). <i>Примењена анализа временских серија</i> . Београд: Економски факултет.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Мултиваријациона анализа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14КМАН	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Основни циљ предмета представља квантитативна статистичка анализа над више промјенљивих истовремено, што значи да се у анализу мора укључити и њихово међусобно (симултано) дјеловање.					
Исходи учења (стечена знања):					
Последњих година свједоци смо широке примјене метода мултиваријационе анализе података у скоро свим научним областима. Два су основна разлога за тако нешто. Први развој компјутерске технике и софтверских производа који су омогућили релативно једноставну примјену метода мултиваријационе анализе, и други, сагледавање потребе многих научних истраживања да се анализирају симултане међузависности између три или више промјенљивих.					
Садржај предмета:					
Дефиниција и класификација метода мултиваријационе анализе, врсте података и мјерне скале; Мултиваријациони линеарни модел; Кластер анализа; Дискриминациона анализа; Анализа главних компонената; Факторска анализа; Анализа категоријских главних компонената; Нелинеарна каноничка корелациона анализа; Кореспонденциона анализа; Вишеструка кореспонденциона анализа; Мултидимензионално скалирање; Анализа поузданости.					
Методе наставе и савладавање градива:					
На предавањима се врши упознавање с принципима и поступком мултиваријационих анализа, а на вјежбама рјешавање сложених задатака уз примјену научене статистичке апаратуре да би студенти савладали градиво које би касније у пракси могли примјењивати. Посебна пажња се посвећује рјешавању реалних примјера из пословне праксе, гдје се моделирање врши у рачунарском центру помоћу статистичког софтвера SPSS.					
Литература:					
Златко Ковачић (1998). <i>Мултиваријациона анализа</i> . Београд: Економски факултет; Manly, V. F. J. (1991). <i>Multivariate Statistical Methods – A Primer</i> . London: Chapman and Hall; Mardia, K. V.; Kent, J. T.; Bibby, J. M. (1979). <i>Multivariate Analysis</i> . London: Academic Press; SPSS (2003). <i>SPSS Advanced Models 12.0</i> . Chicago: SPSS Inc.					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одсјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Квантитативне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14ККФИ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Упознати студенте с примјеном метода квантитативних финансија у финансијској пракси, прије свега у корпоративним финансијама. Посебна пажња ће се обратити на чувене теорије САМР и метода за процјену вриједности опција, на разумијевање проблема аструктуре капитала, агенцијске теорије и савремених квантитативних метода за процјену вриједности компаније и сложених корпоративних хартија од вриједности

Исходи учења (стечена знања):
Најбоља могућа примјена квантитативних финансија је у овладавању важних методолошких рјешења у оптимизирању власничке структуре компанија. На овај начин сагледаће се и оптимални ниво задужености компанија у условима када не постоје агенцијски проблеми, те Modigliani–Milerova и друге теорије.

Садржај предмета:
Равнотежна процјена дугорочних хартија од вриједности; Динамичко комплетирање тржишта; Примјена биноминалног метода процјене вриједности опција; Примјена Black–Scholes метода процјене вриједности опција; Put–Kol паритет; Увод у теорију капиталне структуре предузећа; Modigliani–Milerova теорема I и II без ризика; Modigliani–Milerova теорема I и II у условима ризика; Tradeoff теорија; Друге теорије капиталне структуре; АРТ и WACC теорије процјене вриједности предузећа; Примјери валуације компаније; Процјена вриједности корпоративних обвезница; Процјена вриједности варанта; Вриједност под ризиком.

Методџе наставџе и савладавање градива:
Предавања и студија случаја

Литература:
Урошевић, Б. (2009). <i>Квантитативне методе у корпоративним финансијама</i> . Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцењивање: Писмена и усмена провјера уз претходни излазак на два колоквија.
--

Похађање наставџе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одејек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Пројектовање информационих система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14КПИС	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености.	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пројектовања информационих система. Коначни циљ је да се постепеним упознавањем са савременом методологијом системске анализе и пројектовања информационих система студенти оспособе за послове аналитичара и пројектаната информационих система.

Исходи учења (стечена знања):
Потреба за економистима који, поред доброг познавања области економије и менаџмента, посједују знања и способност да непосредно учествују у активностима пројектовања информационих система за чиме је потреба веома изражена. Знања, компетенције и вјештине које студент може стећи изучавањем проблематике пројектовања информационих система представљају образовну основу за примјену у професионалној пракси.

Садржај предмета:
Управљање пројектима и ризицима развоја информационих система; Стратешко планирање развоја информационих система; Развојни циклус пројектовања информационих система; Препознавање проблема – прелиминарно истраживање (оперативна, финансијска, економска и техничка изводљивост); Одређивање захтјева (побољшање процеса, побољшање пословања, понуда нових производа и услуга, брже извршавање пословних процеса, смањење трошкова производње робе и услуга, освајање нових региона и тржишта); Дизајнирање система (концептуално дизајнирање, логичко дизајнирање, физичко моделирање; Излаз-информације и резултати, улаз-подаци и информације за обраду, ускладиштени подаци – базе података и датотеке, обрада и процедуре, контроле); Пројектовање и изградња (набавка софтвера и сервиса, програмирање, тестирање); Имплементација (обука, припрема локације, стратегија преласка на нови систем); Евалуација и наставак развоја; Модели пројектовања информационих система; Прескриптивни модели (модел водопада, инкрементални модел, рад модел); Развојни или еволутивни модели (модел прототипа, спирални модел); Специјални модели (модел развоја заснован на компонентама); Јединствени процесни модел; Методе и технике моделирања информационих система (моделирање процеса, података, функција и моделирање објеката). Друге методе и технике (блок-шеме система, дијаграм тока података, акциони дијаграми, псеудокод, IPO техника, Варнијеви дијаграми, рјечник података); Средства пројектовања информационих система (UML, CASE алати); Методологије пројектовања информационих система (структуралне, објектне и агилне методологије); Ревизија информационих система.

Методџ наставе и савладавање градива:
Предавања, семинарски радови, вјџбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:
Станкић, Р. (2013). *Пројектовање информационих система*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:
Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Економија и пословно управљање Одјек: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Теорија узорака и планирање експеримената			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
I14КТУП	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:
У оквиру предмета изучава се класична теорија узорака (за коначну популацију) и методе планирања експеримената. У теорији узорака показују се различити начини избора узорака, оцјењивања на основу изабраних узорака и методе анализирања добијених података. При планирању експеримената излажу се основни модели њиховог планирања, који се примјењују да би се смањила експериментална грешка.

Исходи учења (стечена знања):
У теорији узорака оцјењују се разне карактеристике популације на основу посматрања дијела те популације без неких њених промјена, а при планирању експеримената дјелује се на дио популације како би се оцијенио ефекат тог дјеловања на цијелу популацију. Теорија узорака и планирање експеримената имају широку примјену у различитим научним дисциплинама.

Садржај предмета:
Основни појмови теорије узорака; Прост случајан узорак; Узорак с неједнаким вјероватноћама; Стратификован случајан узорак; Систематски узорак; Количничко очекивање; Регресионо оцјењивање; Узорак скупина; Вишестепни узорак; Двофазни узорак; Грешке узорака; Планирање експеримената и анализа варијанси; Поређење више третмана – потпуно случајан план; Модели случајних блокова; Модели латинских квадрата; Модели факторијалних планова типа 2^k .

Методe наставе и савладавање градива:
На часовима предавања обрађују се теоријски елементи материје предвиђене програмом, уз илустровање примјера, док су на часовима вјежби примјери – задаци.

Литература:
Петровић, Јб. (2000). *Теорија узорака и планирање експеримената*. Београд: Економски факултет;
Петровић, Јб. (2001). *Збирка решених задатака из теорије узорака и планирања експеримената*. Београд: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске studije – I циклус studija		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске studije Одејек: Пословна економија Смјер: Квантитативне анализе	

Назив предмета	Непараметарски статистички методи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
И14КНСМ	Изборни	7. или 8.	3П + 2В	5
Наставници	Према одлуци Наставно-научног вијећа Економског факултета			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:
У статистици не постоји један, савршени тест, односно тест који би био оптималан у свакој могућој ситуацији. Сваки тест се заснива на неким предусловима. Традиционално, користе се искључиво параметарски тестови, вјерујући да је распоред скупа, ако не потпуно, оно бар приближно нормалан. Међутим, ова претпоставка у пракси није увијек реална, па се често користе непараметарски тестови, а будући да не зависе од распореда скупа, користи се и алтернативни назив: тестови независни од распореда скупа.

Исходи учења (стечена знања):
Састоји се у овладавању кандидата/студената статистичком методологијом и њеном примјеном да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.

Садржај предмета:
Примјена непараметарских статистичких метода; Тест предзнака и интервал поузданости; Нормална апроксимација; Mann–Whitney U-тест; Wald–Wolfowitz тест; Wilcoxon тест суме рангова; Kruskal–Wallis анализа варијансе рангова (H-тест); Медијан тест; Freedmanova анализа варијансе; Spigmanova корелација ранга; Практична примјена тестова у софтверу SPSS.

Методје наставе и савладавање градива:
Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.

Литература:
Златко Ковачић (1998). *Мултиваријациона анализа*. Београд: Економски факултет;
Manly, V. F. J. (1991). *Multivariate Statistical Methods – A Primer*. London: Chapman and Hall;
Mardia, K. V.; Kent, J. T.; Bibby, J. M. (1979); *Multivariate Analysis*. London: Academic Press;
SPSS (2003). *SPSS Advanced Models 12.0*. Chicago: SPSS Inc.;
Newbold, P.; Carlson, W. L.; Thorne, V. (2010). *Статистика за пословање и економију*. Загреб: Мате;
Ловрић, М.; Комић, Ј.; Стевић, С. (2006). *Статистичка анализа – методи и примјена*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0–20 бодова	Завршни испит	0–50 бодова
Активност на настави (семинарски рад, расправе, studije случаја)	0–8 бодова	Колоквиј II	0–20 бодова		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, ред. професор